

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

YEREL İKTİDAR VE KADIN ALGISI
İSTANBUL BAĞCILAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Abdulhalim ASLAN

Tez Danışmanı
Pof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

İstanbul-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

YEREL İKTİDAR VE KADIN ALGISI
İSTANBUL BAĞCILAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Abdulhalim ASLAN

Tez Danışmanı
Pof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

İstanbul-2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı Y1112.060076 numaralı öğrencisi Abdulhalim ASLAN'ın "YEREL İKTİDAR VE KADIN ALGISI İSTANBUL BAĞCILAR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 03.06.2014 tarih ve 2014/14 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından Dr. Barış ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak KABUL edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :24/06/2014

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

3) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Güntaş ÖZLER

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖN SÖZ

Bu çalışma, belediyelerde kadınlara yönelik uygulanan politikaların niteliğini, sonuçlarını ve etkilerini algı yönünden araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarının konu ile ilgili katkı sunması beklenmektedir. Özellikle birçok yerel yönetim, günümüzde hizmet verdiği alanda o bölgedeki halk ile doğrudan bir iletişime geçmek amacıyla benzer çalışmalar gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu kapsamda, bu çalışma sonuçlarının kadınlara ilişkin projeler üzerinde çalışan araştırmacılara, yerel yönetimlere ve bu çalışmalara katılım sağlayan kadınlara fikir vereceği düşünülmektedir.

Tezime doğrudan ve dolaylı olarak pek çok kişinin görünmez emeği ve desteği bulunmaktadır. Öncelikle tezin tek başına yazılmadığına beni inandıran, çalışmamı yaparken bana destek olan, bilgi ve tecrübeleri ile araştırmama ışık tutan danışmanım Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU'na, emeğini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim Doç. Dr. Güntaç ÖZLER öğretmenime, araştırma esnasında bana destek olan Bağcılar Belediye başkanı Lokman ÇAĞRICI'ya, Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi çalışanlarına, araştırmaya katılan kursiyerlere, her zaman yanımda desteklerini hissettiğim okul yöneticilerime, Türkçe öğretmenleri Cihan AYHAN ve Derya YILDIRIM'a, İngilizce öğretmenleri Evrim İLHAN ve Metin ASLAN'a, varlıkları benim için en büyük ilham ve mutluluk kaynağı olan, her zaman ve her konuda bana büyük fedakârlıklarda bulunarak beni sabırla destekleyen aileme ve tezin her sözcüğünde emeği olan Semra AKYOL'A sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmam esnasında başucumda duran üç kitabın yazarına da teşekkürlerimi teslim etmem gerekiyor: Ayşegül YARAMAN'ın Türkiye'de Kadınların Siyasal Temsili, Sibel ÖZBUDUN/Cahide SARI/Temel DEMİRER üçlüsünün Liberalizm/Muhafazakârlık Kıskaçında Kadın, Dr. Bernard CAPORAL'ın Kemalizm'de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	v
TABLolar.....	vi
ŞEKİLLER.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM YEREL YÖNETİMLER

1.1. YEREL YÖNETİM KAVRAMI.....	4
1.2. YEREL YÖNETİMİ GEREKTİREN ETKENLER.....	5
1.2.1. Sosyolojik Etkenler.....	6
1.2.2. Demokratik Etkenler.....	7
1.3. YEREL YÖNETİMLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	8
1.3.1. Topluca Yaşama Birimleri Olmaları.....	9
1.3.2. Yerel Ortak Hizmetleri Sağlayan Birimler Olmaları.....	10
1.3.3. Demokrasinin Gelişimine Etki Eden Birimler Olmaları.....	11
1.4. YEREL YÖNETİM TÜRLERİ.....	12
1.4.1. Yönetimsel Yerinden Yönetim.....	13
1.4.1.1. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim.....	13
1.4.1.2. Yer Yönünden Yerinden Yönetim.....	13
1.4.2. Politik Amaçlı Yerinden Yönetim.....	14
1.5. YEREL YÖNETİMLER AÇISINDAN BELEDİYE KAVRAMI VE TANIMI.....	15
1.5.1. Belediye Birimleri.....	16
1.5.2. Belediye Meclisi.....	16
1.5.3. Belediye Encümeni.....	18
1.5.4. Belediye Başkanı.....	19

1.5.5. Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları	21
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

KADIN, TOPLUM VE DEMOKRASİ

2.1. YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM	22
2.1.1 Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılımın Kapsamı ve Nitelikleri.....	24
2.2. YEREL YÖNETİMLERDE KADIN	26
2.2.1 Türk Kadınının Siyasal Hakları.....	26
2.2.1.1. Eski Türklerde Kadın.....	29
2.2.1.2. Osmanlı Devleti'nde Kadın.....	31
2.2.1.3. Cumhuriyet Döneminde Kadın.....	32
2.2.2. Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kadının Konumu	35
2.2.2.1. Kadının Yerel Yönetimlerde Temsili.....	38
2.2.2.2. Kadının Yerel Yönetimlere Katılımı.....	42
2.2.2.3. Yerel Yönetimlere Katılımda ve Temsilde Kadının Karşılaştığı Sorunlar.....	44
2.3. KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALAR.....	49
2.3.1. Kadınlara Yönelik Genel Politikalar	49
2.3.2. Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Kamu Hizmetleri	50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAĞCILAR BELEDİYESİ'NİN KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALARI

3.1. BAĞCILAR BELEDİYESİ HAKKINDA.....	52
3.2. BAĞCILAR BELEDİYESİ'NİN KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALARI	55
3.2.1. Kadın Eğitime Yönelik Hizmetler.....	55
3.2.2. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Hizmetler.....	60
3.2.3. Kadın İstihdamına Yönelik Hizmetler.....	61
3.2.4. Sosyal ve Kültürel Hizmetler.....	64

3.2.5.	Siyasal Katılım.....	65
--------	----------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAĞCILAR BELEDİYESİ'NDE KADIN ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

4.1.	ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	67
4.1.1.	Araştırmanın Modeli	67
4.1.2.	Çalışma Grubu	68
4.1.3.	Veri Toplama Araçları.....	70
4.1.3.1.	Demografik Bilgi Formu.....	71
4.1.3.2.	Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi.....	71
4.1.4.	Verilerin Toplanması.....	73
4.1.5.	Verilerin Analizi.....	74
4.2.	BULGULAR VE YORUMLAR	76
4.2.1.	Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	79
4.2.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	81
4.2.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	83
4.2.4.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	87
4.2.5.	Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	89
4.2.6.	Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	91
	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	94
	KAYNAKÇA	102
	EK 1. İstanbul Bağcılar Belediyesi'ne Verilen İzin Dilekçesi.....	103
	EK 2. Demografik Bilgi Formu.....	109
	EK 3. Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi	111
	EK 4. Genel Ortalama Değerine Göre Düzenlenmiş Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi	113
	ÖZET	115
	ABSTRACT	117
	ÖZGEÇMİŞ.....	119

KISALTMALAR

AGİK	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı
CEDAW	: Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women/Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
ÇYDD	: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
GABB	: Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği
GSS	: Genel Sağlık Sigortası
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
KADER	: Kadın Adayları Destekleme Derneği
KAGİDER	: Kadın Girişimcileri Derneği
KSGM	: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
ÖİK	: Özel İhtisas Komisyonu
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TEPAV	: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YİKAMSL	: Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

TABLOLAR

	Sayfa No.
Tablo 1. TBMM 5. Dönem Milletvekilleri	34
Tablo 2. 2009 Yılında Türkiye’de Bazı Partilerin Belediye Başkanlığındaki Kadın Aday Sayıları	38
Tablo 3. 2004 Yerel Seçimleri Sonrası Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi Olarak Kadınlar	39
Tablo 4. 2009 Yerel Seçimleri Sonrası Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi Olarak Kadınlar	39
Tablo 5. 2009 Yılında Dünyada Yerel Yönetimlerdeki Kadın Oranları.....	40
Tablo 6. Çalışma Grubundaki Kursiyerlerin Demografik Bilgileri	68
Tablo 7. Tek Örneklem T Testi Analizine Göre Maddelerin Betimsel İstatistikleri	72
Tablo 8. Soru Listesindeki Maddelerin Genel Ortalamaya Göre Sınıflandırılması	73
Tablo 9. Araştırmanın Bağımlı ve Bağımsız Değişkenleri	75
Tablo 10. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi’ne Verdikleri Cevapların Betimsel İstatistikleri	76
Tablo 11. Birinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları	80
Tablo 12. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının İstanbul’da İkamet Etme Süresine Göre Anova Sonuçları.....	81
Tablo 13. İkinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları	82
Tablo 14. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerine Katılma Süresine Göre Anova Sonuçları.....	83
Tablo 15. Üçüncü Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları	84
Tablo 16. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Gelir Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	84

Tablo 17. Gelir Düzeyleri <i>Arasında</i> Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları.....	85
Tablo 18. Dördüncü Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları	87
Tablo 19. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının İş/Çalışma Durumuna Göre Anova Sonuçları	88
Tablo 20. İş/Çalışma Durumu Değişkeni Scheffe Çoklu Karşılaştırma Test	89
Tablo 21. Beşinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları	90
Tablo 22. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Haberdar Olma Durumuna Göre T-Testi Sonuçları.....	90
Tablo 23. Altıncı Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları.....	91
Tablo 24. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları	92
Tablo 25. YİKAMSL'nin Toplam Boyutundan Elde Edilen Bulguların Özeti .	93

ŞEKİLLER**Sayfa No.**

Şekil 3.1. Bağcılar İlçe Haritası.....	53
Şekil 3.2. Bağcılar Belediyesi Organizasyon Şeması.....	54

GİRİŞ

Siyaset, toplumun sahip olduğu birbirinden farklı menfaatler hususunda mutabık olmaktır. Belirlenmiş zamanlarda toplum içinde oy kullanma hakkına sahip bireylerin, bu hakkı kullanarak kendilerini yönetmelerini istediği bireyleri seçmeleri ise demokrasidir. Siyasal yaşam içinde kadının yeri ve işlevi, siyasal kadroların oluşturulmasında kadınların etkinliğinin ne olması gerektiği, günümüzde olduğu gibi geçmiş dönemlerde de birçok tartışmaya konu olmuştur.

Toplum içinde kadın ve erkek arasında yapılan ayrımcılığın, genellikle kadınlar üzerinden yapıldığı görülmektedir. Modernleşme ve kentleşmenin etkisi ile değişen dinamikler, yaşamları ev sınırları içinde şekillendirilen kadınların, özellikle başta çalışma hayatı olmak üzere, toplumun farklı alanlarında kendilerine yer edinebilmelerini sağlamıştır. Kadının toplum içindeki bu yeni rolü bazı tartışmaların başlamasına sebep olmuştur. Kadın hakları mücadelesi, toplum içinde negatif ayrımcılıkla sürekli karşı karşıya kalan kadınların bir birey olarak kabul edilmeleri ve kadınlara yapılan bu ayrımcılığın sorgulanması için başlamıştır.

Kadın erkek eşitliği, ülkemizde olduğu gibi dünyanın her tarafındaki bireyler için geçerlidir. Erkek ve kadın arasındaki eşitliği olumsuz yönde değiştirmek isteyen ve bu çabalarının karşılığını alanlar da vardır. Bireyin ilk eğitimini aldığı aile ortamı içinde sergilenen cesaretlendirici yaklaşımlar, bireyleri etkileyip bazı kalıpların dışına çıkmalarını sağlamaktadır. Bu noktada geleneksel yargılar, dışına çıkılması en zor kalıp olarak bireyin karşısına çıkmaktadır. Siyaset ve çalışma yaşamı, bu durumun en çok karşılaşıldığı alanlardır.

Ülkemizde kadınlar, siyasal yaşam içinde etkin olarak yer alamıyor olsa bile, kadının siyasal yaşam içinde yer alabilmesi için yapılan çalışmalar çok eski dönemlere kadar dayanmaktadır. Geleneksel toplum yapısı, kadınların siyasette geri planda kalmasının ve aktif olarak yer alamamasının en önemli sebeplerindedir. Kamusal alan olarak kabul edilen siyasal alanların erkeklere ait olduğunun düşünülmesi, geleneksel toplum yapısında

kadının hayatının ev yaşamı ile sınırlandırılmış olması ile alakalıdır. Siyasal alanların erkeklere özgü olduğunu benimseyen bu geleneksel toplum bilincinin sorgulanmaması, zamanla kadınların siyasete olan ilgisini de azaltmıştır. Geçmişten günümüze erkeklerin daima yöneticilik bilinci ile yetiştiriliyor olması, siyasette kadınların geri planda kalmasına ve siyasi yaşam içinde yer alamamasına sebep olmuştur.

Kadınların siyasal yaşamda aktif olarak temsil edilmesi, kadınların siyasal bilincinin ve siyasal yaşama olan ilgilerinin artması ile mümkün olabilecektir.

Bireyin aktif ve bireysel olarak yönetime dâhil olabildiği yerel yönetimler, halka en yakın yönetim şeklidir. Yerel yönetimlerde diğer birçok konuda olduğu gibi kadınlarla ilgili politikalarda da yeni adımlar atılmaktadır.

Kadınlara yönelik olarak oluşturulan politikaların en önemli uygulama alanları arasında belediyelerdeki kadın ve aile kültür merkezlerini sayabiliriz. Bu oluşumların işleyişinden hareket ile kadın politikalarının nasıl uygulandığına hem bu yapılardan destek alan kursiyerler hem de çalışanlar yönünden analiz etmek yararlı olacaktır.

“Yerel İktidar ve Kadın Algısı”nın incelendiği bu araştırma dört ana bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde yerel yönetim kavramı ana başlığı altında, tanımı, yerel yönetimi gerektiren etkenler, yerel yönetimlerin genel özellikleri, yerel yönetim türleri, yerel yönetimler açısından belediye kavramı ve tanımı incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde kadın, toplum ve demokrasi ele alınmıştır. Bu bölümde, yerel yönetimlerde yönetime katılım, yerel yönetimlerde kadın ve yerel yönetimlerin kadınlara yönelik oluşturdukları politikalara yer verilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik politikaları açıklanmıştır.

Son olarak çalışma, kadının siyaset ve politikadaki algısının belirlenmesine yönelik Bağcılar Belediyesi üzerinde yapılan araştırmanın yöntemi, bulguları ve sonuçları ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, belediyelerde kadınlara yönelik politikaların niteliğini, sonuçlarını ve etkilerini algı yönünden araştırmaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır.

Alt Problemler

1. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, İstanbul'da ikamet etme süresine (0-5 yıl/5-10 yıl/10 yıl üstü) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılma süresine (ilk defa/1-2 yıl/ 2-3 yıl/3 yıl üstü) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, gelir düzeyine (asgari ücret altı/asgari ücret civarı/orta gelir/yüksek gelir) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, iş/çalışma durumuna (çalışıyor/iş oldukça çalışıyor/çalışmıyor) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma durumuna (evet/hayır) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılan kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, medeni duruma (evli/bekar) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLER

Çalışmanın bu bölümünde, yerel yönetim tanımı, yerel yönetimi gerektiren etkenler, yerel yönetimlerin genel özellikleri, yerel yönetim türleri, yerel yönetimler açısından belediye kavramı ve tanımı yer almaktadır.

1.1. YEREL YÖNETİM KAVRAMI

Anayasal kuruluşlardan biri olan yerel yönetimler, ülke sınırları içinde yer alan farklı topluluklar içinde hayatını sürdüren bireylerin yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için hukuk kuralları çerçevesinde kurulan yönetsel yapılardır (Vikipedia, 2013).

Devletin vatandaşlarına verdiği hizmetin kalitesini yükseltmek ve verimli hizmeti üretmesinin sekteye uğramasını engellemek için kurulan örgütler, yerel yönetimlerdir. Birçok yazar tarafından değişik tanımlamalara tabi tutulan yerel yönetimler, genel hatlarıyla birbirleriyle benzerlikler göstermektedirler.

Bu çerçevede sosyal kuruluşlar olarak ortaya çıkan yerel yönetimler, doğası gereği diğer insanlarla bir arada yaşama zorunluluğu hisseden insanın doğal yaklaşımlarının sonucu olarak oluşmuştur (Köse, 2004: 4).

Bir başka açıdan yerel yönetimler; karar organları seçmenlerin verdiği oylar ile belirlenen ve başlıca amaçları, katılımcı demokrasi ortamını sağlamak, toplumun belli ihtiyaçlarını karşılamak, kültür, ekonomi ve yerel hususlarda refah seviyesine ulaşmayı sağlamak ile birlikte insan ve insan haklarını temel ilke kabul ederek, yasalar çerçevesinde bir ilkeler bütünü olarak meydana gelmiş örgütlerdir (Yıldırım, 1993: 3).

Kimilerine göre de yapılan oylamalar sonucunda seçmenlerden alınan oylarla belirlenen ve bölge, il, belediye, köy gibi, etkinlikleri belli bir coğrafya ile sınırlandırılmış bir yönetim biçim olan yerel yönetimler, yürütme yetkisine

sahip olduğu bazı görev alanlarında merkezi yönetimden ayrı hareket eden kurumlardır (Eryılmaz, 1998: 66).

Bir başka yaklaşımla bir hizmet birimi olan yerel yönetimler, merkezi yönetime destek olmak adına yerel yan hizmetleri sunmakla yükümlüdür (Toprak, 1996: 10).

Hukuksal açıdan tüzel bir örgüt olan yerel yönetimler, aynı coğrafya içinde yer alan insanların yerel, medeni ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelmiş olan kurumlardır (Tortop, 1994: 12).

Toplumsal boyutu ile sosyolojik bir gereksinim, bir gelenek veya coğrafi bir ihtiyacın sonucu olarak veya toplum içindeki farklı bir ihtiyacı karşılamak için yerel yönetimler ortaya çıkmıştır. Her ne kadar belli bir amaç çerçevesinde kurulmuş olsalar bile zamanla çalıştıkları görevler çeşitlilik kazanmaya başlar (Görmez, 1997). Geçmişten günümüze kadar eşitlik, özgürlük, katılım gibi birçok hususun devamlılığını sağlayan yerel yönetimler, yerel hizmetlerin topluma sunulmasında, hizmetin veriminin ve etkinliğinin artmasında çok önemli bir yere sahip olmakla birlikte, demokrasi içinde büyük bir öneme sahiptir (Eryılmaz, 2007).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tanımıyla yerel yönetimler, "Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli ortak gereksinimlerini karşılamak için karar organları seçmenlerden alınan oylar ile belirlenen ve sınırları yasalar ile belirlenmiş olan tüzel kişilerdir." olarak 1982 senesinde yürürlükte olan Anayasa'nın 127. maddesinde belirtilmiştir.

1.2. YEREL YÖNETİMİ GEREKTİREN ETKENLER

Bölünmezlik yapısına sahip olan devletler, yerel yönetimlerden altyapıların kurulması ve toplumun bütünü ile alakalı güvenlik, savunma gibi hususların hukuk düzeni içinde sağlanması gibi konularda kamusal mal ve hizmetlerin sunulmasında aktif destek alırlar.

Yerel yönetimlerin vatandaşa sunulması gereken hizmetleri sunmakta ve toplumun gereksinimlerini ve beklentilerini karşılamakta merkezi yönetime göre daha üretici ve hızlı olması, devletlerin kamusal mal ve hizmetlerin halka

ulaştırılmasında yerel yönetim birimlerini tercih etmelerinin en önemli sebebidir.

Yerel yönetimlerle ilgili bugüne kadar ulaşılmış olan tüm sonuçlar, vatandaşa kamu mal ve hizmetlerinin sunulmasında yerel yönetim birimlerinin merkezi yönetimden çok daha aktif ve hızlı görev aldıklarını göstermektedir. Yerel yönetimlere göre ülkelerin sergilemiş olduğu farklı yaklaşımlar ile bazı ülkelerde örgütün demokratik özellik ve etkinliklerine önem verilirken, bazı ülkelerde yerel hizmetlerin sunulması öncelik kazanmaktadır. Mesela, Avrupa ülkelerinden İngiltere’de 19. yüzyıldan günümüze kadar yerel yönetimlerin temel görevleri, kamu hizmetlerinin etkinliğini sağlamak olarak belirlenmiştir. İngiltere’de 20. yüzyıl itibariyle ortaya çıkan reformların yapı ve işleyişlerde ortaya çıkan değişimlerin temelini, yerel yönetimlerin kamu hizmetlerini paylaştıran bir kuruluş olarak etkinliği oluşturmuştur (Ersöz, 2000: 78).

Bu durum neticesinde yerel yönetimlerin ortaya çıkmasında politik, sosyolojik ve işlevsel faktörlerin etkileri söz konusu olmuştur.

1.4.1. Sosyolojik Etkenler

Sosyal örgütler olan yerel yönetimler, insanın yaşam içinde diğer insanlarla bir arada yaşama zorunluluğu hissetmesi sebebiyle ortaya çıkmıştır. Yerel yönetimlerin kuruluş amaçları arasında, toplumun yerel ve ortak gereksinimlerini karşılamak; toplum için mecburi ve yararlı işleri yerine getirmek; politik, ekonomik ve toplumsal örgütlenme ihtiyaçları gibi hususlar yer almaktadır. İnsan haklarını temel kabul ederek demokratik uygulamalarla kurulmuş organ ve işlevleri aracılığı ile toplumun bu kurumdan beklentilerini karşılamaya çalışırlar (Alada, 1994: 7).

Bölgede yaşayan insanların gereksinimlerini karşılamak için genellikle kent merkezlerinde kurulan yerel yönetimler, halkın yerel ve ortak ihtiyaçlarına çözüm bulmakta ve hizmeti en çabuk şekilde ulaştırmakta merkezi yönetimden daha aktif bir görev alabilmektedirler. Vatandaşların yerel yönetimler ile kazandıkları tecrübe ve yönetim anlayışı, merkezi

yönetimlerin kurumlaşmasında da etkisini göstermiş ve merkezi yönetimin ana maddesini oluşturmuştur. Bunun neticesinde dünya devletlerinin birçoğunda yerel yönetimlerin sosyal, politik, ekonomik ve kültürel alanlarda topluma olan katkıları açıkça görülmüştür.

Sosyal etkilerin günden güne daha fazla değer kazanması yerel yönetimlerde de etkisini göstermiştir. Kurumsal yapılanmada küreselleşme ve kentleşmenin etkileri görülmekte ve nüfusun periyodik olarak artması ile birlikte, özellikle büyük yerleşim birimlerinde genel nüfusun değişime uğraması, şehir nüfusunun hızla artması küreselleşmenin en güçlü sosyal etkisi olarak yerel yönetimleri de etkilemiştir. Küreselleşme ve kentleşmenin etkileriyle özellikle büyük ve metropol şehirlerde ticaret ve endüstri alanında yaşanan yoğunluk ile sorunların yerinde giderilmesi mecburiyeti doğmuş ve bunu merkezden halletmek zorlaşmıştır. Bu zorluğu ortadan kaldırmak için yerel yönetimlerin görevleri ve çalışma alanları çoğaltılmıştır (Örnek, 1998: 83).

1.4.1. Demokratik Etkenler

Yerel yönetimlerin görev ve işlevlerinin değerlendirilmesinde, gereksinim duyulan kamu hizmetlerini sağlamak için kurulmuş örgütlerden olmaları sebebiyle yönetimin demokratik yönü öne çıkmakta ve sadece yerel hizmetler sunan bir yönetim olmaktan farklı bir boyuta ulaşmaktadır. Yerel yönetimlerin demokrasi kavramı altında değerlendirilmesi gereken özerklik ve katılım değerleri, bu yönetim biçiminin etki etme değerleri kadar önem arz etmektedir (Çitçi, 1989: 6).

Temel görevleri vatandaşa karşı sorumluluklarını yerine getirmek olan yerel yönetim organları vatandaşlar tarafından seçilmektedir. Yönetimi temsil edecek olan seçilmiş bireylerin bölge halkının gereksinimlerine cevap verecek niteliklere sahip olması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin kendine has bir boyutu da, vatandaşı yönetime dâhil etmek için imkânlar sunmasıdır. Devletin sadece demokratik yetkinliğe sahip ve politik küçük bir grup

tarafından yönetilmesi, bu çoğulcu katılım ile değişiklik gösterecektir (Çitçi, 1989: 6).

Demokratik bir kurum olan yerel yönetimler şöyle özetlenebilir:

- Politik gücün toplum içinde homojen olarak dağıtılması, bu gücün yerel yönetim ve merkezi yönetim arasında paylaştırılmış olması ile mümkün olabilir.
- Halkın yönetime katılmasını ve bu sürecin aktif devamını sağlar.
- Kamu hizmetlerinin doğru ve homojen olarak vatandaşa ulaştırılmasını sağlar.

Demokratik yönetim için, yerel yönetimlerin tartışılmaz değeri bu maddelerde açıkça görülmektedir.

1.3. YEREL YÖNETİMLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Ülkemizde il özel idareleri, belediyeler ve köy idareleri olmak üzere üç yerel yönetim biriminden meydana gelen yerel yönetimler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda ifade edildiği gibi, yerel vatandaşın gereksinim ve isteklerini karşılamak ile görevlidir. Yerel yönetimlerin özellikleri, Anayasa ile belirlenmiş olan ilkeler dikkate alınarak aşağıdaki gibi sıralanabilir (Gözübüyük, 1987: 81):

- Yerel yönetimlerin tüzel kişilikleri vardır.
- Yerinden yönetim felsefesine sahip olan yerel yönetimler özerk kurumlardır.
- Yerel yönetimlerde karar organları yerel halkın vermiş olduğu oylarla belirlenip seçimle göreve gelirler.
- Yerel yönetimde organların ve görev sahiplerinin bu sıfatı elinde tutması veya kaybetmiş olması yargı süreci ile belirlenir. Görevleri gereği ile bir soruşturma veya kovuşturma durumu ile karşı karşıya kalan organ veya organ üyelerini görevden almak İçişleri Bakanı tarafından geçici bir çözüm olarak uygulanır.
- Örgütün sorumlu olduğu görevler yasalarla belirlenmiştir.

- Yönetimde düzen ve etkinliğin sekteye uğraması durumu dikkate alınarak merkezi yönetime, yerel yönetim üzerinde vesayet hakkı verilir.
- Yerel yönetime sağlanan gelir kaynakları ile yönetim görevleri birbirine denktir.
- Bakanlar Kurulu'ndan izin almış olmak kaydı ile yerel yönetimler ortak çalışma yapabilirler, birlikler kurabilirler...
- Büyük yerleşim birimlerinde ihtiyaç olması durumunda yasa ile belirlenmiş özel yönetim şekilleri uygulanabilir.

Yerel yönetimler uluslararası bazı ortak özelliklere sahip olsalar bile devletlerin politik ve ekonomik konumlarına göre uygulamada farklı yaklaşımlar da sergileyebilmektedirler.

1.4.1. Topluca Yaşama Birimleri Olmaları

İnsanların topluluk halinde yaşama mecburiyeti hissetmeleri, zamanla kendileri için daha iyi olduğunu düşündükleri bölgelere yerleşmelerine ve bu bölgelerde iktidar gücünü ellerinde tutmak için gruplaşmalarına sebep olmuştur. Bir araya gelen bu grupların yaşam sürmüş oldukları bu bölgelerde, birlik ve komşuluk ilişkisi içinde ortak gereksinimlerini sağlayabilmek için yerleştikleri bu alanlar, grupların karakteristik özelliği ve nüfus yoğunluğuna göre köy, belde, il, şehir gibi yerleşim alanlarının oluşmasına meydan hazırlamıştır. Geçmiş zamanlardan günümüze kadar varlığını sürdüren yerel yönetimler, devletlerin kurulması ile revizyona uğramış ve devletin bir alt kademesi olarak yerel hizmetlerin sunulmasında görev almışlardır (Pirler vd., 1995: 14).

Tarihte yaşanmış olan büyük göçler, 18. yüzyıldaki Endüstri Devrimi ile çok büyük boyutlara ulaşmış ve şehirleşme toplum yaşantısı için önemli bir olgu olmuştur. Yaşanan göçler ile şehirlerdeki nüfusun gittikçe artması, insanların şehirde yaşam gereksinim ve isteklerini de artırmaya başlamıştır (Bakıcı, 2004: 24). Şehir yaşamına odaklanan halkın gereksinim ve isteklerini

karşılatabilmek için ekonomik, sosyal, ruhsal, teknik ve finansal açıdan birçok alanda yenilemeler ve çözümler sunulmasını gerektirmiştir.

Yerel yönetimlerin sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan metropoliten bölgelerde, hizmet sunması gereken yerel halk ile birlikte, o bölgede belli bir zaman zarfı için bulunan geçici nüfusun da istek ve gereksinimlerini karşılamak zorunda kalmaları, bu bölgelerdeki temel ve büyük problemlerin çözüme ulaştırılmalarını oldukça zorlaştırmıştır. Eğitim, sağlık, kültür, eğlence ve ticaret gibi alanlarda verilen hizmetlerin bu bölgelerde merkezi duruma getirilmesi bunun başlıca sebebidir (Nadaroğlu, 1986: 7).

1.4.1. Yerel Ortak Hizmetleri Sağlayan Birimler Olmaları

Ana görevi halkın temel ve günlük ihtiyaçlarına çözüm bulmak ve yerel hizmetlerin halka ulaştırılmasını sağlamak olan yerel yönetimler, demokratik yaşamın da temelini oluşturmaktadır. Yerel yönetimler, yasalar ile belirlenmiş hizmet ilkeleri çerçevesinde vatandaşa sunulması gereken yerel hizmetlerin hızlı ve etkin olarak ulaştırılmasını sağlar. Yerel yönetimler, vatandaşa yerel hizmetlerin sunulmasını sağlamanın yanında, demokrasinin uygulanmasında da aktif görev almaktadırlar. Geçmişten günümüze kadar toplum içinde yaşayan insanların en büyük problemi, insani gereksinimlerin sağlanamamasıdır. İnsanların topluca yaşamaya başlamalarından dolayı temizlik, su, ulaştırma, kanalizasyon gibi ortak hizmetlere olan ihtiyaç insanların toplu halde yaşamaya başlamaları ve bölgelerde nüfusun çoğalması ile artmıştır. İnsanların bir arada ve topluluk halinde yaşama mecburiyeti hissetmeleri, kamuya ait ya da yarı kamusal olarak tanımlanan bu ihtiyaçların zamanla artmasına sebep olmuştur (Nadaroğlu, 1986: 7).

Vatandaşın devletten beklentileri, toplumların gelişmesi ile paralel olarak artış göstermiştir. Merkezi ve yerel yönetimler vatandaşların bu beklentilerini karşılamak için çalışmaktadır. Bu durumda etkinlik ve verimlilik ilkesi göz önünde bulundurularak hizmetler merkezi ve yerel yönetimler arasında paylaştırılmaktadır (Tekeli, 1982: 315).

Hizmetin sunulacak olduğu alan ve bölgedeki nüfus yoğunluğu dikkate alınarak yerel yönetimlerin etkinlik ve verimlilik ilkeleri içinde hizmet sunacakları alanlar belirlenmelidir. Hizmetin verimliliğini artırmak için, Avrupa'da olduğu gibi dünyanın birçok ülkesinde yerel yönetimlerde revizyona gidilerek hizmetin etkinliği artırılmıştır (Akdede ve Acartürk, 2005: 7-8).

1.4.1. Demokrasinin Gelişimine Etki Eden Birimler Olmaları

Batı Avrupa'da yerel yönetimlerin Ortaçağ döneminde hükümdarlar ve monarşik sistem tarafından yönetilen halkın, merkezi yönetim organlarına karşı sergilediği tutum olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Ortaylı, 1985: 63).

Yerel yönetimlerin 20. yüzyılda fonksiyonları artmıştır.

Yerel yönetimler bazı uluslarda demokrasinin temel taşı olarak kabul edilirken bazı uluslarda ise kalkınmaya destek birimi olarak kabul edilmektedirler (Görmez, 1997: 46).

Demokratik özerkliğin en iyi yerel yönetimler yoluyla elde edilebileceğini fark eden gelişmiş ülkeler, bu yönetim sisteminin aynı zamanda vatandaşı demokratik hususlarda bilgilendirmek için en iyi yol olduğunu keşfetmişlerdir. Bu durumda yerel yönetimler vatandaşlara kamu hizmeti sunmakla birlikte demokrasinin uygulanmasında da aktif rol oynamaktadır. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse yerel yönetimler, demokrasinin gelişmesinde ve uygulanmasındaki küçük ölçekli katkılarının yanında, yerel hizmetlerin sunulmasında ve vatandaşın beklentilerinin karşılanmasında büyük ölçekte görev yapan kurumlardır (Falay, 2003).

Dünyanın tamamında kabul gören ortak görüş, yerel yönetimler ve demokrasinin birbirlerine bağlı olduğudur. Tüm devletler tarafından aralarında bağ kabul görmekle birlikte, yerel yönetimler ile demokrasi arasındaki bu sıkı ilişkiye özellikle demokratik ülkelerde daha fazla ihtiyaç olduğu görülmektedir. Yerel özerkliği muhafaza etmek, yerel yönetimlerin kamu hizmetlerini yerine getirmenin yanında sorumlu olduğu bir diğer husustur. Kamu hizmetlerinin sorunsuz yerine getirilmesinde ve refah seviyesini yükseltmede demokratik

alışkanlık ve uygulamaların temel kaynak olduğu görülmektedir. Yönetici ile yönetilen arasındaki ilişkinin sağlıklı bir zeminde kurulmasını sağlayan yerel yönetimler, vatandaşın politik sorumluluk duygusunu da geliştirmektedir. Bu yönüyle incelendiğinde yerel yönetimlerin demokrasinin uygulanmasına gösterdiği katkılarla, politik bir okul görevi gördüğü söylenebilir (Aksu, 1995: 413).

Yerel yönetimlere katılımı demokrasi güçlenmekte ve halk kendisini ilgilendiren kararlara doğrudan katılma hakkını elde etmiş olur. Ayrıca yerelde siyasete katılan halk merkezi siyasete ön hazırlık yapmış olur. Yerel siyaset; merkezi siyasetin yerel halk adına aldığı kararlarda hata payını en aza indirmeyi sağlar. Yerel siyasete katılım sağlanırken; karar alınmasında açık ve saydam olması beklenir. Katılım sağlanırken halkın çoğulcu bir şekilde karar alma sürecine katılım sağlanır.

1.4. YEREL YÖNETİM TÜRLERİ

Bazı ülkelerde kamu hizmeti merkezi yönetim tarafından gerçekleştirilirken bazı ülkelerde ise il, köy, ve belediye gibi tüzel kişiliği olan örgütlerin yerel özellikteki hizmetleri sunması ile gerçekleşir. Görevleri, kural ve yasaklarının bazıları ile bu örgütler devlet ile benzerlik göstermektedir. Devlet gibi güvenlik hususlarında yetkiye sahip olan bu örgütlerin, kendilerine ait gelir kaynakları ve bütçeleri vardır. Bu örgütler, devletin yasama ve yürütme organlarında var olan karar, görüşme ve yürütme organlarına sahiptir. Bir örnekle ifade etmek gerekirse, Türkiye’de bir köy veya belediyenin belediye başkanı ve muhtar gibi yürütme organlarının yanı sıra, belediye meclisi ve ihtiyar heyeti gibi karar organları vardır (Tortop, 1996: 3).

Yerel yönetim organlarının oluşturulma sürecinde örgütün hukuksal yapısı, fonksiyonu ve sunduğu hizmetlerin yanı sıra yerel hizmet verdiği hizmet alanlarının büyüklüğü ve nüfusun yoğunluğu da dikkate alınmaktadır. Yönetim organları arasındaki bu farklılıklar yönetim ve işlev farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

1.4.1. Yönetmel Yerinden Yönetim

Yasama ve yargı gücünün merkez yönetimde toplandığı yönetim şekli yönetmel yerinden yönetimdir. Yerel örgütün yetki sahibi olduğu yürütmeye yönelik sınırlı bir alandır. Yerel yönetimin, yer yönünden ve hizmet yönünden olmak üzere iki ayrı açıdan incelenmesi gerekmektedir. Hizmet yönünden yerinden yönetim, sunulan hizmetin teknik bilgi ve uzmanlık gerektirdiği durumlarda etkinlik gösterirken, yerel yönden yönetim ise, bir arada yaşamanın ortaya çıkardığı istek ve gereksinimleri karşılayan ve hizmet sunan örgütlerdir (Keleş, 2006: 23).

1.4.1.1. Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim

Özerk örgütler olarak kurulan ve merkezi yönetimden ayrı hizmet sunmak amacıyla kurulmuş olan bu örgütler, uzmanlık ve teknik bilgi gerektiren hususlarda ihtiyaç duyulan hizmeti sunmakla görevlidirler. Hizmet amacıyla kurulan bu örgütler, merkezden ayrı özerk olarak görevlerini yerine getirirler (Keleş, 2006: 13).

Bu tür örgütler temel olarak hizmeti bazı bölge ve alanlara sunmakla birlikte neredeyse ülkenin tamamında hizmet sunmaktadırlar. Kendilerine özgü bir yönetim biçimi olan bu örgütlerin bütçeleri de buna göre belirlenmektedir. Sosyal güvenlik örgütleri, ticaret ve sanayi odaları ve üniversiteler hizmet yönünden yönetim sunan örgütler arasında yer almaktadırlar.

1.4.1.2 Yer Yönünden Yerinden Yönetim

Belli bir bölgede bir arada yaşayan insanların gereksinim ve isteklerini karşılamak için kurulan ve yönetmel özerkliğe sahip olan örgütler yerel yerinden yönetim biçimine tabidir. Yerel yerinden yönetimlerde belli bir bölgedeki topluluğu temsil eden ve o topluluk tarafından seçilen organların bağımsızlığı temel iken, hizmet amaçlı yönetimde hizmete yönelik bağımsızlık temel olarak kabul görmektedir. Bir diğer ifade şekliyle, mahalli

adem-i merkeziyet olarak belirtilen yerel yerinden yönetimde, sahip olduğu organlardan yaralanarak, belli bir bölgede toplu halde yaşayan vatandaşların gereksinim ve isteklerini karşılamak ve hizmet sunmak için elde edilmiş olan özerk bağımsızlığa sahip olunmaktadır.

Ülkemizde yerel yönetimler, anayasanın 123. maddesine göre şekillenmektedir. Yerel yönetimler; “Madde 123.- Yasalar ile düzenlenir ve idare, kuruluş ve görevleri ile bir bütündür. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetime göre belirlenir. Kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetki ile kamu tüzel kişiliği olarak kurulur.” şeklinde ifade edilmektedir.

Bazı siyaset bilimciler ve yerel yönetim uzmanları, anayasanın bu maddesinde belirtilen tanımlamanın eksik olduğunu ve yerel yönetim kavramının daha geniş çerçevede incelenmesi gerektiğini belirtmektedirler. Merkezi yönetimin yerel örgütlerini de adem-i merkeziyet (decentralization) olarak ifade eden bu araştırmacılar, yerinden yönetim uygulamasının yerinden yönetim örgütleri başlığı altında yer alması gerektiğini belirtmektedirler. Adem-i merkeziyetin, diğer çeşidinin gerçek adem-i merkeziyet olduğunu (devolution) savunmaktadırlar (Keleş, 1994: 11).

1.4.2. Politik Amaçlı Yerinden Yönetim

Devlet organlarının bir bütünlük oluşturmadığı bu yönetim biçiminde, politik güç merkezi yönetim ve yerel yönetim arasında paylaşılır. Yasama, yürütme ve yargı yetkileri kademelerine farklı devlet sistemleri arasında paylaşılmaktadır. Yönetim ile ilgili yetkileri belli yasama ve yargılama yetkileri ile sınırlandırılmış olan bu devlet sistemleri içinde cumhuriyet, eyalet, kanton ve federe devlet sistemleri sayılabilir. Federal devlet yapısı bu tür yönetim biçimleri ile ortaya çıkmıştır. Federal devlet sisteminde bu devlet tarafından kullanılır ve uluslararası yetkiye sahip değillerdir. Federal devletlerde yargı yetkileri yasama ve bazı diğer alanlarda geçerlidir (Eryılmaz, 2007).

Federalizm, geniş anlamıyla politik eylem biçimi olarak ifade edilirken, dar anlamda siyasi sistemlerin devamlılığını sağlamak için gerekli olan şartlar bütünüdür. Bu eylem biçimini başka bir şekilde tanımlamak gerekirse, politik ve yönetim ile ilgili yetkilerin merkezi yönetim ve alt kademeler olarak gruplara ayrıldığı ve birimler arasında her tarafa birincil yetkilerin verildiği uygulama biçimidir (Şahin, 1999: 128).

“Günümüzde, gerek yerel yöneticilerin ve gerekse halkın, yerel yönetimler için ‘daha fazla kaynak’, ‘daha fazla yetki’ ve ‘daha fazla demokratik nitelik’ istedikleri görülmektedir. Yerel halkın yönetime daha fazla katılımının sağlanması, merkezi vesayetin kaldırılması veya en aza indirilmesi, yerel yönetimlerin mali kaynak yönünden özerk ve sağlam bir yapıya kavuşturulması bir zorunluluk olarak karşımızda durmaktadır. AB normlarına göre düzenlemelerin yapılması gerekmektedir” (Uzun, 2002: 95)

Süratli, etkin, verimli, ekonomik, nitelikli bir kamu hizmeti için yerel yönetimlerin üzerindeki vesayetin kaldırılması gerekmektedir. Bunu sağlamaya çalışırken Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na konulan çekincelerin kaldırılıp Türkiye’deki yerel yönetimlerin adapte edilmesi gerekmektedir.

1.5. YEREL YÖNETİMLER AÇISINDAN BELEDİYE KAVRAMI VE TANIMI

Belediye kelimesinin Arapça kökü ‘beled’ sözcüğüdür ve bu sözcük bir arada toplu halde yaşayan bir grup insanın ortak yaşam alanı anlamına gelmektedir. Arapça ‘beled’ kelimesinden türeyen belediye sözcüğü, kent ve kasabada halkın hizmetleri ile oluşan yönetim anlamı taşımaktadır (Göymen, 1997: 22).

Ülkemizde yerel yönetimler; il özel idareleri, belediyeler ve köylerden meydana gelmektedir. Batı ülkelerinde ise, merkezle bütün olarak kabul edilen ve yasalarla ortaya çıkan yerel yönetimler daha geç uygulamaya geçmiştir. Belediyeler ile ilgili ilk yasa Cumhuriyet dönemine denk gelen 1930 senesinde 1580 sayılı belediyeler kanununda yer almış ve 2004 senesine

kadar yürürlükte kalmıştır. Belediyeler “beldenin ve belde sakinlerinin ortak, müşterek ve medeni gereksinimlerini karşılamak ile mükelleftir.” tanımını 1580 sayılı kanunun 1. maddesinde yer almıştır. Bu maddede belediyelerin özerk olması, karar alma yetkisine sahip olması veya seçimle belirlenmesi gibi hususlardan bahsedilmemiştir. Küreselleşmenin de etkileriyle belediyeler kanunu zaman içinde birçok değişikliğe uğramıştır. “Belediye veya köy sakinlerinin mahalli müşterek gereksinimlerini karşılamak için kurulmuş, ilkeleri ve karar organları kanunlar çerçevesinde belirlenen ve yerel seçmen tarafından seçilen tüzel kişilerdir.” ifadesi Anayasanın 127. maddesinde yer almıştır.

Bu ifadelerin tamamında görev ve yetki sınırları yasalarla belirlenmiş olan belediyelerin, demokratik seçimler ile belirlendiği, merkeze bağlı olarak belli bir özerkliğe sahip olduğu, yetkilerini kendi başına kullanma hakkına sahip olduğu ve temel amacının bulunduğu bölge ve bölge insanının ortak gereksinimlerini karşılamak olduğu anlaşılmaktadır (Yayla, 1987: 10).

1.5.1. Belediye Birimleri

Ülkemizde belediye yönetimi belediye başkanı, belediye encümeni ve belediye meclisi olarak üç ana birimden oluşmuştur ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda belirtilmiştir. Halkın vermiş olduğu oylarla belediye başkanı ve meclis seçilirken, belediye encümeni ise halkın seçtiği belediye meclis üyeleri ve belediye başkanının belirlediği amirler tarafından oluşturulmaktadır (Bozlağan, 2005).

1.5.2. Belediye Meclisi

Belediyelerin karar alma organları belediye meclisleridir. Belediye meclisleri siyasi partilerin seçimlerde aldıkları oy oranları dikkate alınarak beş yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir. Meclis içindeki üye sayısı, belediyenin bulunduğu bölgenin nüfus sayısına göre belirlenmekte ve 9-55 üye arasında değişiklik göstermektedir. Yasama, danışma ve denetim

belediye meclisinin ana görevleridir. Kabul edilen yeni yasa ile belediye meclislerinin görevleri değişmiştir. Eski dzenlemeye göre senede  kere toplanan meclis, bir ay tatil yapmak üzere senenin 11 ayı toplanmak ile görevlendirilmiş ve yeni kanunda meclisin merkezi yönetime olan bağlılığı azaltılmıştır. Meclisin olağanüstü durumlarda toplanma yetkisi vardır. Mecliste alınan kararların bazıları kesinlik taşımakla birlikte, bu kararlar için yargı yoluna başvurulabilir. Belediye meclislerinde alınan kararlarda vali ve Bakanlar Kurulu onayına genellikle gerek kalmamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre meclisin görev ve yetkileri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (Erdem, 2011: 88):

- Bte ve kesin hesabı kabul etmek, btede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Borçlanmaya karar vermek.
- Taşınmaz mal alımına, satımına, trampa edilmesine, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin vermek; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süreci yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayn hak tesisine karar vermek.
- şartlı bağışların kabulünü yapmak.
- Stratejik pln ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.
- Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç il vre düzeni plnı ile belediye sınırları dışındaki alanlarının imar plnlarını görüşmek ve karara bağlamak.
- Bte içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanunu'na tbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

- Özel idaresi adına imtiyaz verilmesine, il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- İl öze idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

1.5.3. Belediye Encümeni

Belediyedeki karar organı birimi belediye encümenidir. Belediye encümeninden yeni düzenlemede uzmanlık niteliği verilerek, idari organ olarak bahsedilmiştir. Belediye encümenleri seçimle görev başına gelen üyelerdir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 33. maddesine göre belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında aşağıdaki gibi ifade edilmiştir (Keleş, 1998: 172):

- Nüfusu 100.000'in altında olmayan belediyeler ve il belediyelerinde, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl görev süresi için belirlenecek iki üye ve belediye meclis üyeleri arasından gizli oyla seçilecek ve bir yıl görev süresi için seçilecek üç üye olmak üzere toplam yedi üyeden,
- Nüfusu 100.000'in altında olan belediyelerde, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl görev süresi için seçeceği bir üye ve belediye meclis üyeleri arasından gizli

oyla bir yıl görev süresi için seçilecek iki üye olmak üzere beş üyeden oluşur.

Belediye encümeninin görev ve yetkileri yasalar ile şu şekilde belirlenmiştir (md.34):

- Senelik bütçe, kesin hesap, stratejik plan ve çalışma programlarını inceleyip görüşlerini belediye meclisinde belirtmek,
- Yıllık çalışma programı çerçevesinde alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını alıp, uygulamaya geçmek,
- Ödenekten beklenmeyen giderler için harcama planları yapmak,
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarımı gerçekleştirmek,
- Yasalar ile belirlenmiş cezaları vermek,
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye anlaşmazlıklarının çözümlenmesini ve tasfiyesini sağlamak,
- Taşınmaz malların satımı, tahsisi ve trampası hususunda mecliste alınan kararları uygulamak, süresi üç yıldan fazla olmamak şartıyla kiralanmalarına karar vermek,
- Umuma açık alanların açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,
- Belediye encümenine diğer kanunlarda verilen görev ve yetkileri yerine getirmek.

1.5.4. Belediye Başkanı

Belediye başkanı 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ifade edildiği üzere, belediyede yürütmeyi sağlayan temsilci kişidir. Beş senelik görev süresi için tek dereceli seçim sistemiyle halkın verdiği oylarla seçilmektedir. Başkanlık yaptığı görev süresince siyasi partilerin görev ve denetim birimlerine katılamaz. Belediye başkanı, belediye mallarını muhafaza ve idare etmek, belediye adına sözleşme imzalamak, mülki amirinin göndereceği mevzuatı yaymak ve ilan etmek gibi görevleri belediye meclisi ve encümenlerinin kararlarını göz önünde bulundurarak uygulamakla yetkilidir.

Belediye başkanı, gerekmesi halinde meclis üyelerinden birini yerine vekil olarak tayin edebilir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 38. maddesinde belediye başkanı yetki ve görevleri şu şekilde sıralanmıştır (Keleş, 1998: 174):

- Belediye teşkilâtını sevk ve idare etme, belediyenin hak ve menfaatlerini koruma görevlerini belediye birimi içinde en yetkili isim olarak yerine getirmek,
- Stratejik planlar çerçevesinde belediyeyi yönetmek, idare için gereken kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak, uygulamak, izlemek, değerlendirmek ve tüm bu hususlarla ilgili hazırlanan raporları belediye meclisine sunmak,
- Devlet dairelerinde ve törenlerde, belediyenin davanın taraflarından biri olması durumunda yargı sürecinde temsil görevini üstlenmek veya bir vekili bununla görevlendirmek,
- Encümen ve meclisin bütününe başkanlık etmek,
- Belediyeye ait taşınır veya taşınmaz malların tamamını kontrol etmek,
- Belediyeye ait gelir ve alacaklarını takibini ve tahsilini yapmak,
- Sözleşmeleri yetkili organların kararını göz önünde bulundurarak karara bağlamak,
- Belediye meclisinin ve encümenin aldığı kararları uygulamaya koymak,
- Bütçede meclis ve encümenin yetki alanı dışında kalan aktarmaları yapmak ve uygulamak,
- Belediye çalışanlarının atamalarını yapmak,
- Belediyeye ilişkin kurum ve işletmelerin denetimini yapmak,
- Yapılan şartsız bağışları kabul etmek,
- Beldede yaşayan yerel halkın huzur, refah, sağlık ve mutluluğu için tüm yapılması gerekenleri yerine getirmek,
- Özürlü vatandaşa ve özürlü merkezlerine sunulan hizmeti yönetmek, yoksul vatandaş için ayrılmış ödeneği onlar için kullanmak,

- Bütçede ayrılan ödenekten temsil ve ağırlama giderlerini karşılamak,
- Belediye meclisi ve encümeninin kararına ihtiyaç duyulmayan görevleri yetki ile yerine getirmek.

1.5.5. Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları

Belediyelere verilen görev ve yetkileri üç kısma ayırmak gerekir. Genel yetki ilkesi, yetki ilkesi ve liste ilkesidir (Keleş, 1998: 177). Bu yeni düzenlemede 1580 sayılı eski Belediyeler Kanunu değişmiş ve liste usulü yerini karma usule bırakmıştır. Belediyelere verilen yetki, görev ve sorumluluklar 5393 sayılı Belediyeler Kanunu 14-15 ve 16. maddelerinde ifade edilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesi “belediye hizmetlerinin vatandaşa en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması” içeriğine sahip olup Avrupa Yerel Yönetimler Özerkli Şartnamesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu maddede ilaveten “Mahalli hizmetleri yapar ve yaptırır.” ibaresi yer almaktadır.

Belediye, mahallî müşterek özelliklerde başka kurum ve kuruluşlara verilemeyen görev ve yetkileri yapar veya yaptırır ifadesi 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. maddesinde yer almaktadır. Maddenin devamında belediye hizmetlerinin önem sıralaması şöyle yapılmıştır:

- Belediyenin malî durumu ve hizmetin önceliği dikkate alınır.
- Hizmetler, halka en yakın yerlerde ve en uygun yollarla sunulur.
- Yaşlı, özürlü ve dar gelirlilerin durumuna uygun yollar tercih edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

KADIN, TOPLUM VE DEMOKRASİ

Çalışmanın bu bölümünde yerel yönetimlerde yönetime katılım, Türkiye yurttaşı olan kadınlarının siyasal hakları, ülkemizde yerel yönetimlerde kadının konumu ve yerel yönetimlerin kadınlara yönelik oluşturdukları politikalar yer almaktadır.

2.1. YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİME KATILIM

Çok anlamlı bir kelime olan ve İngilizce anlamı “participation” olan katılım kelimesi, bir şeyden pay almak, bir şeyin içine girmek, bir şeye ortak olmak, iştirak etmek, bir şeyin oluşumunda yer almak gibi birçok anlama gelmektedir. Katılım teriminin çok anlamlı yönünden dolayı bireylerin veya toplulukların gündelik yaşamlarında, sivil toplum kuruluşlarında, sosyal kurumlarda birçok etkinlik ve davranış şekli için kullanılıyor olması, bu terimi daha karmaşık hale getirmektedir (Bilgin ve Göregenli, 1996: 50).

Katılım kavramının birden çok mana içermesi ve birçok disiplin için farklı ifade biçimi, bu terime getirilen tanımların sayısını artırmaktadır. Katılım terimi için ifade edilen ve çevre-davranış araştırmalarının kurumsal perspektifi ile tanımlanmış ifade şu şekildedir: “Bireylerin, kişisel olarak etkilendikleri fiziksel çevre, kurum ve organizasyon içinde karar biriminde yer alması veya bir sonuca ulaşmak için bireyin sonuca katkıda bulunması katılım anlamına gelmektedir.” (Bilgin ve Göregenli, 1996: 50-51).

“Yönetim ile yönetim işlevinin şekillenmesinde etki eden bütün yaklaşımlar katılım ifadesi altında yer almaktadır. Katılım teriminin en geniş ifade şekli ise, topluma dâhil bireylerin hükümetin çalışmalarına etki etmesi veya toplumun gereksinimlerini karşılayabilmek için gerekenleri yerine getirmek biçiminde ifade edilmektedir. Katılım, aynı zamanda bir iletişim aracıdır. Katılım, vatandaş ile hükümet arasında sağlıklı iletişimin kurulmasını

sağlayarak hem halkın hükümet faaliyetlerine ve liderlere hem de devlet çalışanlarının yerel ihtiyaçlara daha yakın perspektiften bakmaya yönelmelerini sağlamaktadır” (Ünlü, 1991: 79).

Demokratik sürecin aktif olarak devamına etki eden hem de bir yönetim ilkesi olan katılım, sadece demokratik süreç ile ilgili bir tanım veya ilke manası taşımamaktadır. Siyasal sistemlerin tamamının vasıfları ne olursa olsun toplumsal ve siyasal ilişkileri, değerleri koruyabilmek ve bu değerlere bağlılığın devamını sağlayabilmek için katılıma yönlendirmek için çaba sarf etmeleri gerekmektedir.

II. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında kurumsal bir anlam kazanan yönetime katılım kavramı, yaklaşık 25 yıllık kurumsallığa rağmen, hâlâ birçok haklı veya haksız tanımlamaya maruz kalması, karmaşanın sona ermesini engellemektedir. Yönetime katılım sürecinde katılım kavramının amaç ve mekanizmaların belirlenmesi aşamasında da net bir ifade ile belirtilememesi ortaya bir karmaşanın çıkmasına sebep olmaktadır. Yönetim içinde karar alma, planlama sürecine ve politik çalışmalara katılma, halkı dinleme ve halkın görüşünü alma, halkın yönetime katılımını sağlamanın basamaklarıdır (Ünlü, 1991: 79).

“Yerel yönetimlerde, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, İl Özel İdare Meclisi, Muhtar ve İhtiyar Heyeti gibi belli konular için siyasi katılımı sağlamaktan ziyade, katılımı sadece siyasi katılmadan ibaret düşünmeden halkın yönetimin her kademesinde yer almasını sağlamak olarak düşünmek gerekmektedir. Özellikle yerel yönetimlerde halk katılımı fazlasıyla önemlidir. Mahalli ve müşterek hizmeti görmekle görevli bir yerel yönetim, bölge halkının kendisi için karar alan, planlayan ve uygulayan bir organ olmasını sağlamalıdır. Bu sebeple vatandaş sadece oy kullanmak ile görevli bir mekanizma olarak düşünülmemeli ve yönetime katılımı amaçlanmalıdır.” (DPT, 1991: 52).

Uluslararası halkın katılımına ilişkin uygulamalar arasında farklı yaklaşımlar sergilendiği görülmektedir. Bu uygulamaların hepsinin bir arada uygulandığı neredeyse görülmemektedir. Ulusların birbirinden farklı toplumsal, siyasal, kültürel, ekonomik şartları sebebi ile katılım alanları ve

yolları için birbirinden farklı yaklaşımlar sergilemek zorunda kalındığı görülmektedir. Bu farklılıklarla birlikte Türkiye’de ve diğer ulusların bir kısmında katılım uygulamaları ortak bir yaklaşımla incelenebilir.

Yerel yaşamın farklı katmanlarında uygulanan katılım biçimleri şöyle sıralanabilir:

- Seçimler,
- Kent planlaması,
- Çevre koruma,
- Seçilmişleri görevden düşürme (geri çağırma),
- Önemli hususlarda halk oylaması,
- Halk soruşturması,
- Kitle iletişim araçları yoluyla katılım,
- Halk meclisleri,
- Ombudsman,
- Kentsel ve toplumsal hareketler vb.

2.1.1. Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılımın Kapsamı ve Nitelikleri

Bir yörede yaşayan halkın hassasiyetleri ve konumu yönetime katılım çalışmalarının kapsamını belirlemektedir. Yönetime katılacak vatandaşın etkinliği, verimi, yönetime yön verme gücü, yerel yönetimlerde katılıma iştirak etmeyi belirleyen faktörler olmaları sebebiyle vatandaşın katılım isteği en önemli unsur olmaktadır (Alpöge, 1994: 7).

Sorumlu, duyarlı ve saygılı bir yönetim sergilemek ve böylece halkın anlayış ve kabulünü kazanmak, halkın beklentilerini karşılamaya çalışmak yönetime katılımında uygun zemini yakalayabilmek için önemlidir. Bir toplumun genel anlayış ve yaklaşımları, o ülkenin merkezi ve yerel idarelerindeki yönetime katılım anlayış ve yaklaşımlarında açıkça görülebilmektedir.

İdare ile vatandaş, idare ile hemşeri, idare ile halk ya da idare ile müşteri biçiminde kullanılan tanımların tamamında bir noktayı dikkate almak önemle gereklidir.

“İnsanlar tarafından yönetilen ve bazı maddi ve hukuki hususları barındıran oluşum idaredir. Vatandaş ile idare arasındaki ilişki insan ve insan arasındaki ilişki demektir ve insan bu ilişkide sürecin iyileştirilmesinde en önemli faktördür” (Alpöge, 1994: 7).

Yönetime katılım demokrasinin en önemli basamağıdır. Toplum bireylerinin ihtiyaçlarını karşılamada yürütme veya belirleme için yönetime katılımında rollerinin olması gerekmektedir. Ülkenin belli bir coğrafi bölgesinde yer alan, ulusal kamu görevlerinin yanı sıra, yer aldığı bölgenin kendine ait kamu işlerini yerine getiren belediyeler, vatandaşın yönetime katılımında en etkili olduğu yönetim biçimidir. Bunun sebebi ise, belediyelerin yurttaşa en yakın ve kavraması kolay kurum olmasıdır (Alpöge, 1994: 8).

Belediyelerde vatandaşın yönetime katılımını sağlamak için belediyenin her birim, organizasyon, faktör ve manevi değerlerinin tamamında yer almalarını sağlamak gerekmektedir.

Bölge halkının temel ve medeni ihtiyaçlarını karşılamak için halka en yakın konumda ve dar bir alan içinde hizmet veren kurumlar belediyelerdir. Belediyelerin seçilmiş organlarının diğer yerel yönetim kurumlarına göre daha fazla olması, halkın ihtiyaçlarını karşılamak için diğer yönetim kurumlarından daha fazla işlev sergilemesini gerektirmektedir. Belediyelerin görevlerinin fazla olması, halkın dikkatle incelemelerine maruz kalmalarını sebep olur. Bu durum belediyelerin, diğer yerel yönetim birimlerine göre daha fazla gözetim altında kaldıklarını göstermektedir. Bunun neticesinde yerel halk belediyelerde yönetime katılımında daha aktif yer almaktadır.

Yurttaşın temsilci olarak yönetime katılımı ile hizmetlerin öneminin ve içeriğinin anlaşılması, halkın genel beklentilerine cevap verilebilmesi, ekonomik hizmet anlayışının gelişmesi ve her zaman halkın destek ve katkılarının alınması amaçlanmaktadır.

İdari karar alma aşamasında yönetime katılım sağlayan herkesin görüşünü almak hem yerel yönetim birimlerinde hem de merkezi yönetimde

mümkün olmamaktadır. Bu sebeple karar sürecinde, “alınan kararın etki alanında olan grupların veya kuruluşların temsilcileri ile gerekli görüşmeler yapılmaktadır” (Alpöge, 1994: 8).

Belediyeler gibi halkla bir bütün olan yönetimlerin sorumlulukları hususunda hassas olmaları gerekmektedir. Halkın yönetim sürecine katılımı ile alınan kararlarda yerel yönetim birimi ile halk arasında bir bütünlük sağlanabilmektedir. Halkın katılımına olanak sağlayan yerel yönetimlerde kararların merkezi yönetim tarafından onanması, merkezi yönetiminin de katılım sürecine dâhil olmasını sağlamaktadır (Alpöge, 1994: 8).

2.2. YEREL YÖNETİMLERDE KADIN

Bu başlık altında Türk kadınının siyasal hakları ve Türkiye’de yerel yönetimlerde kadınının konumu anlatılmıştır.

2.2.1. Türk Kadınının Siyasal Hakları

Türk modernleşme geçmişinde kadınların haklarını alma süreci önemli bir yer tutmaktadır. Türk modernleşme tarihi ve Tanzimat dönemi aynı dönemlere tekabül etmektedir. Bu dönemde öncelikle askeri alanda yapılan değişimler, eğitim, sağlık, kadın hakları hususlarında yapılan reformlarla yenilenme süreci devam etmiştir.

Meşrutiyet, Milli Mücadele ve Cumhuriyet dönemleri sırasıyla Tanzimat dönemi sonrasında yaşanmıştır. Türk halkının Kurtuluş savaşında sergilediği sabır ve güç ile yeni ve genç bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti’nin temelleri atılmıştır. Sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda olduğu gibi siyasal alanlarda da birçok yenilik getiren Atatürk, Türk milletinin modernleşmesi ve gelişmesi için birçok reforma imza atmıştır. Türk milletini tek bir bütün olarak değerlendirmek Atatürk’ün düsturu olmuştur. Erkek ve kadın arasında eşitsizliğin kalkmasını sağlamıştır. Kadın ve erkek arasında taraflar için bir üstünlük olamayacağını belirtmiştir. Ortak paydası insan olmak olan kadın ve erkeğin eşitliğini savunmuştur. Bu sebeple, bu eşit şartların sağlanması için

siyasi, kültürel ve çağdaş yaşamın her alanında kadınların da söz hakkı olmasını sağlamıştır (Üçer, 2011: 47).

Kadının toplum içindeki etkin yerinin ve niteliğinin belirlenmesinde eğitim ve kültür alanlarında yapılan reformlar fazlasıyla etkisini göstermiştir. Bütün bu gelişmeler neticesinde siyasi hak ve özgürlüğünü de eline alan kadın toplumda daima ikinci plana atılan konumundan kurtulmasını sağlamıştır. Kişisel özgürlüklerini ve haklarını eline almaya başlayan kadınlar, eğitim almaya başlayıp ve devamında meslek sahibi olmaları ile bu süreci pekiştirmişlerdir. Bunun yanında kadınların sosyal yaşama dahil olmalarında kadın derneklerinin kurulması ve çalışmaları göz ardı edilmemelidir.

Kadınların sadece eğitim almakla kalmayıp aynı zamanda bir meslek sahibi olabilmeleri hususunun dönemin getirdiği yenilikler ile önemle üzerinde durulmuştur. Bu amaçla kadınların meslek sahibi olmasına yardımcı olacak okullar kurulmuştur. Kadınların meslek hayatı içinde yer alması hem aile hem de toplum içinde söz sahibi olmasını, bir iş kolunda profesyonelleşmesini ve aktif hayata katılmasını sağlamıştır. Sanayileşme ve kentleşmenin de olumlu etkileriyle kadınların iş hayatına katılımı sağlanmıştır. Bütün bu reformların ve yenilenmelerin hukuktaki etkileri ile kadınlar kendilerine olan güvenlerini elde etmişlerdir (Üçer, 2011: 48).

Kadının siyasi hayata katılım süreci Türk kadınları için daha yavaş ilerlemiştir. Cumhuriyet dönemi ile birlikte ülkenin yeni vizyon ve reformları ile ilerlemesinde kadınların hayatında da devrim niteliği taşıyan değişim süreci hız kazanmıştır. Cumhuriyet döneminin kadınlar açısından getirdiği en büyük yenilik ise, Medeni Kanun'un kabulü ile seçme ve seçilme haklarını kadınlara kazandırmış olmasıdır. Medeni Kanun'un kabulü ve Türk modernleşmesinin gelişim aşamalarının kadınlar üzerindeki etkilerini anlamak için Medeni kanunu iyice incelemek gerekmektedir (Üçer, 2011: 48).

Cumhuriyet'ten önceki ve sonraki dönemler göz önünde bulundurularak, yaşadığımız dönemde Türk kadının siyasi yaşam içinde incelenirse, kat edilen yol ve gelinen konum açıkça görülmektedir. Türk kadınının toplumdaki yeri bu bölümde üç kısma ayrılarak incelenmiştir.

Her ne kadar devrim niteliğinde gelişmeler olduysa da Cumhuriyet'in kuruluşundan sonraki dönemlerde kadınlar ülkenin siyaset vizyonunda göstermelik yani sembolik sayıda gösterilerek buruk bir sevincin yaşanmasına neden olmuştur.

2.2.1.1. Eski Türklerde Kadın

Kadın ve erkek olarak iki ayrı cinste fakat eşit şartlarda yaratılan insan, zaman içinde yaşanan değişimler, dini kurallar, örf ve adetler ile kadını erkeğin gerisinde kalmak zorunda bırakmıştır. İslamiyet'in kabulünden sonra Türk kadınının toplum içindeki konumunda büyük değişimler görülmüştür. İslamiyet'ten önce Türkler birçok farklı inanişe sahiptiler. Totemizm bu inanışlardan birincisidir. Totemcilik; bir hayvan, bitki ya da cisme tapma anlamına gelmektedir. 'Kurt' bu minvalde Türklerin totemi olmuştur. İkinci inanış biçimi ise Şamanizm'dir. Şamanizm; tanrılara ve tanrıçalara tapmaktır. 'Ana Tanrıça' Türklerin en çok inandığı tanrı olmuştur. Bu o dönemlerde kadına gösterilen kıymeti ifade etmektedir. Şamanizm'de kadın ve erkek eşitliğine ve kadının kutsallığına inanılmaktadır (Göksel, 1993: 104).

Geçmişten günümüze Türk toplumları incelendiğinde, İslamiyet'in kabulünden önceki dönemlerde kadın ve erkeğin toplum içindeki yerinin eşit olduğu yapılan birçok araştırmada belirtilmiştir. Siyasi yaşamda hakan ve hatun olarak belirtilen kadın ve erkeğin eşitliği söz konusudur (Yaraman, 1999: 40).

Hatun ve Hakan, Orta Asya'da Hunlar döneminde devleti birlikte idare eden yöneticilerdi. Hunlar'da tıpkı erkekler gibi kadınlar da dövüş ve silahlanma eğitimine tabi tutulurlardı. Kadınlar, silah kullanmak ve ata binmekle kalmaz tıpkı erkekler gibi savaş alanlarında düşmana karşı dururlardı. Bazı kabilelerin kız çocuklarını değersiz görmesi Türkler için söz konusu değildi. Hatta kadınlar Oğuz prenseslerinden kız çocuk sahibi olabilmeleri için dilekte bulunmalarını isterlerdi. Türk kadınına gösterilen saygı Orhun kitabelerinde de görülmekteydi. "Devleti idare eden Han" ve 'Devleti bilen Hatun' ifadeleri bu kitabelerde yer almaktaydı. Sadece "Han

emreder” sözüyle başlayan hiçbir emir kabul görmezdi. Emrin kabul edilmesi söylemde “Han ve Hatun emreder.” ifadelerinin yer almasına bağlıydı. O dönemlerde hatun kişi erkekler gibi savaflara katılıp devlet işlerinde söz hakkına sahip olabiliyordu. Han ve Hatun başka ülkelerden gelen temsilcileri beraber karşılardı. Erkeğin tek bir kadınla evlenme hakkı vardı. Savaflarda, siyasi toplantılarda ve sosyal ilişkilerde kadınlar daima eşlerine destekçi olurlardı. Çocuğun sorumluluğunu iki taraf birlikte üstlenirdi. Ailede kadın ve erkek için Od Ata (Baba Tanrı), Od Ana (Anne Tanrı) diye adlandırılmış tanrı ve tanrıçalar yer alırdı. Kadınların evli olması kutsal sayılmalarını sağlardı. Bu sebeple evli kadına tecavüzün cezası çok büyüktü. Kızlar bir erkekle ancak yaptıkları düelloda yenilmeleri halinde evlenirdi. Burada kadınların erkekler kadar iyi dövüşçü oldukları görülmektedir (Doğramacı, 1992: 3).

Kadınların toplum içindeki konumundaki değişimler İslamiyet’in kabulü ile ortaya çıkmaya başlamıştır. Arap ülkeleri İslamiyet’i kabul eden ilk ülkelerdir. Arap ülkelerinde kadın daima ikinci planda kalırdı. Erkekler arzu etmeleri halinde birden çok evlilik yapabilir hatta kadınlarını öldürebilirlerdi. Kız evlatlar canlı canlı toprağa gömülerek öldürülürdü. Arap ülkelerinde evlilik kurumu İslamiyet’in kabulü ile ortaya çıkmıştır. Erkekler belli bir sayıya kadar kadınla evlenmeye izin verilmiştir. Erkeklerden eşlerine karşı saygılı ve sevgili olmaları beklenmiş ve evlilikte ihanet söz konusu olursa iki taraf da cezaya tabi tutulmuştur. Erkeğin kadına nafaka ödemesi boşanma halinde mecbur kılınmıştır. Hz. Muhammed’in, “Cennet anaların ayakları altındadır.” ve “Karisinin haklarını gözeten iyi bir Müslüman’dır.” ifadeleri kadına verilen kıymeti açıkça göstermektedir.

Görüldüğü gibi kadının toplum içindeki konumu İslamiyet öncesi ve sonrası dönemlerde büyük değişimlerden geçmiştir. Eski Türklerde, devlet yönetiminde kadın ve erkeğin eşit söz hakkı vardı. Fakat İslamiyet’in kabulü ile kadının anne ve eş olma özellikleri ve İslam tutum ve davranışların etkileriyle kadın toplum içindeki konumundan uzaklaşmıştır.

2.2.1.2. Osmanlı Devleti'nde Kadın

Osmanlı devleti basit bir medeniyete ve iyi ahlak ilkelerine sahip bir bilinçle kurulmuştur. Halkın ve devletin temel esasları eşitlik, özgürlük, sadelik gibi değerlerdir (Doğramacı, 1992: 7).

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde kadınların erkeklerle eşit kabul edildiği ve toplum içinde kendine ait bir konuma sahip olduğu görülmektedir. Eski zamanlarda olduğu gibi bu dönemde de kadının yeri erkeğin yanındı. Sultan, misafirleri ağırlar ve elçileri kabul ederdi. Örtünme âdeti Fatih dönemine kadar görülmemiştir. İran ve Bizans ile ilişkilerin ilerletilmeye başlanması ile örtünme ve harem gibi adetler uygulamaya koyulmuştur (Göksel, 1993: 129).

Kadının toplum içinde yer almasını destekleyenlerin çoğu bile, İslam'a ve İslami kanunlara göre hareket etme kaygısı taşıyorlardı. Katı gelenek uygulamalarına rağmen zamanla özellikle yüzyılın ilk dönemlerinde yeni fikir akımları ortaya çıkmaya başlamıştır. Günümüzde hala etkisini devam ettiren bu fikir akımları bir bütünün parçalarını oluşturmaktadır (Caporal, 1982: 51).

Yenilikçi hareketler Tanzimat dönemi ile Osmanlı'da kendini göstermeye başlamıştır. Kadınlara eğitim hakkı verilmesi için Halide Edip Adivar gibi yazarların da katkılarıyla büyük değişimler yaşanmıştır (Doğramacı, 1992).

Eğitim ve öğretim alanında gelişmeler ziyadesiyle Tanzimat dönemi ve sonrasında yaşanmıştır. Orta öğretim kurumlarına eğitim almaya başlayan kız çocukları, kız öğretmen okullarına gitmeye başlamışlardır. İlk olarak öğretmenlik olmak üzere, kadınlar da çalışma hayatında yer almaya başlamışlardır. Kadınların Tıbbiye Mektebi'nde ebelik eğitimi alması 1843 senesinde başlamıştır. 1847'de İrade-i Seniyye yayınlanmıştır. İrade-i Seniyye'de artık kız ve erkek çocuklar için eşit miras hakkı olduğu belirtilmiştir. Bundan 15 yıl sonra yayınlanan Arazi Kanunnamesi'nde de kız ve erkek çocuğa eşit şekilde miras verilmesi kesin hükme bağlanmıştır. Aynı yıl yani 1858'de Kız Rüştiyeleri açılmıştır. 1869'da Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayınlanmıştır. Kızların eğitimine yasal zorunluluk bu

nizamname ile getirilmiştir. Yetmişli yılların başında Kız Öğretmen Okulu açılmıştır. 1876'da Kanuni Esasi ile kız ve erkekler için ilköğretim zorunluluğu getirilmiştir. Kadınlar 1897 senesinde, işçi olarak çalışabilmeye başlamıştır. Kız öğrencilerin eğitimi için 1913-1914'te, ilk lise İstanbul'da İstanbul İnas Sultanisi adıyla eğitime başlamıştır. Bundan bir yıl sonra İstanbul Üniversitesi'nde, haftanın dört günü kadınlar için konferanslar verilmeye başlanmıştır. Yine aynı yıl kızlar için ilk yükseköğretim kurumu olan İnas Darülfünun açılmıştır (Kurnaz, 1991: 242).

Eğitim ve öğretim gibi başka yasalarda da kadınlara yönelik yenilemeler yapılmıştır. Bu kanunlardan biri Arazi Kanunu'dur. Bu kanun kız çocuklarına ölen babalarının mülkünden pay alma hakkı vermiştir. 'Gelinlik Vergisi' ve cariyelik sistemi kaldırılmıştır. Sanatta kadınlar etkin olmaya başlamıştır. 'Afife' isimli bir kadın 1920'de ilk defa sahneye çıkmıştır. Fakat Darübedayi'nin (Şehir Tiyatrosu) bağlı olduğu belediyeden gelen emirle sahneye çıkması yasaklanmıştır. Atatürk dönemine kadar da bu durum devam etmiştir (Göksel, 1993: 133).

2.2.1.3. Cumhuriyet Döneminde Kadın

Birinci Dünya Savaşı'ndan yorgun ve yenik çıkarak, "Hasta Adam" olarak tanımlanmaya başlanan Osmanlı Devleti yerini genç ve dinamik Türkiye Cumhuriyeti'ne bırakmıştır. Devletini ve halkının bağımsızlığını sağlamak için çabalayan Mustafa Kemal yeni bir devlet kurmuştur. Türk kadınının yaşamı kurulan bu yeni devlet ile değişmeye başlamıştır. Cumhuriyet'in kurulması ile uygulamaya koyulan reformlar ve yenilikler kadınların toplumda kabul gören yerini büyük oranda değiştirmiştir.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra, önceki dönemlerde dine yönelik yaşam biçimi zorunluluğundan kadının toplumda edinemediği yer kendisine geri verilmiştir. Cumhuriyet ile birlikte kadının toplumun her kademesinde yer alabilmesi, çağdaş ve yeniliğe açık görünüm kazanması için büyük adımlar atılmıştır. Hem siyasi konum hem de sosyal konum olarak kadın ve erkeğin durumu eşitlenmiştir.

Milli mücadele döneminde, kadınlara fazlasıyla görev düşmesi ve erkekler ile birlikte savaş alanlarında yer almaları kadının toplum içindeki değer ve konumunun çok daha yükseltilmesine yardımcı olmuştur. Kadının konumu Cumhuriyet'in ilanı döneminde şu şekilde idi (Gökçimen, 2008: 19):

- Aydın kadınlar işgalleri protesto etmek için İstanbul'da gösteriler yapmışlardır.
- Kız ve erkek öğrenciler ilk defa İstanbul Üniversitesi'nde bir arada eğitim almaya başlamışlardır.
- Yaşanan savaştan sonra erkeklerden kalan boş kadrolara kadınlar yerleştirilmiş ve çalışma hayatında yer almaları sağlanmıştır.
- Hayır kurumlarında ve Kızılay teşkilatında çalışmaya başlamışlardır.
- Eğitim gören kız çocuğu ve kadın öğretmen sayısı yurdun dört yanında hızla artmıştır.
- Kadınlar Kurtuluş Savaşı'nda erkeklerle birlikte yer almıştır.
- Kızlar eğitimleri sonunda çeşitli mesleklerde çalışmaya başlamışlardır.

Eğitimde olduğu gibi hukukta da birçok yenilik ve değişiklik yapılmıştır. İsviçre Medeni Kanunu'na göre hazırlanan ve 4 Ekim 1926'da yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu, hukuk alanında yapılan en önemli reformdur. Türk Medeni Kanunu'nda kadına bazı yeni haklar tanınmıştır (Doğramacı, 1992):

- Kadın ve erkeğin eşitliği yasalarla kabul edilmiştir.
- Boşanma, miras ve vekâlet hususlarında kadınlara da erkeklerle aynı haklar verilmiştir. Vekaletle evlilik ve birden fazla evlilik yasaklanmıştır.
- Kızların evlilik yaşı en erken 18 olarak belirlenmiştir.
- Evlilik işlemleri nikah memurları ile yapılabilecektir.
- Kadınlar erkeklerle aynı işlerde çalışıp aynı ücreti alma hakkı kazanmıştır.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra birçok hak kazanan kadınlar siyasal yaşamda da yer alabilmek için büyük mücadeleler vermişlerdir. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulmasından iki ay önce, 15 Haziran tarihinde Kadınlar Halk Fırkası kurulmuştur. Nezihe Muhittin partinin ilk kadın başkanı, Şukufe Nihal de partinin ilk sekreteri olmuştur. Eğitim, aile hukuku ve çalışma

yaşamında kadının sahip olduğu haklar partinin temel hedefleri olmuştur. Bu süreçten sonra kadın siyasi haklarını kazanmaya başlamıştır. Erkekler kadınlar tarafından kurulan Kadınlar Halk Fırkası'na destek vermemişlerdir. Seçim Kanunu'na göre erkeklerin seçme ve seçilme hakkına sahip olduğu, siyasi haklara sahip olmayan kadınların parti kuramayacağı beyanını, destek vermemelerinin sebebi olarak göstermişlerdir. Bunun üzerine, Türk Kadınlar Birliği Cumhuriyet'in ilanından bir yıl sonra kurulmuştur (Gökçimen, 2008).

1926 yılında Trabzon Türk Ocağı'nda Süreyya Hulusi isimli konuşmacı Türk kadınının seçme ve seçilme hakkı ile ilgili ilk konferansı vermiştir. Bundan bir yıl sonra İstanbul'da Kadınlar Birliği tüzüğüne kadına siyasi haklarını vermek için gereken çalışmaların yapılacağına dair madde eklenmiştir. 20 Mart 1930'da çıkan Belediye Kanunu ile (birinci ve ikinci mecliste) buna karşı çıkan birçok fikir olmasına rağmen Türk kadınına belediye seçimlerine katılma hakkı verilmiştir (Göksel, 1993: 165).

Çok partili döneme geçiş çalışmaları ile Türkiye'de kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkı verilmesi aynı dönemlere denk gelmektedir. Serbest Cumhuriyet Halk Fırkası çok partili döneme geçişin ilk basamağı oldu. Latife Bekir, Rana Sani Yaver, Refika Hulusi Behçet gibi isimler yapılan seçimlerde bu partiden meclise girmeye hak kazandılar (Gökçimen, 2008).

Erkeklerle kadınların siyasal yaşamda eşit şartlara sahip olması süreci üç aşamada gerçekleştirmiştir. 1933 yılında Köy Yasası'nda yapılan değişikliklerle kadınlara köyde muhtar ve ihtiyarlar kurulunu seçme ve seçilme hakkının tanınması bu sürecin ilk aşamasıdır (Caporal, 1982). 1934 senesinde ikinci aşama olarak kadınlar TBMM için seçme ve seçilme hakkı kazanmışlardır.

1935 senesinde ise üçüncü ve son aşama gerçekleşmiş ve Türk kadınına TBMM için oy kullanma hakkı verilmiştir. O sene yapılan seçimlerde 18 kadın milletvekili olmuştur (Göksel, 1993: 167). Bu kadın milletvekillerinin isimleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.TBMM 5. Dönem Milletvekilleri

Adı ve Soyadı	İli	Adı ve Soyadı	İli
Mebrure Gönenç	Afyonkarahisar	Fakiye Öymen	İstanbul
Hatı (Satı) Çırpan	Ankara	Benal Arıman	İzmir
Türkan Örs Baştuğ	Antalya	Ferruh Güpgüp	Kayseri
Sabiha Gökçül Erbay	Balıkesir	Bahire Bediz Morova Aydilek	Konya
Şekibe İnel	Bursa	Mihri Bektaş	Malatya
Hatice Özgener	Çankırı	Meliha Ulaş	Samsun
Huriye Öniz Baha	Diyarbakır	Esmâ Nayman	Seyhan
Fatma Memik	Edirne	Sabiha Görkey	Sivas
Nakiye Elgün	Erzurum	Seniha Hızal	Trabzon

Kaynak: (Gökçimen, 2008: 23).

Bundan sonraki dönemlerde Türk kadınının hakları hususunda yaşanan gelişmeler şunlardır: Kadınlar ile ilgili her soruna “kadın bakış açısıyla yaklaşma ilkesi”ni içeren kadın hareketi seksenli yılların başında dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de hızla büyümeye başlamıştır. 1 Mart 1980 tarihinde Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) üye ülkelerin imzasına açılmış, bundan beş yıl sonra Türkiye'nin onayladığı bu sözleşme 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşme kadınların siyasal kararlarda söz hakkı alma sınırlarını belirleyen ve kadınlar ile erkekler arasında eşit katılımı sağlamak için taraf devletlere özel önlemler alma zorunluluğunu getiren, kadın hakları evrensel beyannamesi ve kadın erkek eşitliğinde dünyanın tamamında kabul görmüş belgedir. Bunun yanı sıra, Avrupa Sosyal Şartı, Çocuk Hakları Sözleşmesi, ILO, OECD, AGİK gibi kuruluşların sözleşme, karar ve tavsiyelerinin Kahire Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Planınının, 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu'nun iç hukukta uygulanması yönünde çalışmalara hızla devam edilmektedir. Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) Komitesi'ne üye ülkelerin dört senede bir ülke raporu sunmak zorunda olmaları CEDAW sözleşmesinin 18. maddesinde yer almıştır. Ülkemiz bu mecburi raporları 1990, 1997, 2005 ve 2008 senelerinde CEDAW Komitesi'ne sunmuş ve savunmalarını

yapmıştır. CEDAW sözleşmesine imza atan ülkemizde, kadın politikaları geliştirmek için 1990 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kurulmuştur (Gökçimen, 2008).

Türk kadınının Batılı kadınlara benzemesi için Cumhuriyetin ilk dönemlerinden başlayarak kadınlara yönelik olarak yapılan sosyal ve kültürel alanda yenilikler yapılmış ve bunun için büyük çabalar sarf edilmiştir. Dünya kadın etkinliklerinde Türk kadınlarının da katılımını sağlamak için çalışmalar yapılmıştır. Geçmişten günümüze Türk kadının geldiği nokta incelendiğinde büyük değişimler göze çarpmaktadır. Türk kadını dünyadaki diğer hemcinslerinin önüne geçmek ve ilerlemek için Atatürk'ün toplumu muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkarma isteği politikasını benimsemişlerdir.

Kadınların siyasal, hukuksal ve sosyal haklarını elde etme mücadeleleri Cumhuriyet'in ilk dönemlerinden 1980 sonrasına kadar devam etmiştir. Kadınlar için bu mücadele günümüzde de devam etmektedir. Zamanla sayıları artan kadın temelli örgütler ve dernekler toplumsal duyarlılık ve toplumsal bilinç oluşturmak için üzerlerine büyük görevler almaktadırlar.

2.2.2. Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kadının Konumu

Türkiye'de merkezi ve yerel olmak üzere iki ayrı yönetim biçimi mevcuttur. Merkezi yönetimin genel hatlarıyla ülkenin tamamını ilgilendiren konularda sorumluluk alıp ulusal güvenlik, dış politika, iç güvenlik, yasal düzenlemeleri yapma gibi görevleri üstlenirken yerel yönetimler, yerel özellikleri olan kamu hizmetlerini merkezi yönetimin izin ve kontrolleri dâhilinde sunmakla görevlidir (Alkan, 2005: 32).

Ülkemizde toplumun birçok kademesinde olduğu gibi siyasi arenada ve yerel yönetimde de kadınlar daima geri planda kalmak zorunda bırakılmaktadırlar. Geçmişten günümüze kadının çok uzun yıllar haklarını elde etmek için verdiği savaş bugün hala yeterli noktaya gelememiştir. Bu husus şöyle ifade edilebilir: Kadın ve erkeğin gereksinim, sorun ve beklentileri birbirlerinden farklılık göstermektedir. Bu durumda kadın ve erkeğin yerel hizmetlerin sunulmasında konumunu etkilemektedir. Mesela

evinin ihtiyaçlarını almak ve en uygun fiyatlı ürünleri temin etmek için başka semtlerdeki pazarlara giden veya evine kovalarla su taşıyanlar genellikle kadınlardır. Fakat bu durum, problemin sadece hizmetin sunumu ile alakalı olduğunu göstermez.

Hizmetin birçoğunun sunumunda ve düzenlemesinde kadın ve erkeğe eşit olmayan durumu açıkça görülmektedir. Kadının bu geri planda kalmışlığı, yerel yönetimlerde yer alamamasına ve bunun doğal sonucu olarak kadınlarla ilgili toplum sorunlarının zme ulaştırılamamasına sebep olmaktadır (KAGİDER, 2006: 11).

Çok uzun seneler boyunca ve birçok dönemde Türkiyeli kadın siyasi haklarını elde etmek ve temsil hakkına sahip olmak için çabalamış olsa da hala istediği noktaya gelememiştir. Mesela metropoliten hayata uzak, köylerde ve kırsal kesimlerde yaşayan kadının kullandığı oyda hala eşinin, babasının veya ağabeyinin söz hakkı olduğu görülmektedir (Alkan, 2005: 78).

Kadının toplum içindeki yeri incelendiğinde bu durumun sebepleri anlaşılabilir. Kadının toplumun birçok kesiminde geri planda kalması siyasi yaşamda da aynen görülmektedir. Genel toplum görüşü olarak, kadının yaradılışı ve karakteristik özellikleri sebebi ile siyasi yaşama uygun olmadığına ve bu nedenle siyasi arenada yer almaması gerektiğine dair ortak bir fikir yürütülmektedir. Kadının eş ve anne konumu bu görüşün savunulmasına sebep olan etmenlerdir. Kadının eş ve aile konumu bu görüşe göre, kadının siyasi yaşamından olumsuz etkilenecektir (Alkan, 2005: 78).

Kadınlara toplum içindeki konumu ve etkinlikleri siyasi alanlardan evlere doğru artış göstermektedir. Kadınlara bir vatandaşlık hakkı olmasına rağmen, resmi işlerle veya devlet organlarıyla ilişki halinde olmayı tercih etmez veya bu ilişkiyi minimum seviyede tutmak için gayret gösterirler (Alkan, 2005: 78).

Bu durumu destekleyen görüşlerden biri de Tekeli'ye aittir. Tekeli, erkeklerin kadınlara nazaran daha güçlü olması ve sayıca üstün olmalarından dolayı politik kuralların belirlenmesinde söz hakkını elde ettikleri görüşünü savunmaktadır. Kadınlara politik kuralların belirlenmesinde hiçbir

söz hakkına sahip olamazlar. Bu görüşe göre, politik kurallar erkeklerin yaşam biçimlerine uygun olması onlara göre düzenlenmelerini gerektirmektedir (Tekeli, 1991, Aktaran: Alkan, 2005: 78).

Tüm bu görüşler de dikkate alınarak ülkemizde kadının siyasi yaşam içindeki yerini iyice incelemek gerekmektedir. Konunun devamında kadının yerel yönetimlerde temsili ve katılımı konuları ayrı ayrı incelenecektir.

2.2.2.1. Kadının Yerel Yönetimlerde Temsili

Kadınlar ülkemizde, toplumun birçok kademesinde olduğu gibi politikada yeterli temsil sayısına sahip değildir. Türkiye demokrasisi açısından önemli bir eksik olan kadının politikadaki temsil gücünün ve katılımının azlığı genel bir toplum sorunudur.

Temsil, siyasete katılımın temel aşamasıdır ve kadınlar ülkemizde siyasi temsil konularında erkekler gibi yer alamamaktadırlar. Kadına toplum içinde verilmiş olan rol bunun en önemli sebebidir. Özellikle, geleneksel yapıya sahip toplumların, kadına sadece ev içinde bir profil çizmesi ve siyasi alanların erkeklere ait olduğu düşüncesi, bu toplumlarda zamanla kadının siyasete olan ilgisini iyece azaltmaktadır. Aile üyelerinin siyasi yaşama bakışı ve ilgisi, özellikle kız çocuklarının siyasi yaklaşımını oldukça etkilemektedir.

Kadınların siyasal temsil ve katılımında düşük paya sahip olması hususunda birçok görüş belirtilmiştir. Siyasal yaşamda kadın sayısının bir değere sahip olmadığı beyanı bu görüşlerden ilkidir. Siyasal temsilin temelinde, kişilerin siyasi hakları, kendi seçtikleri temsilciler aracılığı ile kullanılması söz konusudur. Temsilci, kendini seçen halka karşı sorumludur. Bir bireyin temsil hakkını elde edebilmesi için, mücadele gücüne sahip olup bu hakkı kazanması gerekir. Erkek veya kadın olmak temsilde bir farklılığa sebep olmaz. Bu görüşün savunucuları kadının siyasal yaşamda çok az yer almasının evrensel bir durum olduğunu savunmaktadırlar. Bu görüş sahiplerine göre, kadının yeri evidir ve kadınlar siyasal yaşam için yeterli eğitimi almamıştır. Bir diğer görüş ise, kadınların temsildeki eksikliğinin değiştirilmesi yönündedir. Kadın ve erkeğin yaşam biçimi, gereksinimleri,

beklentileri birbirinden farklı olduğundan siyasal yaşamda kadına sahip çıkacak temsil gücü yer almalıdır. Siyasette kadın-erkek eşitliğini sağlamadan bu eşitlikten söz edilemez (Sallangül, 2007: 15).

Kadının siyasal yaşamda yetersiz temsilini kanıtlayan birçok araştırma yapılmıştır. 2009'da yapılan mahalli idareler seçimlerinde bazı partilerin, belediye başkanlığındaki kadın aday sayıları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. 2009 Yılında Türkiye'de Bazı Partilerin Belediye Başkanlığındaki Kadın Aday Sayıları

PARTİ	BELEDİYE BAŞKANLIĞINDA KADIN ADAY SAYISI	BELEDİYE BAŞKANLIĞINDA TOPLAM ADAY SAYISI
MHP	37	2946
AKP	18	2946
CHP	46	1964
DTP	41	344
DSP	62	1335
SP	39	2946
LDP	19	-
HÖP	1	24
ÖDP	3	39
EMEP	3	39
TKP	37	167

Kaynak: (KADER, 2013).

Partilerin yerel yönetimlerde kadın belediye başkan adayları sayısının, toplam rakam ile kıyaslandığında oldukça düşük olduğu tabloda görülmektedir. Bu sonuç, kadının siyasette temsil eksikliği hususunu siyasi partilerin dikkate almadığını göstermektedir. 2004 ve 2009 yerel seçimleri sonucunda yerel yönetimlerde bulunan kadın sayıları da bu durumu açıkça göstermektedir.

Tablo 3 ve 4'te hem 2004 hem 2009 yerel seçimi sonrasında yerel yönetimlerde bulunan kadın sayıları gösterilmektedir. Kadının yerel siyasette

gelmiş olduğu yer daha açık görülmektedir. Kadının siyasette temsil eksikliği tablolarda gösterilen rakamlar ile görülmektedir.

Tablo 3. 2004 Yerel Seçimleri Sonrası Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi Olarak Kadınlar

2004 YILI	SAYI	TOPLAM	TOPLAM İÇİNDEKİ PAY (%)
<i>Büyükşehir Belediye Başkanı</i>	-	-	-
<i>Belediye Başkanı</i>	18	3.225	0,6
<i>Belediye Meclisi</i>	817	34.477	2,3
<i>İl Genel Meclisi</i>	57	3.208	1,8

Kaynak: (KADER, 2013).

Tablo 4. 2009 Yerel Seçimleri Sonrası Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi Olarak Kadınlar

2009 YILI	SAYI	TOPLAM	TOPLAM İÇİNDEKİ PAY (%)
<i>Büyükşehir Belediye Başkanı</i>	-	-	-
<i>Belediye Başkanı</i>	26	2.903	0,90
<i>Belediye Meclisi</i>	1.471	32.392	4,54
<i>İl Genel Meclisi</i>	115	3.281	3,51

Kaynak: (KADER, 2013).

Bazı belediyelerin kapatılması sonucu 3225 olan başkanlık sayısı 2009 yerel seçimlerinde 2903'e gerilemiştir. 2009 yerel seçimleri sonuçları bir önceki yerel seçimlere göre kadın sayısında artış olduğunu göstermektedir. Bu yerel seçimler ile kadın belediye başkanı sayısı 26'ya çıkmıştır. Kadın sayısındaki artış belediye başkanlığında olduğu gibi belediye meclisi ve il genel meclisindeki kadın sayısında da yaşanmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus ise iki yerel seçimde de herhangi bir kadın adayın büyükşehir belediye başkanı seçilmemiş olmasıdır.

Her iki yerel seçimin sonuçları göstermektedir ki erkeklerin kadınlara olan sayıca üstünlüğü hâlâ devam etmektedir. Erkeklerin kadınlara sayısal olarak üstünlük sağlamış olması, kadınların aktif siyasete katılmak için ilk adım olan yerel seçimlerde aday olmak için yer almalarından da kaynaklanmaktadır. Demokratik yaşamın beklentisi ise, kadınların da erkekler gibi siyasette aktif rol alıp, karar verme sürecine katılım sağlamalarıdır.

Türkiye’de siyasette yer alan kadınların oranıyla diğer ülkelerde siyasette yer alan kadınların oranı kıyaslandığında arada büyük bir fark olduğu görülmektedir. Tablo 5’te, bazı ülkelerin meclis üye sayılarının cinsiyetlere göre dağılımı ile bur fark gösterilmiştir.

Tablo 5. 2009 Yılında Dünyada Yerel Yönetimlerdeki Kadın Oranları

ÜLKE	KADIN MECLİS ÜYESİ SAYISI	ERKEK MECLİS ÜYESİ SAYISI	TOPLAM MECLİS ÜYESİ SAYISI	KADIN MECLİS ÜYESİ ORANI %
<i>Kosta Rika</i>	964	365	1329	72,5
<i>Yunanistan</i>	8	6	14	57,1
<i>Almanya</i>	12249	39225	51474	23,8
<i>İngiltere</i>	6254	23163	29417	21,3
<i>İtalya</i>	20239	106254	126493	16
<i>İsviçre</i>	418	3215	3633	11,5
<i>Türkiye</i>	974	37685	38659	2,5
<i>Lübnan</i>	139	7523	7662	1,8
<i>İran</i>	12	988	1000	1,2

Kaynak: (KADER, 2013).

Kosta Rika % 72, 5 oranla, Tablo 5’te de görüldüğü gibi en fazla kadın meclis üyesi oranına sahip ülkedir. Kadın yerel meclis üyeleri oranlarına dair istatistikte yer alan 68 ülke arasında Türkiye ancak 62. sırada yer alabilmiştir. Uluslararası bir inceleme yapıldığında, Almanya, İngiltere gibi bazı ülkelerde kadınların meclis üyesi oranlarının % 20’leri geçmesi ve Yunanistan’da bu oranın %60’lara kadar çıkması, Türkiye’de kadınların temsil oranlarının ne kadar düşük olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Kadınların seçme ve seçilme haklarını elde etme süreci çok eski zamanlara kadar uzanıyor olmasına rağmen ülkemizde hala kadının temsilde

yeterli düzeye ulaşamamış olmasının geçerli bir açıklaması bulunmamaktadır. Bu noktada kadınları temsile katılmak için teşvik edip cesaretlendirecek düzenlemeler yapılmalı ve gereken tedbirler alınmalıdır.

2.2.2.2. Kadının Yerel Yönetimlere Katılımı

Yerel yönetimlere katılımın yanı sıra tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan gelişmeler ile yerellik kavramı da ön plana çıkmaktadır. Ön plana çıkan bu kavram, kadınların siyasete katılımının yerel düzeyden ayrı olarak değerlendirilemeyeceğini göstermektedir. Toplumsal, sosyal, kültürel, ekonomik sorunlara çözüm bulmak yerel yönetimlerin temel hizmet alanıdır. Yerel yönetimler ile kadının siyasal katılımı arasında bu sebeple derin bir bağ vardır.

Kadın, çağdaşlaşma ve kentleşme süreçlerinde yaşanan gelişmelerin etkileriyle kamusal yaşama katılma, toplumsal alanda kendini rahatlıkla tanımlayabilme ve gereksinimlerini karşılamada sö

z sahibi olmaya başlamıştır. Kadınların gündelik yaşam için karşılaştıkları zorlukları, çalışan veya çalışmayan olarak ayırmadan incelemek gerekir. Kadınların toplumda yaşanan sorunlara en yakın mercekten bakan bireyler oldukları göz önünde bulundurularak, halkın problemlerine çözüm bulabilmek için, kadınları temsile katılım için yönlendirmek ve teşvik etmek gerekmektedir (DPT, 2013).

Çağdaşlaşma süreci en net olarak kadınların siyasi yaşama katılımında görülür. Kadınlar, Sanayi Devrimi ile birlikte Batı toplumlarında üretimde yer almaya başlamış ve 19. yüzyılın sonlarına doğru da siyasal haklarını elde etmeyi başarmışlardır. Kadınların siyasi haklarını elde etmesi batı ülkelerinde farklı dönemlerde gerçekleşmiştir. Mesela, İsviçreli kadınlar ancak yetmişli yılların başında oy kullanma hakkına sahip olabilmişlerdir. Bu durumda ülkemiz bazı ülkelere göre daha iyi konumdadır (Tansi, 2004: 112).

Kadınlar ülkemizde siyasi yaşam içine 1930’lu yıllarla birlikte girmeye başlamışlardır. Kadınların belediyelerde seçme, seçilme ve oy kullanma hakkı 3 Nisan 1930’daki Belediye Kanunu ile kabul edilmiştir. İlk kadın

belediye başkanının kim olduğu ile ilgili birden çok görüş mevcuttur. 1930 yılında Artvin Yusufeli ilçesinden Sadiye Hanım'ın veya 1950'de Mersin'de Müfide İlhan'ın ilk kadın belediye başkanı olduğuna dair kaynaklarda birbirinden farklı bilgiler yer almıştır. Kadınlar seçme ve seçilme haklarını, 1933'te Köy Kanunu'nda yapılan değişiklikle muhtar olma ve ihtiyar heyetine seçilme haklarını da kazanarak pekiştirmişlerdir. Bundan 1 yıl sonra kadına genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. İlk Türk kadın milletvekilleri 1935 senesinde görevlerini icra etmeye başlamışlardır (Türel ve Çağlar, 2010).

1980'li yıllara gelindiğinde, kadınların yeni kimlikler kazanmaya başlaması seksenli yıllara denk gelmektedir. Bu dönemde kadınların siyasette yer alabilmesi için partiler, büyük çalışmalar yapmışlardır. Kadınlardan alınacak oylara sahip olmak, partilerin kadınları siyasi yaşam içine sokmak istemelerindeki temel amaçtır (Tansi, 2004: 112).

Kadına verilen siyasal hakların temelinde kadın ve erkek arasında eşitlik sağlama fikri, ne dünyada ne de Türkiye'de olması gerektiği gibi gerçekleşmemiştir. Kadının dinen ve ekonomik olarak erkeklerden farklı kabul edilmesi, her ne kadar kanunlar önünde eşit oldukları söylene bile, kadının erkeğin gerisinde kalmasının önüne geçilememiştir. Kadında yaradılışı gereği var olan ve cinsiyete yüklenen kadınlık, cinsellik, hamilelik, annelik gibi roller, kadının siyasette yer almasını engellemektedir (Türel ve Çağlar, 2010).

Ülkemizde siyasal partilerin yönetim organlarında, seçimle oluşan ulusal ya da yerel meclislerde kadınların katılım oranı günümüzde hâlâ %10'un üzerine çıkamamaktadır (Sancar, 2008: 174). Günümüzde bunu aşmaya çalışan Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) ile Halkların Demokratik Partisi (HDP) yasal olarak bir dayanağı olmadığı halde eş başkanlık kavramını seçtikleri belediyelerde kullanmaktadırlar. Seçilen erkeğin yanında bir kadın, seçilen kadının yanında bir erkeğin bulunmasını sağlayarak karar vermede cinsiyet açısından pratikte eşitlik sağlamaya çalışmaktadırlar.

Dünya genelinde kadınların yerel seçimlerde yer alma düzeyi ile ülkemizdeki katılım düzeyi arasında tam bir zıtlık söz konusudur. Kadınların yerel seçimlere katılımı birçok ülkede oldukça yüksektir. Bunun sebebi ise, kadının sorumluluğunda olan ev, aile, mahalle gibi alanlardaki problemleri ortadan kaldırmak, yerel siyasetlerin temel hizmet amacı olmasıdır. Dünyadan farklı olarak ülkemizde yerel yönetimler daha çok arsa, imar, kentsel altyapı işlerinden sorumludurlar (Sancar, 2008: 176).

Türkiye’de kadınların siyasal yaşama katılma oranı erkelerden düşük olsa bile oy kullanma oranları daha yüksektir. 2009 senesinde yapılan mahalli idareler seçiminde Türkiye genelinde oy kullananların %48,97’si erkek iken %51,03’ü kadındır. Bu oy oranı ile kadınlar sayısal olarak erkekleri geride bırakmışlardır (Yüksek Seçim Kurulu, 2009). Bu istatistik sonucu aktif siyasette yeteri kadar yer almayan kadınların, oy verme eylemini en az erkekler kadar dikkate aldıklarını göstermektedir.

Bunun yanı sıra, çalışmak ya da çalışmamak, evli veya bekâr olmak, eğitim seviyesi, okur-yazarlık gibi detaylar siyasal katılımın temeli olan oy kullanma eyleminde herhangi bir farka sebep olmamaktadır.

2009 yerel seçim sonuçları kadın ve erkeğin eşitliği kanunlar ile belirtilmiş olmasına rağmen, siyasal yaşam söz konusu olduğunda, kadınların yine de erkeklerin gerisinde kaldığını tekrar göstermiştir (Türel ve Çağlar, 2010). Demokrasinin gerektirdiği ise kadının siyasi yaşamda yer alıp çıkarlarını koruyabilmesini sağlayarak siyasette kadın ve erkek eşitliğini yakalamaktır.

2.2.2.3. Yerel Yönetimlere Katılımda ve Temsilde Kadının Karşılaştığı Sorunlar

İnsanların yaradılışı ve cinsiyetleri gereği yaşamın her aşamasında toplum tarafından belirlenmiş rollere girmeleri gerekmektedir. Üzerine biçilen rolü zaman içerisinde iyice benimseyen insan, bu kabuğun dışına çıkmak için herhangi bir adım atmaz. Bu rollerden kadına düşen, aile içine dönük ve uzlaşmacı olmaktır. Toplumun genel kabulüne göre kadının görevi iyi bir eş

ve iyi bir anne olmaktır. Ailede idare yetkisi ise erkeğe verilmiştir (Bora ve İşat, 2006: 13).

Kanunlarla belirlenmiş olan kadın ve erkek eşitliğinin gerçekten yaşanması ve kadınların kendi sorunlarına çözüm bulup çıkarlarına hizmet edecek çalışmalar yapmaları ancak siyasi yaşam içinde aktif yer alabilmeleri ile mümkün olacaktır. Bu süreçte, kadınların siyasette aktif katılımı için siyasi partilere de büyük görevler düşmektedir. Fakat ülkemizde siyasi partilerin yaklaşımı incelendiğinde kadınlara yönelik böyle bir politika için çalışmadıkları görülmektedir.

Tüm bu sonuçlar göstermektedir ki kadın ve erkeğin yetiştirilme biçimindeki farklılıklar Türkiye’de olduğu gibi tüm dünyada kadının siyasal yaşama aktif katılımının önünü kesmektedir. Toplum tarafından dar bir kalıba sokulan kadın eğitimde de erkeğin gerisinde kalmaktadır. Bunun neticesi olarak toplum baskısı, erkeklere kıyasla eğitim eksikliği kadının siyasal yaşama olan ilgisini azaltmaktadır. Siyasal yaşama karşı ilgi ve bilginin azalması doğal olarak katılım oranını da düşürmektedir. Bir diğer yandan ise, yeterli siyasi ilgi ve bilgiye sahip kadınlar bile kişisel hakları olan oy kullanma eyleminde dahi aileleri tarafından yönlendirilmektedirler. Bu durumla kentsel alanlarda da karşılaşılsa bile, özellikle kırsal bölgelerde daha çok karşılaşılmaktadır. Eğitimli, ekonomik güce sahip, bilgi birikimi olan kadınlar, oy kullanma ve istedikleri adayı belirlemede diğer kadınlardan daha şanslı durumdadırlar.

Kadınların siyasal yaşam içinde yer almasını kısıtlayan hatta engelleyen, kadının toplum içinde ve siyasette silik bir profile sahip olmasına sebep olan faktörler aşağıda ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

Geleneksel Yapı ve Dışlanma

Toplumdaki geleneksel tutumlar, siyasette yer almak isteyen kadınların önüne en büyük engel olarak çıkmaktadır. “ Bizim oralarda kadının böyle şeyler yapmasına iyi gözle bakılmaz!” düşüncesi bu geleneksel tutum ve anlayışı net olarak ifade etmektedir (Bora ve İşat, 2006: 14).

Ülkemizde kadının temel görevinin iyi bir eş ve iyi bir anne olması gerektiği fikri, kadınların onları sınırlandıran kalıplar dışına çıkmalarına mani olmaktadır. Erkeğin görevi evin ihtiyaçlarını karşılamak, kadının görevi eşi ve çocukları ile ilgilenmek olarak genel bir toplum görüşü benimsenmiştir. Aynı durum meslek hayatı için de söz konusudur. Kadınlardan aile ve ev işi sorumluluklarını aksatmalarına sebep olmayacak meslekler seçmeleri beklenmektedir.

Tüm bunlara rağmen Türk kadını geçmişten günümüze çok büyük yol kat etmiştir. Sanayileşme sürecinden ülkemiz de tüm dünya ülkeleri gibi etkilenmiş ve hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir. Yaşanan gelişmeler ve kentleşme süreci ile göç etme olgusunun artması ile sosyo-ekonomik hayata katkı sağlayabilmek için kadınlar da çalışma hayatında yer almaya başlamışlardır. Kadının çalışma hayatı ile paralel olarak eğitim seviyesinin de yükselmesi, toplumdaki konumunu bambaşka bir noktaya taşımıştır. Bütün bu gelişmeler çerçevesinde ülkemizde hâlâ erkek egemen anlayış bazı kesimlerde devam etmektedir. Özellikle kadınların kariyerlerinde hızla ilerleyip terfi etme şartlarındaki sıkıntılar hâlâ değişmesi gereken şeylerin olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde olduğu gibi dünyanın birçok ülkesinde de siyasi yaşamda kararlar erkekler tarafından alınmaktadır ve oyunun kuralları, iyi-kötü tanımlamaları, yaşam değerleri ve alışkanlıklarını belirlemede de sadece erkeklerin söz hakkı olduğu düşünülmektedir. Kadınların siyasette erkeklerle aynı konuma gelebilmeleri için çok fazla çalışıp erkeklerin sergilediği eforun aynısını sergilemeleri gerekmektedir. Bu güce ve inanca sahip çok az kadın olduğundan, siyasi yaşamdaki etkinlikleri de azalmaktadır. Bunun neticesinde kadınlar siyasi yaşamdan haklarına düşenden çok daha az bir pay almaktadırlar (Gökçimen, 2008).

Genel olarak; kadınların çalışma hayatında kendilerine yer edinebilmelerinde sanayileşme ve kentleşme ile artan işgücü ihtiyacını karşılamak ve kentleşmenin getirdiği ekonomik zorlukları aşmak için kadınların çalışma hayatına katılmak zorunda kalmaları etkili olmuştur. Kadın sadece anne ve eş olma sıfatlarının dışına çıkıp çalışma hayatında yer alarak

toplum içinde sosyo-ekonomik bir konuma ulaşmıştır. Bunun neticesi olarak kadının eğitim seviyesinin yükselmesi ile toplumda cinsiyet rollerinin belirlenmesinde birçok tartışma ortaya çıkmıştır.

Kaynak Azlığı

Siyasette verimli ve etkin bir yere sahip olabilmek ve örgütlenebilmek için belli bir maddi gereklilik söz konusudur. Bu sebeple, siyasete katılmak isteyen kadının ekonomik özgürlüğe sahip olma zorunluluğu doğmaktadır. Ülkemizde özellikle kırsal bölgeler göz önünde bulundurulacak olursa, ekonomik özgürlüğe sahip kadın sayısı çok azdır. Kırsal bölgelerde kadınlar tarım işçisi olarak veya eşleriyle birlikte tarla ve bahçelerde çalışarak ortak bir kazanç elde etmektedirler. Kentlerde yaşayan kadınlar için de bu durum pek farklılık göstermemektedir (Bora ve İşat, 2006: 16).

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de kadının cinsiyet ayrımcılığı sebebiyle emeğinin maddi karşılığını hak ettiği kadar alamaması, adaletsizlikle karşı karşıya kalmasının yanı sıra yoksul yaşam sürmesine de sebep olmaktadır. Maddi yeterlilik, kadınların siyasete girebilmesi ve bir siyasi örgüte üye olabilmesi için en gerekli araçtır. Kadınların gereken miktarda maddiyata sahip olmaması siyaset arenasının dışında kalmalarına sebep olmaktadır. Genelde Türkiyeli kadının sahip olduğu para ya eşi ya da babası tarafından sağlanmıştır (Bora ve İşat, 2006: 16).

Kentsel ekonomide kendine yer edinemeyen kadın siyasi örgütlerde de yer alamamaktadır. Ekonomik sıkıntıları sebebiyle vasıfsız işlerde çalışmak zorunda kalan kadınlar, bir de evleri ve çocukları ile ilgilenmek zorunda olduklarından politikaya ayıracak vakit bulamamaktadırlar. Kişisel ekonomik gücü olan kadınlar ise, aileleri dururken siyasi oluşumlara para harcamaktan uzak durmayı tercih etmektedirler.

Teknik Bilgi ve Donanım Yetersizliği

Teknik bilgi yetersizliği, kadınların siyaset içinde yer alamamasının bir diğer olumsuz sebebidir. Geleneksel tutumlar, ekonomik yetersizlik kadınlar

için daima siyasi yaşamla aralarında bir engel olmuştur. Bunun neticesinde kadınlar özgüvenlerini kaybetmiş ve teknik bilgi yönünden eksik kalmışlardır. Kadınlardaki bu teknik bilgi yetersizliği, siyaset arenasını için yeterli olmadıklarını düşünmelerine ve siyasetten uzaklaşmalarına sebep olmaktadır. Kadın adaylarına karşı yeterli özveri göstermeyen partiler, kadın adaylarını belirlemek için son ana kadar bekleyerek tutumlarını açıkça göstermektedirler. Partilerin adaylarını belirlerken erkek adaylara göre, seçtikleri kadın adayların azlığı bu durumu kanıtlar niteliktedir (Gökçimen, 2008).

Siyasi yaşama dâhil olma isteği tek başına yeterli değildir. Parlamento veya parti pozisyonlarına aday olma aşamasından itibaren başta eğitim, meslek, ekonomik yeterlilik gibi birçok araca sahip olmak gerekmektedir. Siyaset, iktidar mücadelesi ile şekillenir. Siyasi faaliyetler, aynı zamanda siyasi olaylara ilgili ve bu olaylar hakkında bilgi sahibi olmayı zorunlu kılar.

Bireyin siyasette başarıyı yakalayabilmesi için ülke sorunlarının bilincinde olması ve çözüm odaklı yaklaşım sergilemesi gerekmektedir. Siyasete erkekler, kadınlara nazaran daha çok ilgi duyarlar. Bu sebeple siyasi bilgileri de kadınlara göre daha fazladır. Bu da siyasette kadının erkeğe karşı kazanmasını zora sokar (Kalaycıoğlu, 2006: 20).

Bütçe hazırlamak, izleme mekânları öngörmek gibi faaliyetler teknik bilgi gerektirmektedir ve kadınların siyasi yaşamını zorlaştırmaktadır. Kadınların siyasi alanda ciddi teknik bilgi yetersizliği vardır (Bora ve İşat, 2006: 17). Kadınlardaki bilgi birikimi yetersizliği, düşük eğitim seviyesi, yabancı dil eksikliği, siyasi süreçlerini olumsuz etkileyen faktörlerdir.

İçsel Sorunlar ve Özgüven Eksikliği

Erkeği hak sahibi ve kadından üstün olarak benimseyen yaklaşım, kadının siyasi yaşamı etkileyen olumsuzluklardan biridir. Siyasi yaşama giden yolda bu anlayış kadının altından kalkamadığı bir yük olmaktadır. Erkeğin üstünlüğünü zamanla kabul eden kadınlar, yeterli bilgi, deneyim ve beceriye sahip olmadıkları ve hiçbir zaman erkeklerle yarışamayacakları fikrine kapılırlar.

Ataerkil toplum anlayışı, geçmişten günümüze kadar her toplumda kabul görmüş ve kadın erkek arasından eşitsizliğe sebep olmuştur. Kadının ikincil konumu hayatını ev ve özel yaşamı ile sınırlamaktadır. Kadının bu ikincil konumuna karşılık erkek, evini geçindiren ve ev halkı üzerinde söz sahibi olan taraf olarak kabul edilmektedir. Sanayileşme dönemi ile birlikte yaşanan gelişmeler ile kadın geri kalmış konumundan çıkmaya başlamıştır. Ekonomik özgürlüğüne sahip olan kadın, daha özgür ve daha bilinçli bir yaşam biçimi tercih etmeye başlamıştır.

Kadınların parlamentoda, hükümette, önemli kamusal kurumların yönetimlerinde, siyasi partilerde, sendikalarda temsil konumunda yer almaması siyasi yaşamda geri planda kalmasına sebep olmaktadır. Genel toplum bilincine göre kadının temel görevinin eşi ve ailesine karşı olduğunun düşünülmesi, bu duruma sebep olan en önemli etkidir. Bu düşünce biçimine sahip olanlara göre, siyasetle uğraşan kadın eşi ve çocuklarına gerekli özeni gösteremez düşüncesidir.

Kadınların bir araya gelip örgütlenebilmeleri için, bilgi ve becerilerinin farkında olup sosyal ve politik olarak geri planda kalmalarına sebep olan etmenleri ortadan kaldırmaktır. Ülkemizde genellikle kadının siyasi bir örgüte katılması emeklilik veya eviyle alakalı sorumlulukları azalıp çocuklarını büyütmüş oldukları dönemlere tekabül etmektedir. Bunun yanında kadının siyasete katılabilmesi için belli bir maddi yeterliliğe sahip olması gerekmektedir. Maddi yeterliliği olmayan kadınlar, siyasi faaliyetlere ayıracak zamanı ve parayı bulamazlar (Kılıç, 2000: 20).

Kadınlar için boş vakitlerini değerlendirmek, siyasi örgütlere katılmalarındaki en önemli sebeptir. Örgütsel faaliyetlerde yer alan kadınlar genellikle kentte yaşamını sürdüren kadınlardır. Kentsel yaşamda kadınların siyasi ilgileri makul bir yönelim olarak kabul edilir. Kırsal kesimde yaşayan kadınların siyasi faaliyetlere katılmak istemeleri ise, büyük bir sorun olarak kabul edilir. İçsel kabul edilebilecek sorunlardan biri ise, güç odaklarına yakınlıktır. Konumları sebebiyle bazı kadınlar iktidara yakın mesafededir. İktidara yakın olan kadınlar, örgüt içinde dışlanmakta ve anlaşmazlıklara sebep olmaktadır (Bora ve İşat, 2006: 20).

Bütün bu bilgiler çerçevesinde özetleyecek olursak; ülkemizde ataerkil ve geleneksel bir toplum yapısı vardır. Bu yapı içinde kadının ve erkeğin farklı konumları vardır. Erkek dış dünya ile ilişkilendirilirken kadının hayatı evi ile sınırlandırılır. Bu sebeple siyaset erkelere ait bir mecraymış gibi bir düşünce ortaya çıkmıştır. Bu düşünce toplumun neredeyse her kesimi tarafından kabul görmüş ve sorgulanmamıştır. Kadınların özgüven eksikliğinin temelinde bu sebep yatmaktadır.

2.3. KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALAR

2.3.1. Kadınlara Yönelik Genel Politikalar

Osmanlı döneminde günümüz kadın hakları gelişimi kadar olmasa da kadınlar kısmi özgürlüklere sahipti. Cumhuriyetin kuruluşuyla bu özgürlükler şekillenmeye başladı. Cumhuriyetle beraber cumhuriyetçi ileri gelenleri tarafından radikal değişiklikler olumlu yönde oluşturulmuştur. 1920'li yıllarda her ne kadar kadın özgürlüğü konusunda büyük gelişmeler olduysa da bu özgürlüğün sınırlarını yine erkekler çizmiştir. Cumhuriyet tarihi boyunca cinsiyet ayrımcılığı konusunda büyük bir atılım da son on beş yıl içerisinde Avrupa Birliği'ne girmek için yapılan yasal düzenlemelerdir. Kadın özgürlüğü açısından önemli bir adım olarak 5237 sayılı Türk ceza kanunu göze çarpmaktadır. Bu yeni ceza kanunu ile kadın bedeni erkeğin malı olarak sayılmayacak, kadına karşı işlenen cinsel suçlar aile namusu olarak sayılmayacak, tecavüz namus olarak algılanmayacak, evlilik içi tecavüz suç olarak tanımlanacaktır. Ayrıca tecavüzcü mağdur ile evlenmesi halinde suçun ortadan kalkması engellendi, birden fazla erkeğin tecavüzüne uğrayan mağdur tecavüzcülerden biriyle evlenmesiyle ortadan kalkan suçun kalkması engellendi, kadın-kız ayrımı yasadan çıkartıldı, töre cinayeti adı altında kadın öldürmenin en ağır şekilde cezalandırılmasına olanak sağlandı. Yeni TCK'da sekiz yıllık eğitime devam ettirilmeyen kız çocuklarının velilerinin cezalandırılması gerektiği belirtilmektedir. Evli olup olmamasına bakılmaksızın gebe kalan kadını çaresiz durumda bırakan erkeğe ceza

verilmesine karar verildi. Fuhuş yaptıran ve fuhuşa kadını sürükleyenlere yönelik cezai işlemin yapılması konusunda düzenlemeler yapıldı. Kadına bedenini denetim hakkı verilmiştir. Hukuki karar olmaksızın kadını genital muayeneye gönderen veya yaptıran faile 19 aydan bir yıla kadar hapis cezası getirilmiştir. Encest suçunun önüne geçmek amacıyla reşit olmayan kişiyle ilişkiye giren failere cezai işlem getirilmiştir.

Kadın ile erkeğin eşitliğine yönelik olumlu bir hukuki gelişme de 7 Mayıs 2004 tarihinde 10. ve 90. maddelerle sağlanmıştır. Bu maddelerle kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğu belirtilmiştir. Kadının iş yaşamında kazanımlar sağladığı 4857 sayılı yeni iş kanununda; kadına cinsiyetinden dolayı daha düşük ücret verilmeyeceği, kadına cinsiyet ve gebelikten dolayı farklı işlem yapılamayacağı, iş alanında tacize uğrayan kadının iş sahibine durumu bildirmesi sonucu iş fes edebilme hakkını kazanması, ücretli doğum izni süresinin artırılması, kadınların yer ve su altında çalışma yasağının getirilmesi sağlanmıştır.

2.3.2. Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Kamu Hizmetleri

Kentleşme süreci kadınların daima ertelenen ve geri plana atılan sorunlarının çözüme kavuşturulma zorunluluğunu doğurmuştur. Kadınların yaşamlarında karşılaştıkları ve çözüme ulaştırılması gereken zorluklardan bazıları, sanayileşme ile yaşam koşullarının giderek zorlaşması ile kadınların ekonomik güce sahip olma isteği duymasına rağmen iş olanaklarının sınırlı olması, kadınlar için özel mesleki eğitim programlarının yaygınlaşmamış ya da ulaşılması zor olması, çocuk sahibi kadınlar için yeterli ve ucuz çocuk bakım hizmetlerinin olmaması, kredi gibi desteklere ulaşmanın güçlüğü, evde üretim yapan kadınlara pazarlama olanaklarının sunulmaması, ev içinde cinsiyete dayalı iş bölümünün değişmeyeşi ve evde üzerine düşen görevler ile kadının toplam çalışma süresinin artması gibi sebeplerdir (Alkan, 2004: 64). Alkan'a göre, yerel yönetimler bu durumun çözümü için kamusal destek sağlamalı ve engelleri ortadan kaldırmalıdır:

“Yoksul semtlerde ücretsiz, ötekilerde düşük maliyetli çocuk bakım ve eğitim merkezleri (kreş, çocuk yuvası, etüt merkezi gibi), yaşlı ve bağımlılar için bakım ve barınma merkezlerinin açılması, kadınların el becerilerini kullanarak üretim yapmalarının sağlanması ve özellikle piyasada geçerli becerilerini kazandırılmasını esas alan mesleki eğitim ve beceri kurslarından alınan eğitimlerle, evde üretim ve pazarlama yapma imkânının sunulması, bu çerçevede üretim ve pazarlama kooperatifi kurabilmeleri için yönlendirme, danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin verilmesi ve kadına dışarıda iş bulmasını sağlayacak yönlendirmelerin yapılması vb. gibi hizmetlerin verilmesi gerekmektedir.” (Alkan, 2004: 65). Kadın sorununa çare olabilecek birçok proje oluşturulmaya çalışılmaktadır. Proje oluşturmaya büyükşehir belediyelerinin imkanlarının daha çok olduğu aşikardır. Belediye başkanlığı da yapan Erdem’e göre: “Kadınların toplum içindeki konumlarını güçlendirici eğitim, bilgi ve bilinçlendirme çalışmalarının projelendirilmesi. Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal Programı Projesi’sinin geliştirerek yaygınlaştırılması. Ekonomik yetersizlik nedeniyle üretim süreçlerine katılamayan kişi ve ailelerin üretime katılarak kendi kendilerine yeterli duruma getirilmelerine yönelik iş kurma, mesleki eğitim ve istihdam projelerini geliştirmek ve destek vermek. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından uygulanmakta olan İSMEK ve benzeri çalışmalar ülke çapında yaygınlaşabilir.) Yoğun göç alan metropollerde Aşevi Hizmetlerinin yaygınlaştırılmalıdır. Korumasız ve muhtaç gruplar başta olmak üzere herkesin ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunmak, karar verme süreçlerine katılabilmelerine, sosyal bütünleşmeyi gerçekleştirebilmeleri sağlanmalı, kent yaşamında güçlüklerle karşılaşan ve gecekonduya yaşayan vatandaşlarımıza ihtiyaç duydukları bilgileri sunmak için kadın ve genç kızlarımızın eğitimine yönelik Eğitim Evleri kurulmalıdır.” (Erdem, 2011:286)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAĞCILAR BELEDİYESİ'NİN KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALARI

Çalışmanın bu bölümünde İstanbul İli Bağcılar Belediyesi hakkında bilgiler, belediyenin kadınlara yönelik politikaları ve Bağcılar Belediyesi Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nin hizmet alanlarına yer verilmiştir.

3.1. BAĞCILAR BELEDİYESİ HAKKINDA

Bağcılar ilçesi, 1929 yılında Bulgaristan'ın Varna vilayetinden göçüp Türkiye'ye gelen 63 hanenin, Çıfıtlıburgaz adı ile bilinen 17.000 dönümlük çiftlik arazisini satın alarak burada yerleşik hayata geçmeleri sonucunda kurulmuştur. Belediye, ismini o zamanlarda devlet tarafından halka dağıtılan üzüm fidanlarından 40 çeşit yetiştirdikleri bağları sebebiyle almıştır. 60'lı yılların başlarında gecekondulaşmanın başlaması ile 1950'li yıllara kadar bağlık ve bahçelik, seyrek yerleşimli bir köy olan Bağcılar değişime uğramaya başlamıştır (Bağcılar Belediyesi Faaliyet Raporu, 2011). 1990'lı senelere kadar hiç bir alt yapısı olmayan, çamur içinde yüzen sokakları ve caddeleriyle büyük bir köy havasından çıkamamıştır.

Bağcılar Belediyesi, 1992 senesinde Kirazlı, Güneşli ve Mahmutbey semtlerinin birleştirilmesi sonucu 3806 sayılı yasa ile Bakırköy belediyesine bağlı yerleşim birimi hüviyetinden çıkıp ilçe haline getirilmiştir.

Coğrafi Konumu: Doğusu Güngören ve Esenler ilçeleri, batısı Küçükçekmece ilçesi, kuzeyi Başakşehir ve Esenler ilçeleri ve güneyi ise Bahçelievler ilçesi ile çevrili olup yüzölçümü 127 km² olan Bağcılar Belediyesi denizden 25-140 metre aralığında bir yüksekliktedir.

Şekil 3.1. Bağcılar İlçe Haritası

Kaynak: (Bağcılar Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu).

Nüfusu : İstanbul'un hızla yenilenen ilçelerinden biri de Bağcılar'dır. TÜİK tarafından yapılan Adrese Dayalı Nüfus Sayımına göre 2011 nüfusu 746.650'dir. İstanbul'daki nüfus oranına göre Bağcılar en büyük ilçedir (Bağcılar Belediyesi, 2013). Bağcılar'ın 22 mahallesi vardır.

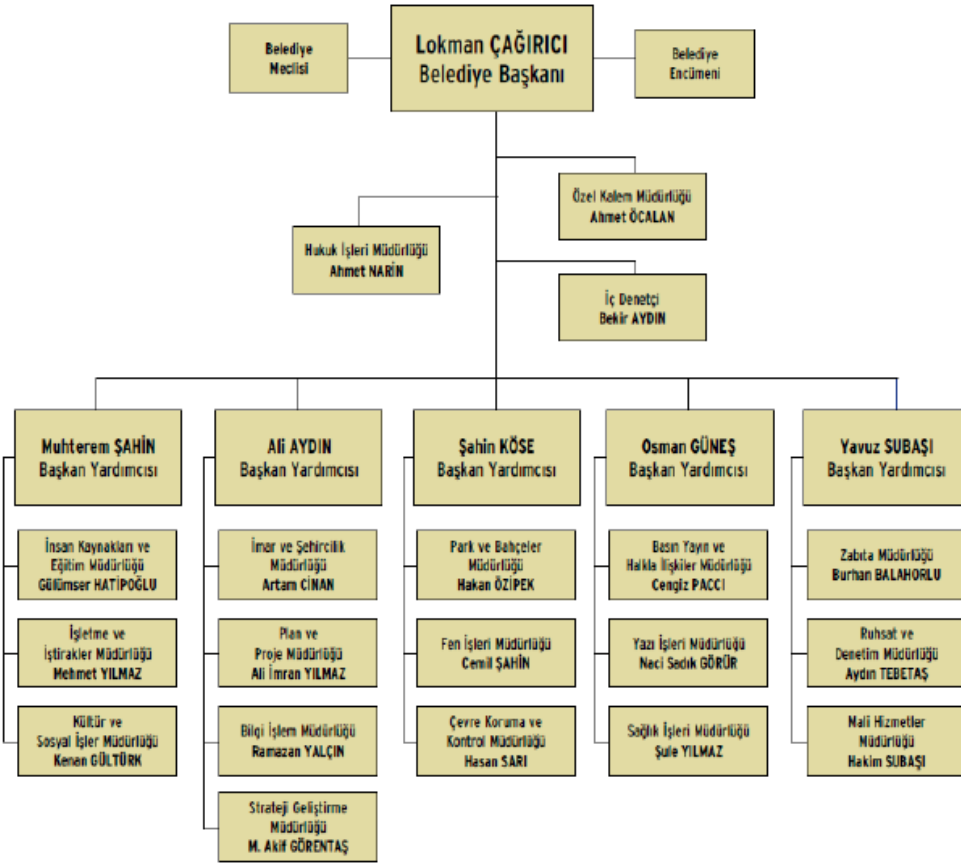
Bağcılar Belediyesi'nin Misyonu: İnsana hizmet anlayışından hareketle vatandaşın hayatını kolaylaştırmak için çağdaş yönetim ilkelerine bağlı kalarak etkili ve verimli belediyecilik hizmetlerini sunmak.

Bağcılar Belediyesi'nin Vizyonu: Sosyal ve kültürel hayatı zengin, altyapı standardı ve şehircilik bilinci yüksek, örnek bir kent olmak ve yaşayan halkın yaşam alanlarına karşı memnuniyetini sağlamak olarak sunulmaktadır.

Bağcılar Belediyesi'nin İlkeleri:

- Belediye Hizmetlerinde İnsana Hizmet Anlayışı
- Karar ve Uygulama Süreçlerinde Şeffaflık

- İlçe ile İlgili Kararlarda Katılımcılık
- Hizmet Üretimi ve Sunumunda İhtiyaca Uygunluk
- Hizmetlerin Yürütülmesinde Adalet, Eşitlik ve Tarafsızlık
- Kaynakların Kullanımında Tutumluluk, Etkinlik ve Verimlilik
- Çevreye Duyarlılık
- Gelişime ve Değişime Uyum
- Meslek Etiğine Sadakat (Bağcılar Belediyesi, 2013).

Şekil 3.2. Bağcılar Belediyesi Organizasyon Şeması

Kaynak: (Bağcılar Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu).

Aralık 2011 itibariyle Bağcılar Belediyesi'nde görev yapan personel sayısı 489'dur. 489 personelin %51'i memur, %16'sı sözleşmeli personel, %33'ü ise işçi olarak görev yapmaktadır. Bağcılar Belediyesi'nde çalışanların %12'si kadın, %88'i erkektir. Kadın personel oranının en yüksek olduğu statü %24 ile sözleşmeli personel statüsüdür (Bağcılar Belediyesi Faaliyet Raporu,

2011). Belediye bünyesinde çalışanların büyük çoğunluğunun erkek olması dikkat çekicidir.

3.2. BAĞCILAR BELEDİYESİ'NİN KADINLARA YÖNELİK POLİTİKALARI

3.2.1. Kadın Eğitime Yönelik Hizmetler

Bir ulusun sağlam zeminde durabilmesi için, özellikle kadınlara yönelik eğitim hizmetlerinin çoğaltılması ve devletten alınan destek ile eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi, en önemli gündem maddelerinden biri olmalıdır (Türk Belediyeciler Derneği, 1993: 14).

Kadının kişisel bir vizyon kazanması, evinden çıkıp toplumun içine karışması, sosyal ve kültürel olarak gelişmesi için Bağcılar Belediyesi tarafından verilen okuma-yazma ve beceri kursları, kadınların eğitim düzeylerinin yükselmesini sağlamakla birlikte, özgüvenlerini kazanıp kişisel geleceklerine ümitle bakmalarını sağlamaktadır. Kadınların kırsal kesimlerde yaşamının getirdiği kültür birikimi, komşularla sağlıklı ilişkiler ve beraberlik geleneklerinin bozulmasına sebep olmadan, şehir yaşamına adapte olmaları sağlanmaktadır. Aile planlaması, çocuk bakımı ve eğitimi, evliliğe ilişkin eğitim ve destek, cinsel eğitim alanları Bağcılar Belediyesi tarafından kadınlara verilen eğitimlerin en önemli konu başlıklarıdır.

Belediyenin kadınlara yönelik vermiş olduğu bu eğitim hizmetleri birkaç kısımda incelenebilir:

1. Yaygın Eğitim

- Okuma Yazma Kursları
- Yabancı Dil Eğitimleri (İngilizce, Arapça vb.)

2. Kadın ve Aile Sağlığına Yönelik Eğitimler

- Ana ve Çocuk Sağlığı Eğitimleri
- Ana-Baba Okulu
- Evlilik Öncesi Eğitim

- Çocuk Gelişimi ve Eğitimleri
3. İstihdama Yönelik Eğitimler
- Bilişim Teknolojileri
 - El Sanatları
 - Tekstil, Kuaförlük, Ön Büro Elemanı, Muhasebe, Aşçılık vb.
4. Kişisel Gelişim Eğitimleri

Toplum Merkezleri

Kadınlara yönelik eğitimler, yerel yönetimlerde yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında altında yer almaktadır. Bu eğitimlerin verildiği yerler genel olarak “Toplum Merkezleri”, “Halk Konakları”, “Halk Sarayı” gibi adlarla hizmet vermekte veya “Kadın Merkezleri”, “Kadın Koordinasyon Merkezi” “Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezleri” isimleri ile kurulan merkezlerde sadece kadına yönelik eğitim veren hizmet birimleri olarak eğitim vermektedirler. Kadına yönelik eğitimler çoğunlukla belediye birimlerinden Kültür ve Sosyal İşler Müdürlükleri tarafından organize edilse de, bu eğitimler belediyenin birçok biriminin ortak çalışmaları ile ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca kadınların yaşadığı fiziksel ve ruhsal sorunları çözümlemek için belediyenin Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi”nde uzman ve yetkili kişilerin danışmanlığında, kadınlara yardımcı olacak hizmetler sunulmaktadır.

Ana ve Çocuk Sağlığı Eğitimi

Bir toplumun en önemli değeri ailedir ve aile kurumunun toplum içinde sahip olduğu kıymet ve konumun farkında olan yerel yönetimler, anne ve çocuk sağlığı eğitimlerinin özellikle üzerinde durmaktadırlar. Evlilik Öncesi Eğitim, Evlilik Okulu, Ana-Baba Okulu gibi eğitim alanlarında belediyeye ait Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi’nde verilen bu eğitimlerle birlikte, kadınları bilinçlendirmek için meme kanseri, çocuk bakımı, çocuk hastalıkları, doğuma hazırlık gibi hususlarda da uzman kişiler tarafından birçok eğitim verilmektedir. Kadınları çocuk hastalıklarına dair bilinçlendirme eğitimleri Çocuk Sağlığı ve Bakımı eğitimleri dâhilinde verilmektedir.

Bireysel Gelişim

Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi bünyesinde kadınlara yönelik el sanatları gibi birçok bölümde eğitim veren Bağcılar Belediyesi, bu eğitimlerle kadınların kültürel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Birçok farklı branşta eğitim verilen kurslar, maddi yetersizlik ve gelir sıkıntısı çeken yardıma muhtaç kadınlara, el emeklerinin maddi karşılıklarını alabilecekleri el sanatları eğitimleri (takı tasarımı, geleneksel el sanatları, örme işleri, tahta boyama, hediyelik eşya vb.) verilmektedir.

Bağcılar Belediyesi'ne bağlı Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde, kadınları insan ve kadın hakları hususlarında bilgilendiren, kadınların kişisel hakları noktasında farkındalık kazanmalarını sağlayan birçok danışmanlık hizmeti, özellikle kadına yönelik hizmet sunan sivil toplum kuruluşlarının da destekleriyle bireysel gelişim eğitimi olarak verilmektedir.

Bağcılar Belediyesi'nin bugüne kadar yapmış olduğu projelerden belki de en önemlisi olan Kadınlar Akademisi projesi, içeriği, eğitimi ve konuları ayrı ayrı incelendiğinde ülkemizde bu alanda yapılan ilk ve özgün proje olduğu görülmektedir. Kadınların birçok alanda eğitim alıp kariyer yapabilmesi Bağcılar Belediyesi'nin proje için belirlediği temel amaçtır.

Kadın Sağlığına Yönelik Hizmetler

Kadınların fizyolojik ve psikolojik problemlerine çözüm bulmak, kadın sağlığına yönelik hizmetler kapsamına girmektedir. Kadın sağlığına yönelik hizmetlerde, çocuklarda anne ile bir bütün kabul edilerek anne ve çocuk sağlığı hizmetleri, poliklinik hizmetleri bünyesinde verilmektedir.

Kadın Sağlık Merkezleri

Hizmet almak isteyen vatandaşlardan hiçbir ücret talep edilmeden kadın sağlık merkezlerinde; teşhis, tedavi, önlemeye yönelik koruyucu hizmetler, semt veya mahallenin büyüklüğüne göre belirlenen polikliniklerde verilmektedir. Yardıma muhtaç vatandaşlara öncelik verilmek kaydı ile meme

kanseri takibi, muayene, gebelik takibi gibi hizmetlerden vatandaşların yararlanması sağlanmaktadır.

9 yaşından küçük çocukların ücretli aşı, takip ve kontrolleri bebek ve çocuk sağlığı hizmetleri kapsamında ücretsiz olarak verilmektedir. Kadınlara psikolojik destek sağlamak için kadın sağlığı merkezlerinde uzman kişiler tarafından danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmetlerin içinde psikolojik değerlendirme, psikoterapi, grup çalışması ve benzeri alanlarda verilen danışmanlık hizmetleri, kadınların ruh sağlığının yanı sıra fiziksel sağlıklarına da pozitif katkılarda bulunmaktadır.

Kadın Hastalıklarının Sağlık Taraması

Sağlık taramaları yerel yönetimlerin vatandaşlarına sundukları sağlık hizmetlerinin ana konusudur. Meme kanseri, şeker, kemik erimesi, kolesterol vb. taramalar belediyenin bünyesinde yer alan kadın sağlığına yönelik çalışmalar yapılan merkezlerde sürekli veya dönemsel olarak yapılmaktadır. Röntgen ve benzeri görüntüleme hizmetleri ve ağız-diş sağlığı taraması hizmetlerini vatandaşa ücretsiz veren bazı belediyeler de vardır.

Evde Bakım Hizmeti

Bağcılar Belediyesi'nin verdiği gibi bütün belediyeler vatandaşlarına evde bakım hizmeti vermektedirler. Sürekli ve ücretsiz olarak belediye tarafından verilen bu bakımın bazı şartları vardır. "Aile Eğitimi Kursu" Bağcılar Belediyesi'nin sosyal ve kültürel projelerinden biri olup evde bakım hizmetinin amaçlarını göstermektedir:

- Hasta, engelli ve yaşlıların evde bakıma ihtiyaçları olması durumunda sağlık hizmetinin ulaştırılması,
- Evde bakım hizmeti alan ve tedavisi yapılacak olan bireylerin, tedavi sürecinin planlanması ve süreç hakkında eğitilmesi,
- Kişisel bakımının yapılmasına muhtaç olan vatandaşların öncelikle yaşam alanlarının sağlık koşullarına uygun duruma getirilmesi ve hastanın kişisel bakımın özenle yapılması,

- Hastanın sağlığına kavuşabilmesi ve hastalık s¼recini sorunsuz atlatabilmesi i¼in hastanın ve hasta yakınlarının tedavi uygulamaları hakkında eğitilmesi ve beklenmedik sağlık problemlerinin engellenmesi,
- Hastaya evde bakım hizmeti vererek, hem hasta hem de hastaneler i¼in rahatlık sağlanması, hastanelerdeki yatılı hasta sayısının ve maliyetinin azalmasını sağlayarak ülke ekonomisine destek olması.

Kadın Konseyleri

Ülkemizde siyasal yaşamın temelinde erkek egemen bir yapıya sahip olmasından dolayı, siyasetten uzak durmayı tercih eden kadınlar, siyasi temsilde alamadıkları yerlerini, partilere ye olup kadın rg¼tleri kapsamındaki k¼lt¼rel etkinliklerde yer alarak doldurmaya ¼alıřmaktadırlar. Kadınların siyasette aktif rol almasını ve temsil d¼zeyinde karar verme ve se¼im s¼recine d¼hil olmasını sağlamak, siyasi partilerin en önemli hedefi olmalıdır. Yerel yönetimlerde yer alan kadınların sayısını artırmak i¼in gerekli ¼alıřmalar yapılmalıdır.

İlk etapta yerel yönetimlerdeki belediye başkanlarının karar verme yetkileri ile kurulan “Kent Konseyleri” sonraki dönemlerde yasalarla kabul edilmiştir. Kent konseylerinin kurulma amacı, yerel yönetimlere bölge halkını katılıma teşvik edecek demokratik katılım modelini oluşturmaktır. UNDP projesi olan “Yerel G¼ndem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi” projesi yaklaşık 16 yıldır İ¼iřleri Bakanlığı’nın desteği ile 60 kadar yerel yönetimle ortak ¼alıřmalar yaparak, bu yerel yönetimlerin b¼nyesindeki yerleşkelerde kent konseyleri ve bazı kent konseylerinin b¼nyesinde de “kadın meclisleri”, “kadın komisyonları” ya da “kadın platformları” kurmuştur (TEPAV, 2006).

Kadın konseyleri ülkemizde ¼ođunlukla ayda bir kez toplanan, daha ¼ok sorunların belirlenmesi ile ilgilenen ve meclis veya başkanın kararlarını etkileme g¼c¼n¼ sahip olmayan gruplardır. Kadınların siyasette aktif rol almasını arzu eden Bağcılar Belediyesi kent konseyi g¼ndemlerinden olan kadın ve gen¼lik meclislerinin bu amaca hizmet edecek ¼alıřmalar yapması ama¼lamaktadır.

Kadın Meclisi

Bağcılar Belediye Kadın Meclisi bünyesinde Bağcılar'da yaşayan kadın vatandaşlar yer almaktadır. 45 üyeden oluşan kadın meclisi, eğitim seviyeleri fark etmeksizin dilekçe ile başvuran kadınlar arasından seçilerek oluşturulmaktadır. Kadın Meclisi; kendi içinden seçeceği bir meclis başkanı, bir meclis başkan vekili ve bir sekreter ile 6 yönetim kurulu üyesi tarafından yönetilir.

Meclisin amacı;

- Bağcılar'da yaşayan kadınların ortak problemlerini belirlemek ve çözüm yolları sunmak,
- Kadınların yaşadıkları bölgeye ait sorunların giderilmesinde bilinçle ve ilgiyle çalışmalarını sağlamak,
- Kadınların annelik bilincine sahip olmasının toplumun en küçük ve değerli birimi olan aile kurumu için önemini ifade etmek,
- Kültür, gelenek, görenek, milli ve manevi değerler gibi bir ulusun vazgeçilmezi olan faktörlerin yaşatılması ve korunması için bilinçli nesiller yetiştirme fikrini aşılama.

Kadınlar Akademisi, Bağcılar Belediyesi Kadın Meclisi'nin belki de hayata geçirmiş olduğu en önemli proje olup akademik anlamda kendini geliştirmek ve yeni bir vizyon kazanmak isteyen, farklı sosyo-kültürel olanaklara sahip ev hanımı veya çalışan kadınlara hizmet etmek amacı ile kurulmuştur.

3.2.2. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Hizmetler

Kadına yönelik şiddete karşı belediye bünyesinde iki ayrı hizmet grubu vardır. Bu hizmet gruplarından ilki Kadın Merkezi, ikincisi ise il ve sosyal hizmet müdürlüklerinden bağımsız hizmet veren Kadın Sığınma Evi'dir.

Belediyenin kadın merkezlerinde psikolojik, tıbbi ve hukuksal destek hizmetleri karşılığında yurttaşlardan hiçbir ücret talep edilmemektedir. Bu

hizmetlerin yanı sıra, kadınlara yönelik ayni ve maddi yardımlar belediye tarafından ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır.

2006/10 Sayılı Başbakanlık Genelgesi, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin, töre ve namus cinayetlerinin önünün alınabilmesi için büyük bir adım olmuştur. Bu genelgede, il ve ilçelerde koordinasyon kurullarının kurulması ile ilgili hüküm yer almıştır. Bunun yanında yerel bütçe ve planlardan da ayrı bir pay ayrılması hükme bağlanmıştır. Belediye meclis üyelerinin, bu hususta belediye meclis üyelerinin yaptırım uygulama yetkisi vardır. Fakat koordinasyon kurulları, 81 ilden 60 tanesinde daha kurulamamıştır (GABB, 2011: 37).

Kadın Sığınma Evi

Büyükşehir belediyelerine ve mevcut nüfusu 50 binden fazla olan belediyelere 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde yer alan hükme göre kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluğun dışında tutulan, mevcut nüfusu 50 binden az olan belediyelere de belediye meclisi kararı doğrultusunda kadın konuk evleri açma izni verilmiştir. Bu kanun doğrultusunda yerel belediyeler ve büyükşehir belediyeleri birçok Kadın Sığınma Evi açmıştır ve bu evlerin sayıları artmaya devam etmektedir.

Şiddet gören kadınların hayata tekrar tutunabilmesi için Bağcılar Belediyesi Kadın Sığınma Evleri'nde kadına yönelik şiddetle mücadele etme bilinci kazandırmak için uzmanlar tarafından kadınlara gereksinim ve ilgilerine göre eğitimler verilmekte, çocuğa yönelik şiddeti önleyecek ve çocuğu koruyacak çalışmalar ve grup çalışmaları yapılmaktadır.

3.2.3. Kadın İstihdamına Yönelik Hizmetler

Geçmişten günümüze kadar kadın daima çalışma hayatının içinde yer alarak ekonomik faaliyetlere kişisel katkılarda bulunmuştur. Kadının aile içinde ücret talep etmeden işçilik yapması ve ücretli istihdam içinde yer alması kadının iş gücünün farklı boyutlarını göstermektedir.

Kadınları istihdam için teşvik etmek ve işgücüne katılmalarını sağlayabilmek için belediyelerin kamusal desteği de arkasına alarak birçok adım atması gerekmektedir. “Kadınların gündelik yaşam yükünü azaltmak için” bu adımlardan bazıları aşağıda sıralanmaktadır. Kadınların direkt olarak ekonomik bağımsızlığını kazanmalarına destek olacak adımlar ise şunlardır:

- Rağbet gören ve geçerliliği olan meslek grupları ile ilgili mesleki eğitim ve beceri kursları açılarak kadınların gelir sağlayabileceği faaliyetler içinde bulunmalarını sağlamak,
- Evde el becerileriyle üretim yapan kadınların bir araya gelerek kooperatif kurmalarına destek olmak ve ürettiklerini pazarlayabilmeleri için gereken eğitim ve danışmanlık hizmetlerini sunmak,
- Çalışma hayatında yer almak isteyen kadınlara kolay iş bulma zeminleri hazırlamak ve danışmanlık hizmeti vermek (iş rehberliği vb.),
- Tüm bu hizmetleri bir arada vererek ortak çalışmanın getireceği verimden yararlanmak, sürekli üretimi devam ettirebilmek için ortak çalışmaya ve örgütlenmeye teşvik etmek,
- Gönüllü kadın örgütlerinden alınan destekler yanında diğer destek kurumları ile de etkileşim halinde olmak,
- Belli bir hizmeti almak için kuruma başvuran kadınların sunulan diğer hizmetlerden de rahatlıkla yararlanabilmesini sağlamaktır (Alkan, 2006).

Kadını desteklemek, ekonomik anlamda kadının ailesine de destek vermek demektir. Ekonomik yardıma muhtaç olanların tespiti ve sosyal yardım akışının programlanma süreci bu başlık altında anlatılacaktır.

Nakdi yardımların ihtiyaç sahipleri için sınırlı ve belli bir süre için yararı ve desteği vardır. Kadının çalışma yaşamına dâhil olmasını sağlanarak farklı bir yaklaşım sergilenmelidir. Böylece kadın iş hayatı içinde yer alarak gereksinimleri karşılayabilmek için kalıcı ve uzun vadeli bir yol bulmuş olacaktır. Bunun yanı sıra kadına el becerilerini geliştirmesini ve bir meslek alanında uzmanlaşmasını sağlayacak, el becerilerine dayalı sanat öğretileri, montaj, küçük ölçekli sanayiye ilişkin beceriler, çocuk ve yaşlı bakımı,

temizlik ve büro hizmetleri gibi eğitimler verilmesi kadını üretici olma yolunda teşvik edecektir. Bu eğitimleri vermek için hazırlanmış olan kurslar, eğitimi veren kuruluş ve sosyal hizmet kuruluşlarının ortak çalışmaları ile yapılandırılmaktadır. Aynı yardımlar ile de kadının evi içinde üretkenliği amaçlanmaktadır.

Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi tarafından ihtiyaç duyulan personel istihdamı için gerekli eğitimlerin verilmesini sağlayan Bağcılar Belediyesi, genel hatlarıyla ara eleman ve yöresel personel istihdamına destek olacak eğitimleri vermektedir. İŞKUR ile Bağcılar Belediyesi arasında yapılmış işbirliği vardır. Bağcılar belediyesi ve İŞKUR'un katkıları ile el emeğinin değerlendirilmesi ve yörede ihtiyaç duyulan personel açığını kapatmaya yönelik hizmetler verilmektedir. Eğitim alan kadınlar, ürettiklerini Kadın ve Aile Kültür Merkezi'nin bahçesinde kendilerine tahsis edilen stantlarda satma imkanına sahiptirler.

İş Edindirme ve Kurslar

Yaygın eğitim faaliyetleri yerel yönetimlerin son birkaç senede hizmet verdiği alanlardan en başarılı olduğu alandır. Avrupa Birliği yaygın eğitim programları ve ülkemizde yaşanan eğitim alanındaki değişimler ve bu başarılı dönemin kilit noktası olmuştur. Eğitim verilen alanda eğitim alan bireyin iş sahibi olmasını sağlamak, yaygın eğitim faaliyetleri hizmetlerinin temel amacıdır. Belediyelerin bünyesinde hizmet veren iş edindirme kurslarına bu noktada büyük görev düşmektedir.

İş edindirme kurslarının planlanmasında belediyeler, sivil toplum kuruluşlarıyla koordine çalışmalar yürütmektedirler. Ara eleman yetiştirme ve el emeğini değerlendirme kursları, belediyenin kadınların istihdamı için vermiş olduğu eğitimlerin ana iki kolunu oluşturmaktadır.

Kadın İstihdamı

Dünyada birçok farklı alanda yaşanan değişimler gibi, yerinden yönetim birimlerinin anlayış ve işleyişlerinde meydana gelen pozitif değişimler, kadınların politik yaşam içinde kimliklerinden uzaklaşmadan yer almalarına zemin hazırlamıştır. Yerel yönetimlerde yaklaşık olarak son 20

senedir devam eden bu değişimler, gün geçtikçe daha çok göz önüne çıkmaktadır. Eski yapısı gereği, halkın katılımına kapalı, tek taraflı ve otoriter bir tutum sergileyen yerel yönetimler, yapılarında ve işleyişlerinde güncellemeler yapmaya başlamışlardır.

Eski otoriter yapısından sıyrılıp yenilenmeye başlayan günümüz yerel yönetim modelinde, bürokratik kurallar esnetilerek vatandaşların taleplerini ve beklentilerini karşılamaya yönelik bir hizmet anlayışı yer etmeye başlamıştır (Alkan, 2003).

Bağcılar Belediyesi tarafından istihdam edilen kadınlara her gün yenileri eklenmektedir. 2004 senesinde Başbakanlık, yayınladığı genelge ile kadına yapılan negatif ayrımcılığın önüne geçilmesinde önemli bir adım atmıştır ve bu bağlamda Bağcılar Belediyesi istihdam ettiği kadın çalışan sayısını her geçen gün artırmak için çalışmalar yapmaktadır.

3.2.4. Sosyal ve Kültürel Hizmetler

Kent kültürü oluşturmak, bu kültürü geliştirmek ve gelişen bu kültürün yozlaşmasını engellemek için yerel yönetimler tarafından yürütölen ve birçok tartışmaya sebep olan faaliyetler yapılmaktadır. Belediyelerin sosyal ve kültürel etkinlik çerçevesinde yaptığı faaliyetler halk tarafından şenlik ya da festival olarak anlaşılmaktadır. Buna karşılık sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışma ile yapılan faaliyetler etkinliğini göstermekte ve asıl amacına hizmet edebilmektedir (Türk Belediyeciler Birliği, 1993).

Büyük kentlerdeki nüfus yoğunluğu ve halkın yerel yönetime katılımı arasındaki farklılıklar sosyal ve kültürel hizmetleri de etkilemektedir. Mevcut nüfusu az olan yerleşim birimlerinde yapılan faaliyetlere halkın daha çok ilgi göstermesinin yanı sıra, bu faaliyetler belediye tarafından daha kolay kontrol edilebilmektedir.

Kentsel Hizmetler

Kentsel hizmetlerin insanlar arasındaki cinsiyet farkları göz önünde bulundurularak şekillendirilmesi geç kalınmış bir çalışma olmasının yanı sıra

yeterli değildir. Gündelik hayat için hazırlanan uygulamalardan ve kentsel hizmetlerden kadınların da yararlanabilmesi için çalışıldığı söylene de, kadınlar hâlâ bu hususta yeteri kadar dikkate alınmamaktadır.

Bağcılar Belediyesi kadınlara yönelik kentsel hizmetler kapsamında, güvenlik için gerekli ışıklandırılmaların yapılması, üst geçit, alt geçit ve parkların kadınların rahatça hareket edebileceği şekilde düzenlenmesi gibi birtakım yenilikler ve düzenlemeler yapılmaktadır.

Eğlence ve Dinlenme Hizmetleri

Vatandaşların rahatlıkla oturabileceği, dinlenebileceği, yemek yiyebileceği ve eğlenebileceği eğlence ve dinlenme alanları inşa etmek, yerel yönetimlerin son dönemlerde eğlence hizmetlerinde en çok önemiyet verdiği konu olmaktadır. Vatandaşların belediyenin sunduğu bu eğlence ve dinlenme hizmetinden yararlanmasını kolaylaştırmak için mevcut tesis sayısı çoğaltılmakta ve bu tesislerde makul fiyatlarda yemek yeme imkânı sunulmaktadır.

Bu eğlence ve dinlenme hizmetlerinden kadınların da rahatlıkla yararlanabilmesi için Bağcılar Belediyesi çocuklu annelerin rahatça kullanabileceği güvenli park ve oyun alanları yapmış, bu alanlarda çocukların keyifle vakit geçirmelerini sağlayacak spor faaliyetleri ile kreş ve eğitim merkezlerini birleştirerek annelerin rahatlıkla sunulan hizmetten yararlanabilmelerini sağlamıştır. Mahalle konaklarında kadınların dinlenme ve eğlenmesine uygun koşullar oluşturulmuştur. Her yıl eğlenme olanaklarına sahip olmayan dar gelirli kadın ve çocuklar piknik alanlarına belediye tarafından götürülmektedir.

3.2.5. Siyasal Katılım

Yerel yönetimlerde daima erkeklerin gerisinde kalan kadınlar, gelişen yaşam şartları ile birlikte siyasetin içine daha çok girmiş ve cinsiyet odaklı problemlerin belirlenmesi, çözümlenmesi ve karara bağlanmasında etkinliği göstermeye ve artırmaya başlamıştır. Türkiye siyasetinde kadının yeri

hususunda yaşanan bu gelişmeler sevindirici olsa da, dünya ortalamasına göre Türkiye vatandaşı olan kadının siyasette yer alma oranı çok daha düşüktür. Siyasal katılım yerel yönetim seviyesinde iki farklı boyuta sahiptir. Bu boyutlardan biri yerel karar alma sürecine direkt katılım, diğeri ise gönüllü katılımda bulunarak karar verme sürecine katkıda bulunmaktır. Bugüne kadar etkinliğini göstermiş geleneksel bürokratik, hiyerarşik yönetimlerden farklı bir bilinçle yönetimde şeffaflık, yetki devri ve yerinden yönetim biçimi ile çözüm yolları sunan ve sonuca ulaşmayı sağlayan yeni yönetim anlayışı, yönetime katılma ya da başka bir ifadeyle yönetişimdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAĞCILAR BELEDİYESİNDE KADIN ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

4.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırmanın veri toplama araçları ve verilerin analizi açıklanmıştır.

4.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada; belediyelerde kadınlara yönelik uygulanan politikaların niteliği, sonuçları ile etkileri araştırılmıştır. Araştırma “Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi” yoluyla elde edilen verilerin nicel analizi ile saptandığı için, Karasar (2002) tarafından betimlenen genel tarama modellerinden kesit alma modelinde yürütülmüştür.

Kesit alma yaklaşımına göre gelişim, çeşitli gelişmişlik evrelerini temsil ettiği kabul edilen birbirinden farklı gruplarda ve bir anda yapılacak gözlemlerle belirlenmeye çalışılır. Böylece alınan sonuçlar sanki aynı gruptan alınmış gibi yorumlanır ve gelişmenin sürekliliğini yansıttığı varsayılır. Çok sayıda örnek üzerinde çalışma olanağı ve zorunluluğu bulunduğundan kesit alma yoluyla elde edilen verilerin genellenebilirlik olasılığı daha yüksektir. Zamanı azalttığı için de maliyeti önemli ölçüde düşmektedir. Tekil tarama modelleri ile gerçekleştirilen zamansal tarama verileri, tarandıkları zaman dilimleri ile sınırlı olmalarına karşın geçmişteki gelişmeler doğrultusunda geleceğe yönelik tahminlerde de kullanılırlar (Karasar, 2007: 80-81).

4.1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013 yılı İstanbul ili Bağcılar ilçesinde bulunan Bağcılar Belediyesi'ne bağlı Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde kursiyer olarak eğitim alan toplam 350 kadın katılımcı oluşturmaktadır.

Araştırmada örneklem alma yoluna gidilemediği için bir evrenden örneklem alınamamış; katılımcılara çalışma grubu denilmiştir. Çalışma grubu oluşturulurken araştırma amacına uygun olarak hazırlanan soru listesinin sağlıklı ve kontrollü bir şekilde doldurulması ve veri kaybının önlenmesi için katılımcıların gönüllülüğü esas alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen ve çeşitli nedenlerle kendilerine ulaşılamayan kursiyerler çalışma grubunun dışında kalmıştır. Son olarak, araştırmaya katılmayı kabul eden 309 kursiyer ile araştırma yürütülmüştür.

Araştırmaya katılan 309 kursiyerin demografik bilgilerinin yüzde ve frekans dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Çalışma Grubundaki Kursiyerlerin Demografik Bilgileri

Demografik Özellik	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Yaş	15-20 arası	19	6,1
	21-30 arası	79	25,6
	31-40 arası	104	33,7
	41-50 arası	73	23,6
	50 yaş üstü	34	11,0
	Toplam	309	100,0
Medeni durum	Evli	233	75,4
	Bekar	76	24,6
	Toplam	309	100,0
Çocuk sahibi olma durumu	Var	220	71,2
	Yok	89	28,8
	Toplam	309	100,0
İş/çalışma durumu	Çalışıyor	51	16,5
	İş Oldukça Çalışıyor	19	6,1
	Çalışmıyor	234	75,7
	Toplam	304	98,4

Toplam hane geliri (Aylık/Net)	750 TL altı (Asgari ücretin altı)	30	9,7
	750-1000 TL (Asgari ücret civarı)	46	14,9
	1000-1500 TL (Orta gelir)	135	43,7
	1500 TL üstü (Yüksek gelir)	76	24,6
	Toplam	287	92,9
İstanbul'da ikamet etme süresi	0-5 yıl	25	8,1
	5-10 yıl	33	10,7
	10 yıl üstü	245	79,3
	Toplam	303	98,1
Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma durumu	Evet	88	28,5
	Hayır	200	64,7
	Toplam	309	93,9
Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılma süresi	İlk Defa	110	35,6
	1-2 yıl	53	17,2
	2-3 yıl	18	5,8
	3 yıl üstü	18	5,8
	Toplam	199	64,5
Sosyal güvence	Bağ-Kur	50	16,2
	Emekli Sandığı	28	9,1
	SGK	181	58,6
	GSS	50	16,2
	Toplam	309	100,0
Hastalık durumu	Evet	53	17,2
	Hayır	248	80,2
	Toplam	301	97,4

Tablo 6'ya göre kurslara en çok (%33,7) katılım gösteren yaş grubu 31-40 arası iken en az katılım (%6,1) gösteren yaş grubu 15-20 arasındır. Kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu (%75,4) evlidir ve yine çoğunun (%71,2) çocuğu vardır. İş durumu değişkenine göre ise büyük çoğunluğu (%75,7) herhangi bir iş kolunda çalışmaz iken az bir kısmının (%6,1) iş imkanı oldukça çalıştığı görülmüştür. Kursiyerlerin toplam hane gelirinin çoğunlukla

(%43,7) orta gelir düzeyinde yoğunlaştığı ve büyük çoğunluğunun (%79,3) ise 10 yıldan fazladır İstanbul'da ikamet ettiği görülmektedir. Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerinden büyük çoğunluğun (%64,7) haberdar olmadıkları ve yine büyük çoğunluğun (%35,6) faaliyetlere ilk kez katıldıkları saptanmıştır. Kursiyerlerin sahip olduğu sosyal güvence türlerinin başında (%58,6) SGK gelmektedir. Kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%79,3) herhangi bir hastalık durumunun olmadığını belirtmiştir.

4.1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından çalışmanın literatürü doğrultusunda hazırlanan "Demografik Bilgi Formu (EK 2)" ile "Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (EK 3)" kullanılmıştır.

4.1.3.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formu katılımcıların doğum yılı, medeni hali, çocuk sahibi olup olmadıkları, çocuk sayıları, çalışıp çalışmadıkları, aylık gelir düzeyleri, İstanbul'da ikamet etme süreleri, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma düzeyleri ile bu faaliyetlere katılım süreleri, sosyal güvenlik kapsamında olup olmamaları, sürekli bir hastalıklarının olup olmadığını içeren likert tipinde hazırlanmış toplam 11 maddeden oluşmaktadır (Bkz., Ek 2).

4.1.3.2. Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

Bu araştırmanın verileri, belediyelerde kadınlara yönelik uygulanan politikaların niteliğini, sonuçlarını ve etkilerini algı yönünden araştırmak amacıyla uygun olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi ile toplanmıştır (Bkz., Ek 3). Soru listesi geliştirilirken şu basamaklar takip edilmiştir:

- Soru listesi geliştirmek için detaylı bir literatür taraması yapılmıştır. Benzer amaca yönelik araştırmalarda kullanılan ölçekler, anketler ve soru listeleri incelenmiştir.
- Soru listesinin maddelerindeki ifadelere karar verilirken alanda yapılmış tezlerden, makalelerden, gazete haberlerinden, belediyeler ve çeşitli sivil toplum örgütlerinin dokümanlarından sıklıkla yararlanılmıştır.
- Soru listesinde kullanılacak maddeleri belirlemek için nihai soru listesinden önce bir deneme soru listesi geliştirilmiştir.
- Ölçme aracını oluşturan maddelerin ölçülmek istenen özelliği ölçmesi ile nicelik ve nitelik olarak yeterli olup olmadığının saptanmasına kapsam geçerliği denir (Büyüköztürk, 2006: 167-168). Uzmanların yüzde 70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler eleştirilere göre yapılacak düzeltmelerle soru listesinde tutulabilir. Bu nedenle deneme soru listesinin kapsam geçerliğini belirlemek ve gerekli düzeltmeler yapmak için uzman görüşleri alınmıştır. Soru listesinin dil ve anlaşılrlık bakımından uygun olup olmadığı iki Türkçe öğretmeni tarafından, bilimsel yönünden uygunluğu ise tez danışmanı tarafından incelenmiştir. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda deneme formundaki bazı ifadeler çıkartılmış, bazılarında ise düzeltmeler yapılmıştır.
- Gerekli düzeltmelerin ardından tek bölüm halinde hazırlanan 8 olumlu, 10 olumsuz ifadeden oluşan toplam 18 maddelik nihai soru listesine ulaşılmıştır.
- Soru listesi; katılımcıların memnuniyet algılarını derecelendirmek için “kesinlikle katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (2)”, “kesinlikle katılmıyorum (1)” olarak puanlanan beşli likert tipinde hazırlanmıştır.
- Soru listesinin tümünden en yüksek 90 en düşük 18 puan alınabilir.
- Soru listesinin maddelerin geçerlik çalışması için faktör analizi yapılmıştır. Ancak faktör analizinin yapılması için uygun değer

ulaşılamamıştır. Bu nedenle maddeler, soru listesinden alınan puanların genel ortalaması etrafında %95 güven aralığına göre 3 gruba ayrılmıştır.

- Tek Örneklem t test analizi ile soru listesindeki 18 maddenin ortalama, standart sapma ve %95 güven aralığına göre alt ve üst değer aralıklarına ulaşılmış, sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Tek Örneklem T Testi Analizine Göre Maddelerin Betimsel İstatistikleri

Madde No	Katılımcı	Standart Sapma	Ortalama Farkı	%95 Güven Aralığı	
				Üst Değer	Alt Değer
M12	289	1,24	2,36	2,21	2,50
M8	284	1,18	2,38	2,24	2,52
M4	284	1,22	2,69	2,55	2,84
M13	288	1,41	2,50	2,34	2,67
M17	291	1,16	2,57	2,43	2,70
M3	294	1,46	2,79	2,63	2,96
M6	298	1,36	2,67	2,51	2,82
M9	291	1,40	2,63	2,47	2,80
M18	307	1,34	2,72	2,57	2,88
M1	285	1,42	2,85	2,69	3,02
M2	303	1,25	2,99	2,85	3,13
M5	288	1,25	2,92	2,77	3,06
M7	282	1,26	3,14	2,99	3,28
M11	292	1,42	3,23	3,07	3,40
M10	294	1,19	4,12	3,98	4,26
M14	299	1,31	3,77	3,62	3,92
M15	300	1,16	3,78	3,65	3,91
M16	295	1,18	3,84	3,71	3,98

Tablo 7’deki 18 maddenin genel ortalama değeri “3,02” olarak hesaplanmıştır. Her bir maddenin %95 güven aralığına göre alt ve üst değerlerinin bu ortalamaya göre konumuna (Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım, Üst Düzey Bilgilenme ve Az Katılım, Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım) bakılmıştır. Örneğin 12. maddenin alt ve üst değer aralıkları

2,21-2,50'dir. Genel ortalama değeri olan 3,02 bu aralığın üstündedir. Bu nedenle 12. madde "Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım Boyutu"na dahil edilmiştir. 11. maddenin alt ve üst değer aralıkları 3,07-3,40'dır. Genel ortalama değeri olan 3,02 bu aralığın altındadır. Bu nedenle 11. madde "Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım Boyutu"na dahil edilmiştir. Soru listesindeki tüm maddelerin genel ortalama değerine göre üç boyuta ayrılmış hali Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Soru Listesindeki Maddelerin Genel Ortalamaya Göre Sınıflandırılması

Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım		Üst Düzey Bilgilenme ve Yetersiz Katılım		Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	
<i>Madde No</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Madde No</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Madde No</i>	<i>Ortalama</i>
<i>M12</i>	2.36	<i>M1</i>	2.85	<i>M11</i>	3.23
<i>M8</i>	2.38	<i>M2</i>	2.99	<i>M10</i>	4.12
<i>M13</i>	2.50	<i>M5</i>	2.92	<i>M14</i>	3.77
<i>M17</i>	2.57	<i>M7</i>	3.14	<i>M15</i>	3.78
<i>M4</i>	2.69			<i>M16</i>	3.84
<i>M3</i>	2.79				
<i>M6</i>	2.67				
<i>M9</i>	2.63				
<i>M18</i>	2.72				
GENEL ORTALAMA: 3.02					

Tablo 8'e göre 18 maddenin 9'u genel ortalamasının altında, 4'ü genel ortama civarında, 5'i ise "Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım Boyutu"nda yer almıştır. Soru listesinin bu analize göre yeniden düzenlenmiş hali EK 4'te sunulmuştur.

- Araştırma analizleri bu sınıflamaya göre yapılmıştır.

4.1.4. Verilerin Toplanması

Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi'nin çalışma grubunda uygulanabilmesi için 29.01.2013 tarihinde İstanbul Bağcılar

Belediyesi'nden gerekli izinler alınmıştır (EK 1). Soru listesi, Bağcılar Belediyesi Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'ne kursiyer olarak katılan 309 katılımcıya, 2013 yılı Mart ve Nisan ayları içerisinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamanın yapıldığı aylar rasgele seçilmiştir. Uygulamaya geçmeden önce araştırmacının amacı, önemi ve soru listesinin özellikleriyle ilgili olarak katılımcılara araştırmacı tarafından bilgi verilmiştir. Katılımcılara maddeleri nasıl puanlamaları gerektiği, araştırmacı tarafından örnek bir form üzerinde gösterilmiştir. Soru listesi ve demografik bilgi formu birlikte tek oturumda uygulanmıştır. Soru listesi ve demografik bilgi formunun tamamlanma süresi ortalama 25-40 dakika arasında değişmiştir.

4.1.5. Verilerin Analizi

Ölçme aracı beşli likert dereceleme biçiminde hazırlandığı için çözümlene işleminde önce her cevap seçeneği için bir sayı değeri verilmiştir. Buna göre “kesinlikle katılıyorum” seçeneği için 5, “katılıyorum” seçeneği için 4, “karasızım” seçeneği için 3, “katılmıyorum” seçeneği için 2, “kesinlikle katılmıyorum” seçeneği için 1 puan verilmiştir. Bu değerlere uygun olarak katılımcıların cevapları puanlanmış, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizinde SPSS for Windows 19.0 programı kullanılmıştır.

Bu araştırmada bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerinde etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Bu nedenle araştırmacının bağımlı ve bağımsız değişkenlerinin Tablo 9'da sunulması uygun görülmüştür.

Tablo 9. Araştırmanın Bağımlı ve Bağımsız Değişkenleri

Araştırmanın Alt Problemleri	Bağımlı Değişken	Bağımsız değişken
Birinci Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	İkamet etme süresi
İkinci Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	Faaliyetlere katılma süresi
Üçüncü Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	Gelir düzeyi
Dördüncü Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	İş/çalışma durumu
Beşinci Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	Faaliyetlerden haberdar olma
Altıncı Alt Problem	Memnuniyet Düzeyi	Medeni durum

Tablo 9'dan izlenebileceği gibi araştırmanın tek bağımlı ve altı bağımsız değişkeni vardır.

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır.

Araştırmanın birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü alt problemlerini test etmek için ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Bu alt problemlerde ilişkisiz üç örneklem ortalaması karşılaştırıldığı için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının Anova ile test edilmesinin uygun olacağına karar verilmiştir. Araştırmanın beşinci ve altıncı alt problemlerinde ilişkisiz iki örneklem ortalaması karşılaştırıldığı için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının ilişkisiz örneklem için t-test ile analiz edilmesi uygun görülmüştür.

Anova sonuçları yorumlanmadan önce, grupların varyanslarının eşit olup olmadığını belirlemek için Levene F testi sonuçları incelenmiştir. Diğer bir deyişle bu test ile grupların homojen olup olmadıklarına bakılmıştır. Levene F testi değerleri 0.05'ten büyük ise varyansların eşit olduğu kabul edilmiştir. Örneklem ortalamaları arasında anlamlı farklar görüldükten sonra farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için varyansların eşit olduğu durumlarda kullanılan 'post-hoc' çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe tercih edilmiştir.

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Diğer bir deyişle anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilmiştir.

4.2. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, çalışma grubundan soru listesi yoluyla toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Alt problemlere ilişkin bulgulara geçilmeden önce Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi'ne ait betimsel istatistik sonuçları incelenmiştir.

Bu araştırmanın amacı belediyelerde kadınlara yönelik uygulanan politikaların niteliğini, sonuçlarını ve etkilerini algı yönünden araştırmaktır. Bu doğrultuda belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi'ne verdikleri cevapların betimsel istatistikleri Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi'ne Verdikleri Cevapların Betimsel İstatistikleri

Madde No	Madde	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		N	Ort	SS
		F	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1	Kadın hakları konusunda bilgim yok.	40	12,9	75	24,2	32	10,3	69	22,3	69	22,3	285	3,18	1,41
2	İlçemizde kadınlar ile ilgili faaliyetlere katılım.	28	9,0	119	38,4	18	5,8	103	33,2	35	11,8	303	2,99	1,25
3	Kadınlarla erkekler eşit değildir.	53	17,1	65	21,0	24	7,7	81	26,1	71	22,9	294	3,17	1,47
4	Belediye kanununda kadınlara yönelik maddeleri biliyorum.	45	14,5	102	32,9	63	20,3	42	13,5	32	10,3	284	2,69	1,23
5	İlçemizde kültürel ve sportif faaliyetlere katılmam.	24	7,7	97	31,3	36	11,6	88	28,4	43	13,9	288	3,10	1,25

6	Türkiye'de kadınlar eğitimsizdir.	32	10,3	72	23,2	35	11,3	86	27,7	73	23,5	298	3,32	1,35
7	Sosyal cinsiyet kavramının ne olduğunu biliyorum.	28	9,0	73	23,5	61	19,7	71	22,9	49	15,8	282	3,14	1,26
8	İlçemizde siyasi faaliyetlere katılıyorum.	57	18,4	146	47,1	18	5,8	41	13,2	22	7,1	284	2,38	1,18
9	Türkiye'de kadınların çalışma hakları kısıtlanmaktadır.	31	10,0	76	24,6	23	7,4	79	25,6	82	26,5	291	3,36	1,40
10	Dünya Kadınlar Günü'nün hangi tarihte olduğunu biliyorum.	14	4,5	34	11,0	8	2,6	83	26,9	155	50,2	294	4,12	1,20
11	Herhangi bir sivil toplum kuruluşunda çalışmıyorum.	33	10,7	92	29,8	15	4,9	76	24,6	76	24,6	292	3,23	1,42
12	Bağcılar Belediyesi kadın meclisi çalışmalarına katılıyorum.	69	22,3	140	45,3	14	4,5	38	12,3	28	9,1	289	2,36	1,25
13	Bağcılar'da cinsiyete duyarlı bir belediye planlamasına ihtiyaç yoktur.	93	30,1	71	23,0	53	17,2	27	8,7	44	14,2	288	2,50	1,41
14	Çoğunluğu erkeklerden oluşan bir yerel yönetimin, kadınları temsil ederek, kadın sorunlarına çözüm bulabileceğini düşünmüyorum.	24	7,8	35	11,3	49	15,9	66	21,4	125	40,5	299	3,77	1,31
	Ülkemizde yerel yönetimlerde kadın katılımı Diğer batı	14	4,5	38	12,3	43	13,9	108	35,0	97	31,4	300	3,78	1,16

15	ülkeleri ile kıyaslandığında yeterli düzeyde değildir.													
16	Yerel kadın çalışan sayısının artırılması kadın katılımını etkiler.	14	4,5	36	11,7	39	12,6	98	31,7	108	35,0	295	3,84	1,18
17	Yerel yönetimler ölçeğinde katılımının artırılması için çalışmalar yeterlidir.	55	17,8	101	32,7	67	21,7	49	15,9	19	6,1	291	2,57	1,16
18	Bağcılar Belediyesinin kadın ve aile sağlığı politikasından memnun değilim.	33	10,7	74	23,9	57	18,4	67	21,7	76	24,6	307	3,25	1,34

Tablo 10'a göre araştırmaya katılan kursiyerlerin kadın hakları konusundaki bilgi düzeylerinin "katılıyorum (%24,2)", "katılmıyorum (% 22,3)", "kesinlikle katılmıyorum (% 22,3)" seçenekleri arasında birbirine yakın düzeyde dağılım gösterdikleri görülmektedir. Bağcılar ilçesindeki kadınlar ile ilgili faaliyetlere katılımcıların %38,4' katılım gösterdiğini belirtirken %33,2'si katılmadığını belirtmiştir. Kadın erkek eşitliği hakkındaki olumlu ve olumsuz görüşlerin birbirine yakın düzeyde; belediye kanununda kadınlara yönelik maddeleri bilen kursiyerlerin oranının (%47.4) bilmeyenlerden (%23.8) oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. İlçede düzenlenen kültürel ve sportif faaliyetlere katılan (%39) ve katılmayan (%42.3) kursiyer sayıları birbirine yakındır. Kursiyerlerin %51.2 gibi büyük bir oranının "Türkiye'de kadınlar eğitimsizdir." ifadesine katılmadıkları söylenebilir. Sosyal cinsiyet kavramını bilen (%32,5) ve bilmeyen (%38,7) kursiyerlerin oranları da yine birbirine yakın düzeydedir. Bağcılar'da siyasi faaliyetlere katılan (%65,5) kursiyerlerin

sayısının oldukça fazla olduğu göze çarpmaktadır. Kursiyerlerin yarısından fazlası (%52,2) Türkiye’de kadınların çalışma haklarının kısıtlanmadığını düşünmektedir. Dünya Kadınlar Günü’nün (8 Mart) hangi tarihte olduğunu bilmeyen (%77,1) kursiyerlerin sayısı oldukça yüksektir. Kursiyerlerin yarısına yakınının (%49,2) herhangi bir sivil toplum kuruluşunda çalışmadığı görülmektedir. Kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%67,6) kurslara katılırken aynı kurumda toplanan Bağcılar Belediyesi Kadın Meclisi çalışmalarına da katılmaktadır. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası (%53,1) Bağcılar Belediyesi’nin cinsiyete duyarlı bir planlama yapmasının gerekli olmadığını düşünmektedir. Kursiyerlerin önemli bir bölümü (%61,9) çoğunluğu erkeklerden oluşan bir yerel yönetimin, kadınları temsil edebileceğini ve kadın sorunlarına çözüm bulabileceğini düşünmektedir. Katılımcıların önemli bir bölümü (%66,4) ülkemizdeki yerel yönetimlerde kadın katılımının batılı ülkeler ile kıyaslandığında yeterli düzeyde olduğunu belirtmektedir. Yerel yönetimlerde çalışan kadın sayısının artırılmasının kadın katılımını etkilemeyeceğini düşünen kursiyer oranı (%66,7) bir hayli fazladır. Kursiyerlerin çoğunluğu (%50,5) yerel yönetimler ölçeğinde kadın katılımı için çalışmalarının yeterli olduğunu belirtmektedir. Bağcılar Belediyesi’nin kadın ve aile sağlığı politikasını kursiyerler tarafından yeterli görenler (%46,3) ve yetersiz görenlerin (%34,6) sayısı birbirinden çok farklı değildir.

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, İstanbul’da ikamet etme süresine (0-5 yıl/5-10 yıl/10 yıl üstü) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak için tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

Anova analizi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Birinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	S.D. 1	S.D. 2	p
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,11	2	300	0,89
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	0,42	2	300	0,65
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,56	2	300	0,56
YİKAMSL Toplam	0,85	2	300	0,42

S.D: Serbestlik Derecesi

Tablo 11'e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.11$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=0.42$; $p>.05$), Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($F=0.56$; $p>.05$) boyutları ve toplamda ($F=0.85$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05'ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 12'de sunulmuştur.

Değişken	Var.K.	K.T.	s.d.	K.O.	F	P
----------	--------	------	------	------	---	---

İkamet Etme Süresi	YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	G.Arası	146,30	2	73,15	2,95	0,06
		G.İçi	7436,70	300	24,78		
		Toplam	7583,02	302			
	YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	G.Arası	14,83	2	7,41	0,95	0,39
		G.İçi	2330,48	300	7,76		
		Toplam	2345,31	302			
	YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	G.Arası	17,32	2	8,66	0,25	0,78
		G.İçi	10167,55	300	33,89		
		Toplam	10184,88	302			
	YİKAMSL	G.Arası	11,51	2	5,75	0,06	0,94
		Toplam					
		G.İçi	28213,72	300	94,05		
		Toplam	28225,23	302			

Tablo 12. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının İstanbul’da İkamet Etme Süresine Göre Anova Sonuçları

K.T.: Kareler Toplamı, **s.d.:** Serbestlik Derecesi, **K.O.:** Kareler Ortalaması

Tablo 12’de görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının “İkamet Etme Süresi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$F(2-302)=0,06$; $p>.05$]. Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan Anova testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım [$F(2-302)=2,95$; $p>.05$], Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım [$F(2-302)=0,95$; $p>.05$] ve Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım [$F(2-302)=0,25$; $p>.05$] boyutlarının aritmetik ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, belediyenin kadınlara yönelik

faaliyetlerine katılma süresine (ilk defa/1-2 yıl/2-3 yıl/3 yıl üstü) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" sorusuna yanıt aramak için tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır.

Anova analizi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. İkinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	s.d. 1	s.d. 2	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,13	3	195	0,94
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	0,65	3	195	0,58
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,77	3	195	0,50
YİKAMSL Toplam	0,96	3	195	0,39

s.d.: Serbestlik Derecesi

Tablo 13'e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.13$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=0.65$; $p>.05$), ($F=0.77$; $p>.05$) Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım boyutları ve toplamda ($F=0.96$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05'ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerine Katılma Süresine Göre Anova Sonuçları

Değişken		Var.K.	K.T.	S.D.	K.O.	F	P	
Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerine Katılma Süresi	YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	G.Arası	192,88	3	64,29	2,41	0,07	
		G.İçi	5200,80	195	26,67			
		Toplam	5393,68	198				
	YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	G.Arası	44,58	3	14,86	1,87	0,14	
		G.İçi	1551,69	195	7,96			
		Toplam	1596,27	198				
	YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	G.Arası	35,76	3	11,92	0,27	0,85	
		G.İçi	8503,29	195	43,61			
		Toplam	8539,06	198				
	YİKAMSL	G.Arası	329,66	3	109,89	1,04	0,38	
		Toplam	G.İçi	20595,03	195			105,62
		Toplam	20924,68	198				

K.T. : Kareler Toplamı, S.D. : Serbestlik Derecesi, K.O. : Kareler Ortalaması

Tablo 5'te görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının "Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerine Katılma Süresi" değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$F_{(3-198)}=1,04$; $p>.05$]. Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan Anova testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım [$F_{(3-198)}=2,41$; $p>.05$], Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım [$F_{(3-198)}=1,87$; $p>.05$] ve Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım [$F_{(3-198)}=0,27$; $p>.05$] boyutlarının aritmetik ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik

algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, gelir düzeyine (asgari ücret altı/asgari ücret civarı/orta gelir/yüksek gelir) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" sorusuna yanıt aramak için tek yönlü varyans analizi (Anova) testi yapılmıştır.

Anova analizi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Üçüncü Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	s.d. 1	s.d. 2	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,46	3	283	0,71
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	1,59	3	283	0,19
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,55	3	283	0,64
YİKAMSL Toplam	1,53	3	283	0,20

s.d.: Serbestlik Derecesi

Tablo 15'e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.46$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=1.59$; $p>.05$), Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($F=0.55$; $p>.05$) boyutları ve toplamda ($F=1.53$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05'ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Gelir Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Değişken	Var.K.	K.T.	S.D.	K.O.	F	P
----------	--------	------	------	------	---	---

Gelir Düzeyi	YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	G.Arası	81,99	3	27,33	1,09	0,35	
		G.İçi	7096,00	283	25,07			
		Toplam	7177,99	286				
	YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	G.Arası	57,88	3	19,29	2,64	0,06	
		G.İçi	2065,19	283	7,29			
		Toplam	2123,07	286				
	YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	G.Arası	312,03	3	104,01	3,02	0,03*	
		G.İçi	9717,07	283	34,33			
		Toplam	10029,11	286				
	YİKAMSL	G.Arası	1235,53	3	411,84	4,61	0,00*	
		Toplam	G.İçi	25280,17	283			89,32
		Toplam	26515,70	286				

*: $p < .05$

Tablo 16’da görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının “Gelir Düzeyi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(3-286)=4,61$; $p < .05$]. Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan Anova testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım [$F(3-286)=1,09$; $p > .05$] ve Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım [$F(3-286)=2,64$; $p > .05$] boyutlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Buna karşın Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım [$F(3-286)=3,02$; $p < .05$] alt boyutunun aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Gelir Düzeyleri Arasında Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Değişken	(I) Yollar	(J) Yollar	O.F. (I-J)	S.H.	P
----------	------------	------------	------------	------	---

YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzye Katılım	(1) Asgari ücretin altı	(2) Asgari ücret civarı	3,14	1,37	0,15 0,10
		(3) Orta gelir	2,95	1,18	0,75
		(4) Yüksek gelir	1,39	1,26	
	(2) Asgari ücret civarı	(1) Asgari ücretin altı	-3,14	1,37	0,15 0,99
		(3) Orta gelir	-0,18	1,00	0,46
		(4) Yüksek gelir	-1,75	1,09	
	(3) Orta gelir	(1) Asgari ücretin altı	-2,95	1,18	0,10
		(2) Asgari ücret civarı	0,18	1,00	0,99
		(4) Yüksek Gelir	-1,56	0,84	0,32
	(4) Yüksek gelir	(1) Asgari ücretin altı	-1,39	1,26	0,75
		(2) Asgari ücret civarı	1,75	1,09	0,46
		(3) Orta Gelir	1,56	0,84	0,32
YİKAMSL Toplam	(1) Asgari ücretin altı	(2) Asgari ücret civarı	5,73	2,21	0,08
		(3) Orta gelir	6,85	1,90	0,00*
		(4) Yüksek gelir	4,41	2,03	0,19
	(2) Asgari ücret civarı	(1) Asgari ücretin altı	-5,73	2,21	0,08
		(3) Orta gelir	1,11	1,61	0,92
		(4) Yüksek gelir	-1,31	1,76	0,90
	(3) Orta gelir	(1) Asgari ücretin altı	-6,85	1,90	0,00
		(2) Asgari ücret civarı	-1,11	1,61	0,92
		(4) Yüksek Gelir	-2,43	1,35	0,36
	(4) Yüksek gelir	(1) Asgari ücretin altı	-4,41	2,03	0,19
		(2) Asgari ücret civarı	1,31	1,76	0,90
		(3) Orta gelir	2,43	1,35	0,36

O.F. : Ortalamalar Farkı, S.H. : Standart Hata

Tablo 17’de görüldüğü gibi YİKAMSL’nin Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzye Katılım Boyutunda asgari ücretin altı ile asgari ücret civarı (O.F.=3,14; $p>.05$), orta gelir (O.F.=2,95; $p>.05$) ve yüksek gelir (O.F.=1,39; $p>.05$) arasında gelir düzeyine göre yapılan karşılaştırmada anlamlı farka ulaşamamıştır. YİKAMSL’nin tümünde ise gelir düzeyine göre yapılan karşılaştırmada yalnızca asgari ücretin altı ile orta gelir (O.F.=6,85; $p<.05$) arasında anlamlı farka ulaşılmıştır, fark asgari ücretin altı lehinedir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, iş/çalışma durumuna (çalışıyor/iş oldukça çalışıyor/çalışmıyor) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak için tek yönlü varyans analiz (Anova) testi yapılmıştır.

Anova analizi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. Dördüncü Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	s.d. 1	s.d. 2	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,88	2	301	0,41
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	1,29	2	301	0,27
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,55	2	301	0,57
YİKAMSL Toplam	0,33	2	301	0,71

s.d: Serbestlik Derecesi

Tablo 18’e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.88$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=1.29$; $p>.05$), Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($F=0.55$; $p>.05$) boyutları ve toplamda ($F=0.33$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05’ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının İş/Çalışma Durumuna Göre Anova Sonuçları

Değişken		Var. K.	K. T.	S. D.	K. O.	F	P
İş/Çalışma Durumu	YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	G.Arası	52,02	2	26,01	1,03	0,35
		G.İçi	7559,61	301	25,11		
		Toplam	7611,63	303			
	YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	G.Arası	6,40	2	3,20	0,40	0,66
		G.İçi	2367,74	301	7,86		
		Toplam	2374,15	303			
	YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	G.Arası	259,55	2	129,77	3,92	0,02*
		G.İçi	9950,49	301	33,05		
		Toplam	10210,04	303			
	YİKAMSL Toplam	G.Arası	644,55	2	322,27	3,51	0,03*
		G.İçi	27613,99	301	91,74		
		Toplam	28258,54	303			

*: $p < .05$

Tablo 19’da görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının “İş/Çalışma Durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F_{(2-303)}=3,51$; $p < .05$]. Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan Anova testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım [$F_{(2-303)}=1,03$; $p > .05$] ve Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım [$F_{(2-303)}=0,40$; $p > .05$] boyutlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Buna karşın Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım [$F_{(2-303)}=3,92$; $p < .05$] alt boyutunun aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. İş/Çalışma Durumu Değişkeni Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi

Değişken	(I) Yollar	(J) Yollar	O.F. (I-J)	S.H.	P
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	(1) Çalışıyor	(2) İş oldukça çalışıyor	-1,48	1,34	0,54
		(3) Çalışmıyor	-1,03	0,77	0,41
	(2) İş oldukça çalışıyor	(1) Çalışıyor	1,48	1,34	0,54
		(3) Çalışmıyor	0,44	1,19	0,93
	(3) Çalışmıyor	(1) Çalışıyor	1,03	0,77	0,41
		(2) İş oldukça çalışıyor	-0,44	1,19	0,93
YİKAMSL Toplam	(1) Çalışıyor	(2) İş oldukça çalışıyor	-3,86	2,57	0,32
		(3) Çalışmıyor	-1,80	1,48	0,47
	(2) İş oldukça çalışıyor	(1) Çalışıyor	3,86	2,37	0,32
		(3) Çalışmıyor	5,66	2,28	0,04*
	(3) Çalışmıyor	(1) Çalışıyor	-1,80	1,48	0,47
		(2) İş oldukça çalışıyor	-5,66	2,28	0,04*

OF: Ortalamalar Farkı, SH: Standart Hata, *: $p < .05$

Tablo 20'de görüldüğü gibi YİKAMSL'nin Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım Boyutunda çalışıyor ile iş oldukça çalışıyor (OF=-1,48; $p > .05$), çalışmıyor (OF=-1,03; $p > .05$) arasında iş/çalışma durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırmada anlamlı farka ulaşılamamıştır. YİKAMSL'nin tümünde ise iş/çalışma durumu değişkenine göre yapılan karşılaştırmada yalnızca çalışmıyor ile iş oldukça çalışıyor (OF=-5,66; $p < .05$) arasında anlamlı farka ulaşılmıştır, fark iş oldukça çalışan grup lehinedir.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma durumuna (evet/hayır) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

T testi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Beşinci Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,00	0,99
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	0,76	0,38
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,03	0,85
YİKAMSL Toplam	0,05	0,82

Tablo 21’e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.00$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=0,76$; $p>.05$), Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($F= 0.03$; $p>.05$) faktörleri ve toplamda ($F= 0.05$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05’ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan ilişkisiz örneklem için t-test sonuçları Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Haberdar Olma Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Puan	Grup	N	Ortalama	SS	t testi		
					t	S.D.	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	Evet	88	23,01	4,79	1,98	286	0,06
	Hayır	200	21,80	4,71			
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	Evet	88	11,96	2,63	2,88	286	0,00*
	Hayır	200	10,94	2,82			
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	Evet	88	18,17	6,44	-0,46	286	0,64
	Hayır	200	18,52	5,61			

YİKAMSL	Evet	88	54,93	9,91	0,48	286	0,63
Toplam	Hayır	200	54,34	9,33			

SS: Standart Sapma, S.D. : Serbestlik Derecesi, *: $p < .05$

Tablo 22’de görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının “Belediyenin Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Haberdar Olma” değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan ilişkisiz örneklem için T-Test sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,48$; $p > .05$). Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan T Testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($t=1,98$; $p > .05$) ve Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($t=-0,46$; $p > .05$) boyutlarında da aritmetik ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Buna karşın soru listesinin Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($t=2,88$; $p < .05$) alt boyutu aritmetik ortalamaları arasında “Evet” cevabı veren katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

4.2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi puanları, medeni duruma (evli/bekar) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aramak için ilişkisiz örneklem için t-testi yapılmıştır.

T testi yapılmadan önce bağımlı değişken olan memnuniyet düzeyi değişkenine ilişkin varyansların eşitliğini test etmek için Levene F testine bakılmış, sonuçları Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Altıncı Alt Problem İçin Levene F Testi Sonuçları

Değişken	F	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	0,47	0,48
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	0,38	0,53

YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	0,05	0,82
YİKAMSL Toplam	1,91	0,16

Tablo 23'e göre Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($F=0.47$; $p>.05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($F=0,38$; $p>.05$), Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($F= 0.05$; $p>.05$) faktörleri ve toplamda ($F= 1,91$; $p>.05$) Levene F testi sonuçlarına göre p anlamlılık düzeyi 0.05'ten büyük olduğu için gruplar arasında varyansların eşit olduğu söylenebilir. Diğer bir değişle grupların homojen dağılım gösterdiğinden bahsedilebilir. Varyansların eşitliği varsayımı sağlandığı için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 24'te sunulmuştur.

Tablo 24. Kursiyerlerin Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi (YİKAMSL) Puanlarının Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

Puan	Grup	N	Ortalama	SS	t testi		
					t	S.D.	P
YİKAMSL Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım	Evli	233	22,02	5,09	-0,35	307	0,72
	Bekar	76	22,26	5,28			
YİKAMSL Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım	Evli	233	11,15	2,91	-0,07	307	0,93
	Bekar	76	11,18	2,67			
YİKAMSL Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım	Evli	233	18,01	5,54	-1,44	307	0,15
	Bekar	76	19,13	6,74			
YİKAMSL	Evli	233	53,70	10,27	-1,47	307	0,14
Toplam	Bekar	76	55,67	9,49			

SS: Standart Sapma, S.D. : Serbestlik Derecesi

Tablo 24'te görüldüğü gibi, katılımcıların YİKAMSL puanlarının aritmetik ortalamalarının "Medeni Hal" değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan ilişkisiz örneklem t testi sonucunda toplam aritmetik ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,47$; $p>.05$). Ölçeğe ait diğer alt boyutlara ilişkin yapılan t testi sonucunda Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım ($t= -$

0,35; $p > .05$), Orta Düzey Bilgilenme ve Az Katılım ($t = -0,07$; $p < .05$) ve Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım ($t = -1,44$; $p > .05$) boyutlarında da aritmetik ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

YİKAMSL'den alınan toplam puanlara göre elde edilen bulguların araştırmanın altı alt problemine göre özetlenmiş hali Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25. YİKAMSL'nin Toplam Boyutundan Elde Edilen Bulguların Özeti

Değişken	Analiz	Serbestlik Derecesi	F	T	P
1) İkamet etme Süresi	Anova	2-302	0,06	-	0,94
2) Faaliyetlere Katılma Süresi	Anova	3-198	1,04	-	0,38
3) Gelir Düzeyi	Anova	3-286	4,61	-	0,00*
4) İş/Çalışma Durumu	Anova	2-303	3,51	-	0,03*
5) Faaliyetlerden Haberdar Olma	T-test	236	-	0,48	0,63
6) Medeni Hal	T-test	307	-	-1,47	0,14

Tablo 25'e göre YİKAMSL'den alınan toplam puanlara göre araştırmanın gelir düzeyi ile iş/çalışma durumu değişkenlerinin, kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyi üzerinde 0,05 düzeyinde anlamlı fark oluşturduğu, diğer değişkenlerin ise 0,05 düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde merkezi yönetimin niceliksel olarak görevinin fazlalığı nedeniyle toplumun her ihtiyacına cevap vermesi ve bunu takip edebilmesi oldukça zordur. Yerel yönetimlerin önemi bu noktada ortaya çıkmaktadır. Yerel yönetimlerin halka daha yakın olması ve sorunu yerinde görmesi; etkili, verimli ve zamanında hizmet olanağı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra yerel yönetimler kendilerine ayrılan bütçeden toplumun öncelikli ihtiyaçlarını öne alarak merkezi yönetimden daha kısa sürede taleplere cevap verebilir.

Bağcılar, Anadolu'nun özellikle yoksul kentlerinden sürekli göç alan bir ilçedir. Son nüfus sayımına göre nüfusu 752.250 olan Bağcılar'da nüfusun %49,02'si kadındır. Büyük çoğunluğu vasıfsız işçi olan bu insanlar yoksul mahallelerde oturup düşük ücretlerle çalışmaktadır. Kadınlar erkeklere oranla ya çalışma hayatından dışlanmış ya da daha düşük ücretlerle çalışmaktadır. İşsizlik arttıkça işveren daha düşük ücrete çalışan işçi çalıştırmaya başlamaktadır. Bedenen daha güçlü olan işsiz erkek oranı yüksek oldukça kadının çalıştırılmasını kimse önemsememektedir.

Kadınlara yönelik faaliyetleri açısından Bağcılar Belediyesi, İstanbul'daki diğer ilçe belediyelerinden kurumsal yapı olarak oldukça farklılaşmaktadır. Bağcılar Belediyesi'ni diğer belediyelerden kadınlara yönelik faaliyetler noktasında ayıran birkaç özelliğine şu örnekler verilebilir: Faaliyetlerin tek kurum çatısı altında toplanması, kurs sayısının çokluğu ve çeşitliliği, kursiyer sayısının fazlalılığı, binanın fiziki alt yapısı vb. Bu merkezin kurslarına katılan kadınların amaçları; iyi koşullarda bir meslek sahibi olmak, kişisel niteliklerini geliştirmek, kolay iş bulmak, vasıflı iş alanlarında çalışmak, ekonomik bağımsızlık kazanmak, kendilerine ait iş yerleri açmak, yeterince sosyal faaliyetin bulunmadığı ilçede sosyalleşmek olduğu söylenebilir. Bu merkez bünyesinde açılan meslek edindirme kurslarında İŞKUR, Mikro Kredi Şubesi ve AB ile ortaklaşa projeler hazırlanmaktadır. Belediye, projelere ve kurslara katılımı artırmak amacıyla projelere katılan kursiyerlere iş garantisi sağlanmakta; İŞKUR ile ortaklaşa yapılan kurslara katılan kursiyerlere ise

kurs süresince ücret ödemektedir. Meslek edindirme kurslarında üretilen ürünlerin satışını sağlamak amacıyla kurumun bahçesinde her kursiyerin ürününü rahatlıkla sergileyebileceği bir açık pazar alanı kurulmuştur. Bunun yanı sıra belediye, kursiyerlerin katılımında engel oluşturan küçük ve bakıma muhtaç çocuklar için kurum bünyesinde bir kreş açmıştır. Böylece anne kursiyerler eğitim alırken çocukları da güvenli bir ortamda uzman eğitimciler gözetimindedir.

Bağcılar Belediyesi Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nin kadınlar için sunduğu yukarıdaki fırsatların yanı sıra çeşitli sınırlılıkları da vardır. Örneğin; kadın faaliyetlerinin belediyenin tüm kurumlarından soyutlanıp sadece bir bina bünyesinde toplanması kadının kamusal alandaki temsiliyeti bakımından ne kadar yeterli olduğu tartışmaya açıktır.

Bağcılar Belediyesi Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde kurs alan kadınlara uygulanan araştırmanın birinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre, Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri İstanbul'da ikamet etme süresine göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle 0-5 yıl, 5-10 yıl ya da 10 yıldan uzun süredir Bağcılar ilçesinde ikamet ediyor olmak kursiyerlerin, belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerini etkilememektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılma süresine göre değişmemektedir. Bu durum, faaliyetlerin ilk kez, 1-2 yıldır, 2-3 yıldır ya da 3 yıldan fazladır katılıyor olmak, kadınların belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerini değiştirmemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri kursiyerlerin gelir düzeylerine göre farklılaşmaktadır. Asgari ücretin altı, asgari ücret civarı, orta gelir ile yüksek gelir düzeylerine sahip kursiyerler

arasında yapılan karşılaştırmaya göre, asgari ücretin altında gelir düzeyine sahip olan kursiyerlerin belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden memnuniyet düzeyleri orta gelir düzeyine sahip kursiyerlerden daha fazladır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri iş/çalışma durumuna göre değişmektedir. Kursiyerin bir iş kurumunda çalışıyor olması, iş oldukça bir kurumda çalışıyor olması ya da bir kurumda çalışmıyor olması kursiyerlerin memnuniyet düzeyleri üzerinde etkilidir. Gruplar arası yapılan karşılaştırmalara göre iş oldukça bir kurumda çalışan kursiyerler, belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden herhangi bir kurumda çalışmayanlardan daha memnunnlardır.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma durumuna göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle, belediyenin kursiyerleri düzenlediği faaliyetlerden haberdar edip etmemesi kursiyerlerin memnuniyet düzeyleri üzerinde anlamlı etkiye sahip değildir.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri medeni duruma göre değişmemektedir. Yani evli ya da bekâr olmak kursiyerlerin memnuniyet düzeylerini değiştirmemektedir.

309 kadının %82,9'u 20-50 yaş aralığındadır. Bu yaş aralığındaki katılımcılar zorunlu eğitim çağıının dışındadır. Diğer bir deyişle katılımcılar, örgün eğitimden öte yaygın eğitim faaliyetlerine katılmaktadır. Yaygın eğitim faaliyetlerine son yıllarda hem yurtdışında hem de ülkemizde oldukça önem verildiği görülmektedir. Ülkemizde örgün eğitim faaliyetlerinden yararlanamayan yurttaşların çok yönlü gelişimini desteklemek için çeşitli kurs programları Halk Eğitim Merkezleri ve belediyeler tarafından organize edilmektedir. Bu araştırmanın yürütüldüğü Bağcılar Belediyesi'nin de Kadın

ve Aile Kültür Sanat Merkezi ile yaygın eğitim faaliyetlerini desteklemek için yoğun çaba harcadığı sonucuna ulaşılabilir.

Kursiyerlerin % 75,4'ü evli oldukları görülmektedir. Yine kursiyerlerin %71,2'sinin çocuk sahibi olduğu sonucuna varılmıştır. Evli kadınlarının tamamına yakınının çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Kurslara katılan çocuklu kadınların eğitime katılmasını sınırlayan temel faktörler, çocukların bakımından sorumlu olmaları ve ev içi işlerinin kendilerinden yapılmasını öngören cinsiyetçi toplumsal yapıdır. Fakat bu engellerin eğitimlerin alınmasına engel olmadığı görülmektedir. Çünkü üç ay gibi uzun süre süren kurslara katılımın mecburi olması bu engellerin aşıldığının sonucunu göz önüne sermektedir. Kursların verildiği kurumun bünyesinde sadece çocuklu annelerin çocuklarını bırakabileceği kreş bulunmaktadır. Kursa katılan kadınların eş ve ailelerinin engellerini aşma, olumsuz bir dirençle karşılaşmaması, cinsiyetçi yapıyı kırma olanağını buldukları görülmektedir. Bunun aşılmasında en büyük etken; ülkenin en büyük şehri olan İstanbul'da yaşam koşullarının zor olmasından dolayı ekonomik olarak kadının da aileye katkı yapılmasının istenmesi geliyor. Ayrıca kadınların bu kuruma güvenmesini sağlayan faktörler mevcuttur: Bağcılar Belediyesi Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde eğitim veren eğitimcilerin kadın olması ve belediyenin diğer binalarından bağımsız olması ve güvenlik açısından güvenilir olmasıdır. Bağcılar'da kadınların artan oranlarda ücretli işgücüne katılma ve ekonomik bağımsızlığını kazanma konusunda bir ilerlemenin olduğu aşikârdır. Ayrıca ücretli işgücüne katılırken eğitim ve sertifika alınarak daha yüksek ücretli iş alanlarında çalışma olanağı sağlanmış olunuyor. Kurslara katılan kadınların %75,7'sinin kurslara katılmadan önce herhangi bir işe sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kursiyerlerin kursları bitirdikten sonra Bağcılar'da iş bulma fırsatlarının arttığı görülmektedir. Çünkü kurumun İŞKUR ve Bağcılar Mikro Kredi şubesiyle beraber çalışması istihdama kadınların katılmasını sağlamaktadır. Kursiyerlerin % 63,3'ünün evine giren aylık gelir 1.500 TL'nin altındadır. İstanbul'a gelen göçün ilk yerleştiği yerleşim birimlerinden birinin de Bağcılar'ın olması hane gelirinin düşük olmasına neden olmaktadır. Kadınlar ailelerine ekonomik açıdan destek

sağlamak için kurslara yönelmektedir. Bu kurslara katılan iş görenlerin yaptıkları işlerin, kalifiye olmayan bir eleman tarafından yapılamaması ve aldıkları eğitimin istihdamda önemli bir yere sahip olması kolay iş bulmalarına olanak sağlamaktadır. Aynı işleri çıraklıktan öğrenip yapmaya çalışan kadınlar; sigortasız, asgari ücretten daha düşük ücretle, günde en az on saat çalıştırılmaktadır. Bağcılar ilçesinde yoğun olarak bulunan küçük çapta tekstil atölyelerinde; cumartesi en az yarım gün, hatta bazen pazar günleri çalıştırılmaktadırlar. Bu iş yerlerindeki ücretsiz mesai saatlerin fazlalığından dolayı kadınların eğitime yöneldiği sonucuna varılabilir. İşverenlerin kadınları ucuz işgücü olarak kullandıkları görülmektedir.

Kursiyerlerin %79,3'ünün on yıldan daha uzun süreden beri İstanbul'da yaşadıkları sonucu çıkmıştır. Türkiye nüfusunun yüzde birinin yaşadığı Bağcılar'da nüfus dolaşımı oldukça hızlı olmaktadır. Sürekli yer değiştiren bir nüfus söz konusudur. Göç ile gelen ailelerin şehir hayatına adaptasyonları için Bağcılar Belediyesi'nin de içinde bulunduğu belediyeler arası diyalog projesi hazırlanmıştır. Fakat anket sonucunda gözden kaçmayan yerel yönetimlerin bir eksikliği mevcuttur. Bağcılar Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'ne başvuran kursiyerlerin büyük çoğunluğunun on yıldan daha uzun süre İstanbul'da ikamet ettikleri görülmektedir. Yerel yönetimlerin; yeni göçle gelen daha fazla ihtiyacı olan ve daha fazla mağdur olan kadınlara ulaşmadıkları ya da ulaşamadıkları görülmektedir.

Kadınların %64,7'sinin Bağcılar Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nin açtığı kurslardan haberdar olmadıkları görülmektedir. Belediyenin duyuruları; gazete, radyo, televizyon ve pankart yoluyla yetersiz kalmaktadır. Bu kurslara katılan kadınların sınırlı bir çevrede kalmaması için belediyenin kitle iletişim araçlarını doğru şekilde kullanması gerekmektedir.

Kadınların %35,6'sı ilk defa kurumun kurslarına katıldıklarını belirtmektedirler. İlk defa katılan kursiyerler ya kurumdan yeni haberleri olmuş ya da diğer kurslar hakkında yeterince bilgiye sahip değiller. Kurumun bünyesinde sözleşmeli çalışan bireylerin dışında kursiyerlerden gönüllü çalışan kadınlar da mevcuttur.

Kadınların %80,2'si sağlıklı olduklarını ve herhangi bir sağlık sorunlarının olmadığını belirtmişlerdir. Bu soruya olumlu olarak verilen cevabın yüksek olmasının nedeni; sağlıklı olmayan bir bireyin kursa devam etmesinin zor olması ve kurstan sonra çalışmaya başlanılacak iş yerinde sorun oluşmasının istenmemesidir. Ayrıca kurumun bünyesinde bulunan psikolojik yardım birimi bulunmaktadır. İhtiyacı olan kadınlar bu birimden faydalanmaktadırlar.

Kurumda çalışanların kadrolu olmayıp geçici olmaları sorun teşkil etmektedir. Bu sorun kadın sorunlarına vakıf olmak için tehlike arz etmektedir. Sürekli değişen bir kadronun sorunlara yönelik çözüm bulması beklenemez.

Sonuç olarak bir ülkenin sağlıklı, huzurlu, mutlu kendini ifade eden bireyler yetiştirmesi için ve diğer ülkelerle yarışabilmesi için cinsiyet ayrımı kavramını ortadan kaldırılıp birey kavramının önemine vurgu yapılması gerekmektedir. Yalnız kadın ya da yalnız erkek çoğunluğunun egemen olduğu yönetimler başarılı olamaz ve toplum huzuru sağlanamaz. Kadınlara sınır çizip onları bu sınırların içine hapsedmek, onlara pozitif ayrımcılık sağlamaz. Yerel yönetimlerin her kademesinden ve her kurumdan faydalanmaları sağlanmalıdır. Onları evlerinin ve kurumların dört duvarının içine hapsedmek, eğitimsiz bırakmak, sağlık hizmetlerinden mahrum bırakmak, koca eline muhtaç etmek, ev içi hizmetlerini sırtlarına yüklemek, bütçeden yeterince paylarını kısmak onlara eşitlik sağlamayacaktır. Feministlerin şiddetle karşı oldukları; iyi ev kadını olma ve eşine sadık olmanın da yanlış bir çözüm olduğu da deneyimlerden görülmektedir. Kadın toplum hayatına karışıp sosyalleştiği takdirde aile içindeki görevlerini de daha iyi yerine getirecektir.

Toplumsal cinsiyet açısından eşitliğin sağlanmasında elinde gücü bulunduran yerel yönetimler demokratik bir paylaşım sağlayabilir. Yoğun göç alan şehirlerde kadının şehir hayatına uyum sağlaması, geçim kaygısı nedeniyle kötü koşullarda çalışmaya zorlanması, çalışan kadınların çocuklarının bakım ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik kreşlerin açılması doğal olarak yerel yönetimlerin görevleri arasında yer almaktadır. Kurslara

yönlendirilen kadınlarının ailelerinin de bu konuda eğitilmesi gerekmektedir. İstihdama katılan kadınların ekonomik bağımsızlıklarını elde etmeleri sonucu ev içerisinde güç kavgasına neden olmaktadır. Kadın ekonomik açıdan güçlendirilmeye çalışılırken şiddete maruz bırakılmamalıdır.

Yerel yönetimlerin demokrasi gereksinimlerini layıkıyla yerine getirmesi süreçle gelişmektedir. Halktan gelen istekle bu süreç daha da hızlanmaktadır. Bağcılar'da genelde tüm yurttaşlara, özelde kadınlara hizmetin artırılması için gerekli ödeneklerin ve yeterli proje üretecek uzman kişilerin de mevcut olduğu görülmektedir. Planlanan projelere ödenek sağlama konusunda belediye, Ulusal Kalkınma Ajansı ve kaymakamlığın işbirliği sağladığı görülmektedir. Temel sorun tüm kadınları kapsayacak projelerin üretilip üretilmediğidir.

Bu bağlamda yerel yönetim çalışanlarına şunlar önerilebilir:

- Bağcılar'a göçle gelen kadınların öncelikle eğitim seviyelerinin artırılması gerekmektedir. Çünkü yeterli bir eğitim ve kültür düzeyine erişemeyen bir birey belediyenin faaliyetlerinden yararlanma ihtimalini de düşürür.
- Yerel yöneticilerin planlama ve ihtiyaçları merkezîyetçi bir zihniyetle değil yerelden planlamalıdır. İhtiyaçları belirlemeye çalışırken belediye sınırları içinde yaşayan yurttaşların fikirlerine başvurmalıdır. Örneğin Bağcılar Belediye'nin yaptığı her mahalledeki halk toplantılarını daha sık aralıklarla yapmalıdır. Hemşeri dernekleri, sivil toplum kuruluşları ve kadınlara yönelik faaliyet gösteren derneklerle ortak çalışma yapması olumlu olacaktır.
- Cinsiyete duyarlı bütçeleme yapılması gerekmektedir.
- Bağcılar Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'ne kadınların geliş nedenleri anket şeklinde önceden kadınlara sorulup bu doğrultuda kurslar açılabilir.

Bu alanda yeni çalışmalar yapacak araştırmacılara şunlar önerilebilir:

- Katılımcılara belediyenin faaliyetleri tek tek belirtilip memnuniyetleri sorgulanabilir.
- Katılımcıların eğitim düzeyleri ile araştırmanın diğer bağımsız değişkenleri birlikte ele alınarak kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

AKDEDE, S.H., ACARTÜRK, E; **Türkiye’de İlçe ve Belediyelerin Optimizasyonu**, ÇYYD, XXIV, Temmuz 2005.

AKSU, Abdülkadir; “Belediyelerin Yetkilerinin Budanması”, **Yeni Türkiye**, (Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı), Mayıs-Haziran 1995.

ALADA, Bayramoğlu Adalet; **Yerel Yönetim ve Ahlak**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi ve Programı El Kitapları Dizisi, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve IULA-EMME, İstanbul, 1994.

ALKAN, Ayten; **Belediye Kadınlara da Hizmet Eder, Kadın Dostu Belediye Hizmetleri, Neden Nasıl?...**, Ka-Der, Ankara, Sida Yayın, Yarın için Bugünden Kampanyası Eğitim Dizisi:3, 2006, www.marjinal.com.tr/download/kader_kitaplar/belediyekadinlarada.pdf, (05.12.2013).

ALKAN, Ayten; **Kadınlar Tarafından Kadınlarla Birlikte ve Kadınlar İçin Yerel Politika**, Ankara, 2003.

ALKAN, Ayten; Yerel Siyaset Kadınlar İçin neden Önemli?, **Birikim**, Sayı 179, Mart, İstanbul, 2004.

ALKAN, Ayten; **Yerel Yönetimler ve Cinsiyet: Kadınların Kentte Görünmez Varlığı**, Dipnot Yayınları, 1. Baskı, Ankara, 2005.

ALPÖGE, Atila; **Halka Dönük Yerel Yönetim**, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı-IULA-EMME Ortak Yayını, İstanbul, 1994.

BAĞCILAR BELEDİYESİ 2011 FAALİYET RAPORU, (05.12.2013).

BAĞCILAR BELEDİYESİ, **İlçemizin Sosyal Yapısı**;
<http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/500/30/ilcemizin-sosyal-yapisi.aspx>,
(05.12.2013).

BAĞCILAR BELEDİYESİ, **Misyon-Vizyon ve İlkelerimiz**;

<http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/519/5447/misyonvizyon-ve-ilkelerimiz.aspx>,
(05.12.2013).

BAKICI, Zeynel; "21. Yüzyılda Yönetimler Arası Mali İlişkiler", **ÇYYD**, XIII, Ocak 2004.

BİLGİN, Nuri ve GÖREGENLİ, Melek; **Kentsel Katılım ve Çoğulculuk, Kentte Birlikte Yaşamak Üstüne**, Dünya Yerel Yönetim Akademisi Yayınları, İstanbul, 1996.

BORA, Aksu ve İŞAT, Ceren; **Düğüm Bilgisi: Kadınlar İçin Yerel Siyaset El Kitabı, Yarın İçin Bugünden Kampanyası**, KA-DER Yerel Siyaset Çalışma Grubu, Ankara, 2006.

BOZLAĞAN, Recep; **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2005.

CAPORAL, Bernard; **Kemalizm'de ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını 1919-1970**, (Çev: Ercan EYÜBOĞLU), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1982.

ÇİTÇİ, Oya; **Yerel Yönetimlerde Temsil Belediye Örneği**, TODAİE Yayını, Ankara, 1989.

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ; www.diyarbakir-bld.gov.tr,
(06.12.2013).

DOĞRAMACI, Emel; "Atatürk ve Kadın Hakları", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı: 24, Cilt:8, Temmuz, 1992, <http://www.atam.gov.tr/index.php?Page=Dergilcerik&SayiNo=45>, (01.12.2013).

DOĞRAMACI, Emel; **Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1992.

DPT, **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**, www.dpt.gov.tr (03.06.2013).

DPT; **Mahalli Hizmetlerin Yerinden Karşılanması**, (VI. Beş yıllık Ö.İ.K. Raporu), T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, yayın No: DPT: 2245-Ö.İ.K:370, Ankara, 1991.

ERDEM, İsmail; **Yerel Siyaset Ve Belediyecilik**, İlke Yayıncılık, İstanbul, 2011.

ERSÖZ, H. Yunus; **Sosyal Politika Açısından Yerel Yönetimler (İngiltere, İsveç ve Türkiye Örneği)**, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000.

ERYILMAZ, Bilal; **Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması**, Birleşik Yayıncılık, İstanbul, 2007.

ERYILMAZ, Bilal; **Kamu Yönetimi**, Erkan Matbaacılık, 4.b. İstanbul, 1998.

FALAY, Nihat; "Kamu Hizmeti ve Yerel Yönetimler İlişkisi" **I. Ulusal Yerel Yönetimler Çalıştayı**, 18 Mart Üniversitesi Biga, İİBF, 6-7 Haziran 2003.

GABB; **Yerel Yönetimlerde Cinsiyet Eşitlikçi Politikalar**, GABB Eğitim Yayınları, İstanbul, 2011.

GÖKÇİMEN, Semra; "Ülkemizde Kadınların Siyasal Hayata Katılım Mücadelesi", **Yasama Dergisi**, Eylül- Ekim- Kasım- Aralık 2008, http://www.yasader.org/web/yasama_dergisi/2008/sayi10/sayi10.html (03.12.2013).

GÖKSEL, Burhan; **Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk**, Kültür Bakanlığı Yayınları: 906, Ankara, 1993.

GÖRMEZ, Kemal; **Yerel Demokrasi ve Türkiye**, Vadi Yayınları, Ankara, 1997.

GÖYMEN, Kemal; **Türkiye'de Kent Yönetimi**, Boyut Kitapları, İstanbul, 1997.

GÖZÜBÜYÜK, Şeref; **Yönetim Hukuku**, Seçkin Yayınları, Ankara, 1987.

GÜRCAN, Ayşen; "Türkiye'de Göç Olgusu ve Yerel Yönetimlerin Sorumluluğu", **Zeytinburnu Belediyesi, Uluslararası Göç Sempozyumu Bildiriler**, Ed. Mustafa Ersin Özmen, İstanbul, 2007.

HARİKA İSTANBUL; <http://harika.istanbul.gov.tr/Default.aspx?pid=216>, (05.12.2013).

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, Kadın Danışma Merkezi ve Kadın Konuk Evi; <http://www.izmir.bel.tr/projelerb.asp?plD=7&psID=0>, (05.12.2013).

KA-DER; <http://cms2.ka-der.org.tr/images/file/635106274149557109.pdf>, (02.12.2013).

KAGİDER, **Cinsiyet Eşitliği Yolunda Yerel Politikalar Raporu**, “Yerel Yönetimlerin Kadınların Yaşamına Etkileri”, 1. Baskı, Ankara, Haziran, 2006.

KALAYCIOĞLU, Ersin; **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Asil Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara, 2006.

KARASAR, Niyazi; **Bilimsel Araştırma Teknikleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

KELEŞ, Ruşen; **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınevi, Genişletilmiş 5. Basım, 2006.

KILIÇ, Zeynel; **Eşitlik İçin Kota Politikaları**, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara, 2000.

KÖSE, Ömer; “Yerel Yönetim Olgusu ve Küreselleşme Sürecindeki Yükselişi”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı:52, Ocak-Mart, 2004.

KURNAZ, Şefika; **Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2422, Bilim ve Kültür Dizisi: 617, Düşünce Dizisi: 23, Ankara, 1991.

NADAROĞLU, Halil; **Mahalli İdareler**, Beta Yayınevi, 3. Baskı İstanbul, 1986.

ORTAYLI, İlber; **Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği**, İstanbul, Hil Yayın, 1985.

ÖNER, Şerif; **Globalleşme Sürecinde Yerellik: Demokratik ve Katılımcı Yerel Yönetimin Kurumsallaştırılması**, Bekir Parlak ve Hüseyin Özgür,

Küreselleşme Sürecinde Türkiye’de Yerel Yönetimler, Alfa Yayınevi, İstanbul, 2004.

ÖRNEK, Acar; **Kamu Yönetimi**, Meram Yayın Dağıtım, İstanbul, 1998.

PİRLER, O.; TORTOP, N.; BAŞSOY, A.; **Belediyeler ve İdari Vesayet**, Ankara, TBD-KAV, 1995.

SALLANGÜL, Songül; “Seçimin Galibi Kim? Bıyıklı Kadınlar mı Yoksa Eril Siyaset mi?”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl:1, Sayı:1, Eylül-Aralık, 2007.

SANCAR, Serpil; “Türkiye’de Kadınların Siyasal Kararlara Eşit Katılımı”, **Toplum ve Demokrasi Dergisi**, Yıl:2, Sayı:4, Eylül-Aralık, 2008.

ŞAHİN, Mustafa; “Amerika Birleşik Devletleri’nde Yerel Yönetimler” **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Sayı 1, Cilt: 8, Sayı: 2, 1999.

TANSİ, M. Deniz; **Kadınların Siyasal Temsili ve Katılımı**, Kadın Çalışmalarında Disiplinler Arası Buluşma, 3. Cilt, 2004.

TEKELİ, İlhan; **Türkiye’deki Belediyecilik Deneyiminin Genel Bir Değerlendirilmesi ve Yeni Model Arayışı Yeni Belediyeciliğe Doğru**, Ankara, Halkevleri Matbaası, 1982.

TEPAV; Cinsiyet Eşitliği Yolunda Yerel Politikalar Taslak Rapor, Ankara, 30 Mayıs 2006,

<http://www.undp.org.tr/demGovDocs/Cinsiyet%20Esitligi%20Yolunda%20Yerel%20Politikalar.%20Rapor.%2030%20Mayis.doc>, (05.12.2013).

TOKMAN, Y. ve KENDİRCİ, S.; **Yerel Yönetimlere İlişkin Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Kadınlara Yer Açmak, “Yerel Yönetimlerde Kadın Temsili ve Gerçek Demokrasi”**, 2. Baskı, Ankara, Mayıs, 2006.

TOPRAK, Zerrin K; **Yerel Yönetimler**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları 3.b. İzmir, 1996.

TORTOP, Nuri; **Mahalli İdareler**, Yargı Yayınları, Ankara, 1994.

TORTOP, Nuri; **Yerel Yönetimler Maliyesi**, TODAİE Yayını, No.263, Ankara, 1996.

TÜRELİ, Nesrin ve Çağlar, Nedret; “Yerel Yönetimde Kadın Temsili- Isparta İli Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi, **Vizyoner Dergisi**, Yıl:2010, Cilt:2, Sayı:1, <http://edergi.sdu.edu.tr>, (03.12.2013).

TÜRK BELEDİYECİLER DERNEĞİ; **Yerel Yönetimlerin Eğitim ve Kültür İşlevleri**, Ankara, Erk Yayıncılık, Ekim 1993.

TÜRKİYE ANAYASA HUKUKU SİTESİ;
<http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm>, (01.12.2013).

UZUN, T.; KURT, H.; **Avrupa Birliği İle Bütünleşme Sürecinde Yerel Yönetimler**. PARLAK, B.; ÖZGÜR, H. (Ed.) Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Sorunları (s. 95). İstanbul, Alfa, 2002.

ÜÇER, Nilay; **Yerel Yönetimlerde Kadın: Temsil Ve Katılım Düzleminde Cinsiyet Sorunsalı (2009 Mart Seçimleri Sonrası Analitik Bir İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2011.

ÜNLÜ, Halil; **Yerel Yönetim ve Çevre El Kitabı**, IULA-EMME, İstanbul, 1991.

WIKIPEDIA; http://tr.wikipedia.org/wiki/Yerel_y%C3%B6netim, (01.12.2013).

YARAMAN, Ayşegül; **Bir Demokrasi Tartışması: Türkiye'de Kadınların Siyasal Temsili (1935- 1999)**, Bağlam Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1999.

YAYLA, Yıldızhan; **Belediye Nedir?**, Birlik Yayınları, İstanbul 1987.

YILDIRIM, Selahattin; **Yerel Yönetim ve Demokrasi**, IULA-EMME Yayınları, İstanbul, 1993, s.3

YÜKSEK SEÇİM KURULU;
<http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2009Mahallildareler/2009MahalliliceOKSCD.pdf>, (03.12.2013).

EKLER**EK 1. İstanbul Bağcılar Belediyesi'ne Verilen İzin Dilekçesi****Bağcılar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne**

T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalında hazırlamakta olduğum; "Yerel İktidar ve Kadın Algısı İstanbul Bağcılar Belediyesi Örneği" Yüksek Lisans Tezimde kullanılmak üzere Bağcılar Belediyesi kadınlara yönelik çalışmalarını hakkında bilgi edinme ve soru listesi uygulamasına ihtiyacım vardır. Çalışmamda ulaşılan bilgiler bilimsel nitelikte olup sadece bu çalışmada kullanılacak ve tamamen gizli tutulacaktır. Kurumunuzda uygulama çalışmasına izin verilmesini,

Saygılarımla arz ederim.

29/01/2013

Abdulhalim ASLAN

e-mail : halimaslan@mvnet.com

Tel : 05076796372

Adres : Mahmutbey Mahallesi Soğuksu Caddesi
No: 21/10 Bağcılar/İstanbul

EK 2. Demografik Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Anket çalışmasında vereceğiniz bilgiler bilimsel nitelikte bir yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacak ve tamamen gizli tutulacaktır. Bu tezde, yerel yönetimlerin kadınlara yönelik uygulamalarının araştırılması için sizin görüşlerinizin alınmasına gereksinim duyulmuştur. Araştırmanın sağlıklı bir biçimde sonuçlandırılması vereceğiniz içten ve doğru cevaplarla olanaklıdır. Katıldığınız için teşekkür ederiz.

Danışman
Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi
Abdulhalim ASLAN

Önemli not: Katılacağınız anket herhangi bir resmi kurumun ya da Bağcılar Belediyesi'nin kurum içi bir değerlendirmesi değildir. Verdiğiniz cevaplar hiç bir şekilde kimse ile paylaşılmayacaktır.

1. Doğum Yılıınız :.....

2. Medeni Durumunuz:

a) Evli b) Bekar

3. Çocuğunuz var mı? (Cevabınız "Hayır" ise 5. soruya geçiniz.)

a) Evet c) Hayır

4. Çocuğunuz var ise:

ÇOCUK SAYISI	KIZ	ERKEK	YAŞ
1. Çocuk			
2. Çocuk			
3. Çocuk			
4. Çocuk			
5. Çocuk			
6. Çocuk			

5. Resmi/özel bir yerde çalışıyor musunuz?

Çalışıyor	
İş Oldukça Çalışıyor	
Çalışmıyor	

6. Toplam hane geliriniz ne kadardır? (Aylık/Net)

- a) 750 TL altı b) 750-1000 TL. c) 1.000-1.500 TL.
d) 1.500 TL üstü

7. Kaç yıldır İstanbul'da ikamet ediyorsunuz?

- a) 0-5 yıl b) 5-10 yıl c) 10 üstü

8. Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerinden düzenli olarak haberdar oluyor musunuz ?

- a) Evet b) Hayır

9. Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine ne kadar süredir katılıyorsunuz?

- a) İlk defa b) 1-2 yıl c) 2-3 Yıl d) 3 yıl üstü

10. Sosyal Güvenlik kapsamı içinde misiniz?

- a) Bağ-Kur b) Emekli Sandığı c) SGK d) Genel Sağlık Sigortası (GSS)

11. Düzenli olarak sağlık hizmeti almanızı gerektirecek bir hastalığınız var mı ?

- a) Evet b) Hayır

EK 3. Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

		Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
1	Kadın hakları konusunda bilgim yok.					
2	İlçemizde kadınlar ile ilgili faaliyetlere katılıyorum.					
3	Kadınlarla erkekler eşit değildir.					
4	Belediye Kanunu'nda kadınlara yönelik maddeleri biliyorum.					
5	İlçemizde kültürel ve sportif faaliyetlere katılmam.					
6	Türkiye'de kadınlar eğitimsizdir.					
7	"Sosyal Cinsiyet" Kavramının ne olduğunu biliyorum.					
8	İlçemizde siyasi faaliyetlere katılıyorum.					
9	Türkiye'de kadınların çalışma hakları kısıtlanmaktadır.					
10	Dünya Kadınlar gününün hangi tarihte olduğunu biliyorum.					

11	Herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşunda çalışmıyorum.					
12	Bağcılar Belediyesi Kadın Meclisi çalışmalarına katılıyorum.					
13	Bağcılar'da cinsiyete duyarlı bir belediye planlamasına ihtiyaç yoktur.					
14	Çoğunluğu erkeklerden oluşan bir yerel yönetimin, kadınları temsil ederek, kadın sorunlarına çözüm bulabileceğini düşünmüyorum.					
15	Ülkemizde yerel yönetimlerde kadın katılımı diğer Batı ülkeleri ile kıyaslandığında yeterli düzeyde değildir.					
16	Yerel kadın çalışan sayısının artırılması kadın katılımını etkiler.					
17	Yerel yönetimler ölçeğinde katılımının artırılması için çalışmalar yeterlidir.					
18	Bağcılar Belediyesi'nin Kadın ve Aile Sağlığı politikasından memnun değilim.					

EK 4. Genel Ortalama Değerine Göre Düzenlenmiş Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

Genel Ortalama Değerine Göre Düzenlenmiş Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi

		Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
	Yetersiz Bilgilenme ve Yetersiz Katılım					
12	Bağcılar Belediyesi Kadın Meclisi çalışmalarına katılıyorum.					
8	İlçemizde siyasi faaliyetlere katılıyorum.					
13	Bağcılar'da cinsiyete duyarlı bir belediye planlamasına ihtiyaç yoktur.					
17	Yerel yönetimler ölçeğinde katılımının artırılması için çalışmalar yeterlidir.					
4	Belediye Kanunu'nda kadınlara yönelik maddeleri biliyorum.					
3	Kadınlarla erkekler eşit değildir.					
6	Türkiye'de kadınlar eğitimsizdir.					
9	Türkiye'de kadınların çalışma hakları kısıtlanmaktadır.					
18	Bağcılar Belediyesi'nin Kadın ve Aile Sağlığı politikasından memnun değilim.					
	Üst Düzey Bilgilenme ve Az Katılım					

1	Kadın hakları konusunda bilgim yok.					
2	İlçemizde kadınlar ile ilgili faaliyetlere katılıyorum.					
5	İlçemizde kültürel ve sportif faaliyetlere katılmam.					
7	“Sosyal Cinsiyet” Kavramının ne olduğunu biliyorum.					
	<i>Daha Üst Bilgilenme ve Orta Düzey Katılım</i>					
11	Herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşunda çalışmıyorum.					
10	Dünya Kadınlar gününün hangi tarihte olduğunu biliyorum.					
14	Çoğunluğu erkeklerden oluşan bir yerel yönetimin, kadınları temsil ederek, kadın sorunlarına çözüm bulabileceğini düşünmüyorum.					
15	Ülkemizde yerel yönetimlerde kadın katılımı diğer Batı ülkeleri ile kıyaslandığında yeterli düzeyde değildir.					
16	Yerel kadın çalışan sayısının artırılması kadın katılımını etkiler.					

ÖZET

Abdulhalim Aslan, “Yerel İktidar ve Kadın Algısı İstanbul Bağcılar Belediyesi Örneği” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.

Bu araştırmanın amacı belediyelerde kadınlara yönelik uygulanan politikaların niteliğini, sonuçlarını ve etkilerini algı yönünden araştırmaktır. Bu doğrultuda belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyinin; ikamet etme süresine, faaliyetlere katılma süresine, gelir düzeyine, iş/çalışma durumuna, faaliyetlerden haberdar olma durumuna ve medeni duruma göre değişip değişmediği incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu 2013 yılı İstanbul ili Bağcılar ilçesinde bulunan, Bağcılar Belediyesi'ne bağlı Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde kursiyer olarak eğitim alan toplam 350 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan “Demografik Bilgi Formu” ile “Yerel İktidar ve Kadın Algısı Memnuniyeti Soru Listesi” kullanılmıştır. Soru listesi, çalışma grubundaki 309 katılımcıya, 2013 yılı Mart ve Nisan ayları içerisinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Araştırmanın birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü alt problemlerini test etmek için ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Araştırmanın beşinci ve altıncı alt problemlerinde ilişkisiz örneklem için t-test kullanılmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen bulgulara göre, Bağcılar Belediyesi'nin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılım gösteren kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri; İstanbul'da ikamet etme süresine, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerine katılma süresine, belediyenin kadınlara yönelik faaliyetlerinden haberdar olma durumuna ve medeni duruma göre değişmemektedir. Buna karşın kursiyerlerin

yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeylerinin kursiyerlerin gelir düzeylerine göre farklılaştığı görülmüştür. Asgari ücretin altında gelir düzeyine sahip olan kursiyerlerin belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden memnuniyet düzeyleri orta gelir düzeyine sahip kursiyerlerden daha fazladır. Bir diğer bulguya göre kursiyerlerin yerel iktidarın kadınlara yönelik algısına ilişkin memnuniyet düzeyleri, iş/çalışma durumuna göre değişmektedir. İş oldukça bir kurumda çalışan kursiyerlerin, belediyenin kendilerine yönelik faaliyetlerinden herhangi bir kurumda çalışmayanlardan daha memnun oldukları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler

1. Toplumsal Cinsiyet
2. Kadın Algısı
3. Bağcılar Belediyesi
4. Kadın Politikaları
5. Yerel Siyaset

ABSTRACT

Abdulhalim Aslan, Perceptions of Women in Local Government Case Study: İstanbul Bağcılar Municipality, Master Thesis, İstanbul, 2014.

The purpose of this research to investigate the policy implemented against women. In this way whether the satisfaction level of local government on perception of the women trainees taking apart in the course of municipality changable or not according to the period of residence, the time of attending to activities, income level, working status, the condition of awareness of activities and marital status are analysed.

The total number of women trainees taken apart in Women and Family Cultural Art Center bound to Bağcılar Municipality in İstanbul in 2013 are consist of 350 women trainees. In the inquiry “The Demographic Information Form” and “Questionss list of Perceptions of Women on Local Government” prepared by researcher are used as the data collection tools . Questions list is implemented on 309 participants between May and April in 2013. In the assessment descriptive statistical methods (number, percentage, mean, standard deviation) are applied. In order to test the second, third, and fourth sub- problems One- Way Anova Analyse is used for unreleated examples.For fifth and sixth sub problems T-test is used.

Taking into consideration findings related to sub problems of research, the satisfaction level of local government on perception of the women trainees taking apart in the course of Bağcılar Municipality is not changable according to the period of residence in İstanbul, the time of attending to activities of the municipality, working status, the condition of awareness of activities and marital status. Whereas, the income level of trainees impact the satisfaction level of local government on perception of the women. To expand it, the satisfacton level of trainees taking minimum wage is more than the satisfaction level of trainees taking median wage to activities applied by the municipality for them.

By gathering the other findings, the satisfaction level of local government on perception of the women trainees change according to working status. The trainees working in any institutions are more pleased than the ones who do not work in any activities of applied by institutions of the municipalities.

Key Words

1. Gender
2. Women's Perception
3. Bağcılar Municipality
4. Women's Policies
5. Local Politics

ÖZGEÇMİŞ

Abdulhalim ASLAN 1983 yılında Mardin’de doğdu. 1995 yılında ilkokulu Konya’da tamamladı. 2002 yılında Konya Cihanbeyli Anadolu Lisesi’nden, 2007 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2008 yılında İstanbul Bağcılar Mahmutbey İlköğretim Okulu’na atanıp hâlâ aynı kurumda çalışmaktadır. 2011 yılında İstanbul Üniversitesi Öğretmen Sanat Eğitimi Akademisi’nde eğitim aldı. 2011 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim bölümüne kayıt yaptırdı. 2012 yılında, Bağcılar Mahmutbey İlköğretim Okulu’nda başlatılıp pek çok ilde uygulanmaya başlanan “Çayla Kitap İyi Gider Projesi”nin yürütülmesinde görev aldı. 2013 yılında Bağcılar Kaymakamlığının üstlenmiş olduğu Bağcılar Belediyesi ve Bağcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün ortaklaşa gerçekleştirdikleri “Benimle Benim İçin Oku Anne” projesi kapsamında yapılan çalışmalara gönüllü olarak katıldı. Şu anda Çağdaş Drama Derneği’nin Yaratıcı Drama Liderliği Programı’nın 4. aşamasında eğitim almaktadır.